

BERNARD J. LIEVEGOED :

**Jót tenni
a XXI. század közöbén**

A szerzőről

Dr. Lievegoed Indonéziában született 1905-ben, fiatalságát is töltötte. Később Hollandiába ment, ahol orvosi tanulmányokat folytatott. 1930-ban doktorált Groningenben és Amszterdamban, majd egy addig kevésbé fejlett területtel, gyermekpszichológiával kezdett el foglalkozni.

1931-ben vezető alakja lett a gyógypedagógiai otthonok megalapításának és 1939-ben a zeneterápiáról szóló disszertációjával elnyerte a filozófia doktora címet a Leiden-i Egyetemen.

Ezt követően az iparban dolgozók pedagógiai kérdéseivel foglalkozott. 1954-ben a Rotterdami Egyetem professzora lett.

Itteni működése alatt megalapította a Holland Pedagógiai Intézetet, amely segítséget nyújtott az iparnak. Erre könyvében is hivatkozik.

Élete utolsó fázisában egy kormány alapítvány segítségével megalapította a Szabad Egyetemet Driebergenben, amely azzal a céllal jött létre 1970-ben, hogy lehetővé tegye a fiatalok tájékozódását az életben.

E könyvről

Azok az eszmék, amelyek a Szabad Egyetem megalapításához vezették, nyilvánvalóan már éltek Dr. Lievegoed lelkében, amikor ezeket az előadásokat tartotta, mert a bennük megpendített téma arra irányul, hogy felhívja a fiatal férfiak és nők figyelmét a jelenkor veszélyeire és arra, hogy hogyan kell azokkal szembenézni.

A kiadó megjegyzése

Mivel a műben szereplő "Imagináció", "Inspiráció" és "Intuíció" szavaknak speciális jelentésük van, azokat nagy kezdőbetűvel írtam.

Jelentésüket minden esetben röviden megmagyarázzák Rudolf Steiner "A magasabb megismerés fokozatai" (GA12) c. művéből vett idézetek.

Az egészséges egyénben az átlagos tudás nem hoz létre képet és fogalmat, ha a tárgy nem ütközik a külső érzékszervekkel. Az én ekkor tétlen marad. Ha bárki képeket alakít ki amelyeknek a megfelelő tárgyi észlelete nem létezik, az fantáziában él. De aki szellemtudománnyal foglalkozik megszerezheti azt a képességet, hogy képeket alakít ki anélkül, hogy tárgyi észleletek erre ösztönöznék. Nála a külső tárgyak helyét valami másnak kell elfoglalnia. Képesnek kell lennie képzetet alkotni akkor is, ha érzékszerveihez nem jut el tárgy. Valami másnak kell elfoglalnia az érzékelés helyét. Ez a valami az Imagináció. Ezen a fokon a szellemtudománnyal foglalkozó számára éppúgy megjelennek a képek, mintha egy tárgyi észlelet tett volna rá benyomást: ezek olyan élénkek, és valódiak, mint az érzékszervi képek, bár nem anyagi, hanem lelki-szellemi eredetűek. Az érzékek eközben tétlenek maradnak. Nyilvánvaló, hogy az egyénnek először meg kell szereznie ezt a képességet, hogy érzékszervi benyomás nélkül alkothasson jelentőségeltjes képeket. Ezt meditációval és a "Hogyan jutunk a magasabb világok megismeréséhez" c. könyvben leírtakkal lehet megvalósítani. Az az ember aki az érzékelhető világhoz van kötve, olyan képek között él, amelyeket érzékszervei útján kapott. És most a megismerés harmadik fokozatának világa! Az érzékszervekkel észlelhető világnál elképzelhetetlenül gazdagabb és hatalmasabb. Ami a megismerés első fokán érzékelés, a másodikon imagináció volt, az itt "inspiráció" lesz. Az inspiráció szolgáltatja a benyomásokat és az én alkotja a fogalmakat. Ha az érzékelés birodalmában egyáltalán valamivel összehasonlíthatjuk az inspirációs világot, akkor ez a hangok birodalma, amely a hallás szervével nyílik meg számunkra. De most nem a földi zene hangjáról, hanem tisztán "szellemi hangok"-ról van szó. Az Ember elkezd "hallani", hogy mi megy végbe a dolgok szívében. A kövek, a növények, és így tovább "szellemi szavak"-ká válnak. A világ megpróbálja kifejezni a lélek igazi természetét. Lehet, hogy nevetségesnek hangzik, de szó szerint igaz, hogy a tudásnak ezen a fokon az ember "szellemileg hallja a fű növést". A kristály formáját hangként érzékeljük; a nyíló bimbó "beszél" az emberhez. Az inspirált ember képes a dolgok belső természetét kinyilatkoztatni; minden megjelenik a lelkében, mint a halottakéban - csak új módon. Olyan nyelven beszél, amely egy másik világból ered és csak ez teszi lehetővé a mindennapi élet megértését.

Az aktuális dolgok megélése a lélekben Intuíció. Ha az Intuícióról azt állítják, hogy "ezen keresztül az ember mindenbe belebújhat", akkor ez szó szerint igaz. - A köznapi életben az embernek csak egy "intuíciója" van - éspedig magáról az énről. Mert kívülről az ént semmiképpen sem lehet észlelni; csak a belső életben lehet tapasztalni. Egy egyszerű meg gondolás megvilágítja ezt a tényt. Ez egy olyan szempont, amelyet a pszichológusok nem alkalmaztak kellő pontossággal. Bár jelentéktelennek tűnik, de annak a számára aki teljes megértéssel közelíti meg, a legmesszebbmenő jelentősége van. Ez a következő: egy a külső világban lévő dolgot minden ember egyformán nevez meg. Az asztalt mindenki "asztalnak" mondja, a tuli-

pánt "tulipánnak". Miller urat mindenki "Miller úrnak" fogja szólítani. De van egy szó, amit mindenki csak saját magára alkalmazhat. Ez a szó az "én". Csak én nevezhetem magam "én"-nek. Ez azért van, mert minden ember az "én"-jén belül, nem pedig kívül él. És ugyanígy, az intuitív megismerésben is az ember minden dologban benne él. Az én észlelése minden intuitív megismerés prototípusa. Következésképpen ha az ember a dolgokba bele akar merülni, először ki kell lépnie önmagából. Először "önzetlen"-nek kell lennie, hogy a másik lény "én"-jével összeolvadjon.

A mi századunk

Ha feltesszük a kérdést, hogy mi a jelentősége az antropozófiának és az antropozófiai mozgalomnak a mai világban? - két szempontot vehetünk figyelembe.

Az egyik ezt mondja: az antropozófia egyike azoknak a kis közösségeknek, mintegy 30.000 taggal, amelyek befolyásolják a világ eseményeit; egy közösség, amely tett ugyan egyet s mást - például, tagjai iskolákat alapítottak és a gyerekeket szokatlan módon tanítják.

Van egy másik szempont is. A szellemi valóság nem számol mennyiséggel, csak minőséggel - a tudat minőségével és az akaraterővel. Valaki, akinek gondolatai az egyik kontinensen szellemi realitások olyan fényt bocsát ki, amely az egész kontinenset bevilágítja, éppúgy, ahogy egy meggyújtott gyertya megvilágítja a sötét szoba minden pontját. Amikor egy bizonyos kontinensen, vagy egy nagy országban egy vagy néhány ember gondolatai szellemi realitás, akkor szellemi értelemben, a földnek ez a pontja már nem sötét.

A szellemiség ebben az értelemben a tudatnak egy minősége, és ha ma antropozófiáról beszélünk, megkérdezhetjük: "Valóban megvan-e bennünk a tudatnak ez a minősége és az az akaraterő, amit a mai világ megkíván?" Csak a legnagyobb becsületesség és a legnagyobb szerénység válaszolhat erre.

1500-ig az emberiséget a Hierarchiák vezették. Mindaz ami 1500-ig történt, (Rudolf Steiner, az antropozófia megalapítója mondta ezt 1922-ben a fiatal tanítóknak) az ismétlések ismétlésének az ismétlése volt. Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy mindaz ami a görög és római kultúrában történt, és még a középkorban is, ismétlése volt annak, amit a Hierarchiák a földre lehoztak a korábbi időkben. 1500 után, - mondja Steiner - először a föld fejlődésében, először a Szaturnusz kor óta az emberiség maga is felelős a világ egyetem fejlődéséért és haladásáért. Ami 1500 után történik az a világon először nem ismétlés, hanem valami új. "Ez az új elem a tudati lélek fejlődése.

1500 előtt, az Atlantisz után korai korszakban az emberiség vezetőit a Hierarchikus lények inspirálták. Ezek a vezetők a régi görögök félistenei voltak. Gilgamesről is azt mondják, hogy egyharmad részben ember, kétharmad részben isten volt. Ez azt jelenti, hogy egy Hierarchikus lény itatta át, aki rajta keresztül működött mint az emberiség nagy vezető ereje. Csak 1500 után kezdődik meg az, hogy az embert az ember vezeti!

Steiner azt mondja, hogy az atlantiszi idők nagy Nap-misztériumának beavatottja, Manu, "Manu-isten" volt és, hogy 1500 után "emberi Manu" fog jönni, - emberi vezetők, akik a Nap-misztériumok szellemi erőivel dolgoznak.

Ezt az átmenetet 1500-ba, nem jegyzi fel a modern történelem. A földön, századokon át az emberiség nem tudott a szellemi világ realitásába betekinteni. 1500 körül az Első Hierarchia belépett a földi világba és teljesen új impulzust hozott az emberi fiziológiába. Addig kozmikus intelligencia élt az emberekben és az emberek szívében különböző módon. A Kalevala vagy Homeros szövegei az emberhez közel álló isteneket olyan közelinek rajzolták meg, hogy ezek közvetlenül belépnek az ember életébe és a régi misztériumokon keresztül szívéhez és intelligenciájához szóltak. A tudás nem csupán intellektuális volt. A tudás olyan volt, ami az egész személyiséget áthatotta és szíverőket sugárzott szét, olyasvalami volt, melynek révén az ember nem birtokolta a tudást - ő maga volt a tudás. Benne volt - nem csak birtokolta. Az Első Hierarchia így vett részt az emberi fejlődésben: a gondolkodás képessége az, hogy gondolatokat alkothatott, a szívből az agyba tevődött át. Ez a kezdőpontja a személyes intelligenciának.

Michael Arkangyal volt a kozmikus intelligencia őrzője a hatalmas Nap-misztériumokban. Michael mindig is a Nap misztériumokat szolgálta. A nép által feljegyzett régi történetek és mondások beszámolnak arról, hogy a történelem bizonyos pontjain Michael szólt és beavatkozott a sorsba. Az igazi emberi fejlődés vezetője mindig is Michael volt. Beleinkarnálódott a kultúrák vezetőibe.

A gondolkodás képessége és az, hogy gondolataink lehetnek a szívből, az egész emberi lényt betöltve az agyba - a fejbe került. Az intellektus fejlődött, és pedig új formában. Michael, úgyszólván visszavonult. Az intelligenciát ettől kezdve az emberi agy produkálja, tehát nem kell szükségszerűen inspirálni. Mivel az intelligencia az emberi lény produktuma lett, Ahriman képes megragadni az emberi gondolkodást. Amíg a kozmikus gondolatok az emberek szívében éltek, Ahriman nem férhetett hozzájuk. Abban a pillanatban, ahogy a gondolkodás az agyba került, Ahriman belép és megpróbálja megragadni az emberi gondolkodást.

Egy másik dolog is megváltozott. A tagokhoz írt tizenkilencedik levelében Steiner azt írja, hogy a természetben mindig van felesleges fiatal csíra-erő. Tavasszal, amikor a növények kihajtanak, mindig van felesleg, több csíra-erő, mint ami a növény növekedéséhez kell. Ezek az erőfeleslegek a Kozmoszba sugároznak és a fiatal csíra-erőket adják a következő kozmikus állapothoz, az elkövetkezendő Jupiter fejlődéshez. Ez a helyzet a természetben. 1500 után az emberek akarateréjében is van felesleg, ami ezekkel a fiatal csíra-erőkkel együtt kisugárzik. Az emberben van felesleges akaraterő, amely kisugárzik a kozmoszba és ez is része lesz annak az erőnek, amely az új kozmikus létesítményt kialakítja.

Az emberiség ma együttműködik akarateréjével, szellemi akarateréjével, ha azt a jövő építésében jó értelemben használja, vagy ha azt materialista akarateréjével helytelen módon használja. Ma felelős azért, amit akar. Ez egy új aspektusa a jelenlegi helyzetünknek.

Steiner elmondja, hogy a gondolkodási erők bizonyos értelemben elhaltak, csak árnyékai annak a gondolkodásnak, amely a korábbi időkben élt. Még ha elgondoljuk is a régi Szaturnusz, Nap, Hold- és Föld-fejlődést, mindez halott marad, ha csak a fejünkkel fogjuk fel.

Az akaraterő az útja a föld sarjadó új életének. Csak ha tudunk a szellemi valóságról és gondolkodunk is róla, akkor tudjuk az akaratot alkalmazni és akkor lesznek ezek a gondolatok élővé.

Steiner ezt egy mondatban így fejezi ki: "Az árnyékot vető múlt és az új valóság számára a csírákat hordozó jövő találkozik az emberben. Találkozásuk az igazi emberi élet a jelenben." Természetesen lehetnek eltévelyedések; az egyik: Csak gondolkodás és tudás; egy másik: csak akarat, szellemi tartalom nélkül. Az igazi emberi élet a jelenben azt jelenti, ha a szellemi tartalom áthatja az akaratot. Megérthetjük, hogy az emberiség ma együttműködik szellemi akarateréjével a jövő világok megteremtésében. Fejünkkel gondolhatunk szellemi fogalmakat, de a fejünkől ezeknek a fogalmaknak az akarathoz kell hatolnia. És ha most a jelenlegi valóságos helyzetről beszélek, azt kell, hogy mondjam: meg kell tanulnunk akarni; akarni szellemi értelemben; akarni szellemi tartalmakat. Ami számít a jövő emberisége számára, az nem a cselekvés eredményessége, hanem az, hogy mit akarunk. Egyedül az akarat számít - az akarati erők többlete, ami kisugárzik a kozmoszba. Ezek lesznek a jövő világok számára a csíra-erők.

1500 után Michael visszavonult az emberiségtől. Már nem tart kapcsolatot azokkal a gondolatokkal, amelyeket emberi agyak hoztak létre, hanem elkezdte előkészíteni korszellem-eljövételét, ami 1879-ben következett be. Az előkészület úgy történt, hogy misszióját egy kozmikus iskolában készítette elő, ahol ismét óriási imaginációkat adott azoknak a lelkeknek, akik még nem inkarnálódtak, hanem a XIX. sz. végén és a XX. sz. folyamán születnek meg. Újra a kozmikus intelligenciát tanította, amelynek az atlantiszi idők óta letéteményese volt. És ennek az iskolának a tartalmát adta nekünk Steiner az antropozófiával.

Steiner, aki egykor vezetője volt a Napból kiinduló központi misztériumoknak, azt a feladatot kapta, hogy ezt a kozmikus intelligenciát lehozza a földre a XX. században, emberi szavakkal, emberi gondolkodással úgy, hogy az emberi érzést és akaratot inspirálni tudja.

Az antropozófiát először mint filozófiát adta elő, mint belső fejlődési utat, azután mint kozmológiát. Később bepillantást nyújtott az Új-testamentumba, a négy Evangéliumba és az első világháború után a michaeli bölcsességet beolvasztotta az ezoterikus tanulásba is. Így láthatjuk a következőket:

1879: Michael megkezdi feladatát, mint korszellem

1899: véget ér az 5.000 éve tartó sötét korszak a Kali-Yuga

1900: egy új fény-korszak kezdődik, amikor a szellemi fény újra le tud áramlani a Földre.

Megfigyelhetjük, hogy Rudolf Steiner ezt a kozmikus intelligenciát három lépésben hozta le a földre - három hétéves korszakban. Az első periódusban, 1902-1909. között Steiner kiadja A szabadság filozófiáját, a Hogyan jutunk a magasabb világok megismeréséhez c. művét (ami a belső fejlődés útja), és a Teozófiát. Ez a korszak a Titkos Tudománnyal végződik, amely a világ egész kozmológiáját körvonalazza.

1909-1916 között a művészeteket fejlesztette - a mozgás megújítása az euritmiaiban, majd a beszéd és a dráma megújítása következett. Rövid idő alatt írta meg Steiner négy misztériumdramáját. A négy Evangéliumnak is új megvilágítást adott.

1917-ben Steiner elmondta koncepcióját az ember hármasságáról és 1917-1923. között kidolgozta a hármasság tagozódású szociális rendet.

Az első hét évben az antropozófiát mint óriási imaginációt állította a tagok elé. A második hét évben az antropozófiában az érzésre helyezte a hangsúlyt, ezáltal fejlődhetett a művészet és a vallás is megújult.

A harmadik hét évben Steiner eljutott az akarati életig, új nevelési módszert hozott, új iskolákat, új mozgalmat az orvoslásban, a biodinamikus mezőgazdaságban és új mozgalmat a hármasság tagozódású szociális rendben.

1923 végén lehetővé vált Steiner számára, hogy megünnepelje a Karácsonyi Alapkövetélt az Antropozófiái Társaság számára és a Karácsonyi Alapkövetéltben megadta az új misztériumot. Ez azt jelenti, hogy ezeket a misztériumokat az emberek akaratába vitte bele. Akkor ezeket mondta: "Én magam, most, belépek ide. Belépek a vezetőségbe és én leszek az elnök. A vezetőség testesíti meg a tenni akarását, a cselekvést, a szellemi meglátást. Egy iniciatív csoport más szóval azt jelenti; hogy tenni kell a dolgokat - nemcsak tudni, nemcsak érezni. A dolgokat tudni is kell, érezni is és tenni is. Ez volt röviden Steiner élete századunkban.

Ilyen hétéves ritmusok élnek az antropozófiának mint egésznek a fejlődésében is. Ilyen ritmusok megtalálhatók végig a kozmikus fejlődésben - a nappal és éjszaka, az év ritmusai, a nap áthaladása az állatövön. Ezek mind olyan ritmusok, amelyeket a szellemi Hierarchiák az elmúlt korszakokban beírtak a világmindenségbe. Most azonban van egy új ritmus a fejlődésben. Éspedig a 33 és 1/3 év ritmusa - a Karácsony és Húsvét közötti ritmus, ami 33 és 1/3 évvel később ismétlődik. Ez egy új ritmus a kozmoszban, az a ritmus amit Krisztus földi élete vésett a mindenségbe. Krisztus földi élete azt jelenti, hogy attól a pillanattól kezdve, hogy Krisztus meghalt az első Húsvétkor, a 33 és 1/3 éves ritmus összekapcsolódott az igazi krisztusi fejlődéssel. A régi nappali, éves, évszázados ritmusok is mind realitások, de egy új valóság szelte át a világot a krisztusi élet következtében. Steiner egyik előadásában azt mondja, hogy ha valami történik a világban és egy új impulzus születik, az Karácsony reggele ennek az impulzusnak. Aztán 33 és 1/3 évvel később lesz meg a Húsvétja és feltámadása.

Aki tud erről, az megtalálhatja saját életében és a szociális élet eseményeiben ezt a titokzatos 33 és 1/3 éves ritmust: Ott működik, ahol az impulzus összekapcsolódott Krisztussal, aki az emberiség fejlődésén munkálkodik.

Ebben a században inkább talán, mint a korábbi időkben bármikor észrevehetjük ennek a ritmusnak a működését. Steiner beszél erről: a XIV. sz. végéről és a XX. sz. első harmadáról. Emlékezzünk csak arra, hogy 1900-ban kezdődött az új világosság kora. A Kali Yuga véget ért. Új fény áradhat le a földre. Steiner, 1899-ben új realitásokat élt át, amelyek lehetővé tették számára a feladat elvégzését, hogy az új századba lépve bemutassa a Michael-iskola imaginációit úgy, ahogy azok 1500-tól kezdődően szellemileg hatottak.

Most azt kérdezhetjük: "Mi volt a feladata az új kornak, a XX. századnak, a világosság századának kezdetén?"

Egyrészt az antropozófiának, mint teljességnek - és én teljességnek tekintem most - bemutatása a világ számára. Az antropozófiának, mint a bölcsesség megtestesülésének a bemutatása. Azt mondhatjuk, hogy egy új filozófia egy új tudomány egy új művészet és a vallásos megújulás csirájának a bemutatása történt meg. Ezek csirák voltak a belső fejlődés új útjaihoz, csirák az új misztérium kezdetéhez. Ezt a bölcsességet tanulmányozni kell. A kis csoportot, amely Steiner köré gyűlt természetesen nemcsak ez az új bölcsesség vezette: Lucifer megpróbált behatolni a tudatukba, Lucifer így suttogott a tagok fülébe: "Ti vagytok a boldog kevesek. Ismeritek az igazságot zárkózzatok be a gonosz világ elől. Tanuljatok és tanuljatok, de csakis a saját fejlődésetek és elégedettségetek érdekében." Ez a klasszikus luciferi megközelítés. Antropozófusok, szemben a külső világgal. Ez a kifejezés "külső világ" luciferi zsargon.

1933 Húsvétján megkezdődött a XX. sz. második harmada. Mi volt ennek a korszaknak a legnagyobb eseménye? Steiner 1911-ben és 1912-ben beszél erről a nagy történésről. Azt mondta, hogy Krisztusnak egy új keresztrefeszítést kellett átélnie a XIX. századi materializmus következtében. A XIX. sz. materializmusa olyan szenvedést okozott Krisztusnak, hogy ez számára egy újabb keresztrefeszítést jelentett. Steiner azt is mondta, hogy Krisztus fel fog támadni az éteri világban és mint éteri Krisztus jelenik meg 1933. és 1935 között, és ettől kezdve az eljövendő időkben is. Az éteri Krisztus megjelenése volt az, aminek meg kellett történnie a XX. század közepén. Az embereknek tudniuk kell erről és fel kell készülniük erre az eseményre. Érthető, hogy a sötétség erői mindent megtettek, hogy azoknak az agyát, akik más úton haladnak, összezavarják. Röviddel a jelzett idő előtt, 1933. januárjában Hitler került hatalomra. Ez történt. Tudjuk az eredményt. Mindenki csak nézte ezt az embert: "Mi történik?" "Mit csinál?". Akkor lehetetlen volt megérteni, hogy valójában mi is történik a világban. Az igazi esemény nem az volt ami Németországban következett be 1933. elején: ami igazából történt az volt, hogy az éteri Krisztus lejött az emberiséghez.

Az a kérdés, hogy előtudjuk-e készíteni magunkat Steineren keresztül, hogy megtaláljuk az utat az éteri Krisztushoz? Steiner leírja ezt az előkészületet, hangsúlyozva, hogy három lépést kell megtenni először nemcsak tudásban, hanem érzésben - olyan erős belső érzésben, hogy az ember maga érzéssé váljék. az első érzés a külső emberi lét hiábavalósága. A második érzés a materialista magyarázatok elégtelensége. Ha az antropozófiát már elég hosszú ideje tanulmányoztuk, akkor az antropozófiából szerzett magyarázatok mély elégedettséggel töltenek el bennünket. De ennek egyre jobban el kell mélyülnie. Aztán a harmadik lépés: egy belső szétválás, egyfajta dualitás érzése. Az az érzés, hogy "kozmosz lényem, kozmosz énem nagy és ragyogó, míg a földön csak kis törpe vagyok. Nyomorék vagyok, aki nem tud megjelenni igazi valójában." Steiner azt mondja, hogy felmerül bennünk a kérdés: "Ki adja fel számomra a rejtvényeket? Saját kozmosz lényem, az igazi énem!"

Ha az emberek már átértékelték azt a mély elégedetlenséget amit a külső világ idéz elő bennünk, akkor előfordulhat, - mondja Steiner -, hogy egy új moralitás jön létre. Az új moralitás az univerzális részvét, az együttérzés minden szenvedővel.

Azt mondja, hogy nem leszünk képesek aludni, amíg szenvedést látunk a világban. De azóta is sokan közülünk átaludtak sok éjszakát.

Steiner azt mondja, hogy Krisztus a szellem szürke mélységeiből fog szólni. A szellem szürke mélységeiből fog mondani vigasztaló szavakat. Ahhoz azonban, hogy vigasztaló szavakat halljunk, igényelnünk

kell a vigaszt. A tény az, hogy normális külső érzéseinknek nincs szükségük vigasztalásra. Hogy ennek a szükségét érezzük, át kell esnünk ennek az új moralitásnak a megtapasztalásán: éreznünk kell az univerzális részvétet, az együttérzést, minden szenvedővel.

Századunk közepén az antropozófiának - ahogy én látom - az volt a feladata, hogy széles, nyitott mozgalommá váljék, amely elterjed a világban és ismert lesz nemcsak a fej, hanem a szív útján is. Ahogy az antropozófia tanulmányozása az imaginációt hozza létre, a világ iránti mély együttérzés, párosulva széles látókörrrel és előítélet-mentességgel az inspiráció igazi erejét adja meg. Az antropozófia révén a század második felében igen sok ember fogja kifejleszteni az inspiráció erőit.

Az a véleményem, hogy mi - és ezt az összességre értem - elmulasztottuk ezt a missziót. Nem volt meg az az erőnk, hogy igazán éberek legyünk ebben a sötétségben, eljussunk az éteri birodalomba, és ott megtaláljuk Krisztust. Tudunk most tenni valamit?

Abban az időben amikor az antropozófia erőit fel kellett volna ébreszteni a szívünkben, úgy, hogy az éteri Krisztus találjon olyan embereket akiken keresztül megszólalhat és beszélhet a világban, mi a saját önző útjainkat jártuk. Harcoltunk és veszekedtünk egymással, könyvekről és a helyes módszerekről vitakoztunk. Mélységesen szégyellem magam, amikor visszatekintek erre a korszakra.

Azt kell mondanom, hogy ebben mindnyájan, akik akkor antropozófiával foglalkoztunk, beletartozunk és nem volt meg bennünk az erő, hogy lássuk mi is történik a világban és hogy mi a feladata a század közepének. Talán még tudunk valamit tenni. Talán megpróbálhatjuk egoista veszekedéseinket félretenni és lelkünkben mint valami nagy fülben élni, hallgatva a világot, az embereket, úgy, ahogy egy műalkotást figyelünk, ahogy egy szimfóniát vagy Bach egy művét, úgy, hogy ami az emberek mögött van, felfedje magát. És megpróbálhatunk a minden ember iránti együttérzésünkből vagy szimpátiából cselekedni.

1966 Michael napján beléptünk a század harmadik, utolsó harmadába. Megkérdezhetjük, hogy mi lesz a feladata az antropozófiának és a vele kapcsolatban álló embereknek, akik az antropozófia révén tudnak erről az utolsó harmadról. Miután tanulmányoztuk az antropozófiát mint kozmikus bölcsességet és eljutottunk néhány imaginációhoz, Steiner révén erre gondolhatunk: "Ha végig tudom gondolni a kozmikus fejlődést a Szaturnustól a Napig, a Holdig és a Földig, már az imaginációk világában vagyok, mert ezeket a képeket nem a látható világból vettem. Ezek belső képek, és minden imagináció kezdete a belső kép."

Átélnünk egy második lépést és inspirációhoz juthatunk, ha az emberek között a világban élünk és talán kapunk egy kis vigaszt az intuíció útján. Ezen keresztül megtudhatjuk, hogy mit kell tennünk, ha Ahrimannal találkozunk és hogyan kell fiatal csíra-erőket teremteni a jövő számára. Steiner azt mondta, hogy a század utolsó része nagyon komoly és súlyos lesz. Ahriman megpróbál mindent félredobni ami a szellemtudománnyal és szellemi tudással függ össze, és nekünk meg kell próbálnunk, hogy megtaláljuk saját utunkat a világban.

Ahriman megpróbálja kiküszöbölni az akaratszabadságot amit az istenek 1500 után adtak. Ahriman előkészületeket tesz. Megpróbálja kiküszöbölni a szabad akaratot és ezt nagyon leleményes módon teszi. Megpróbálja adatfeldolgozással - ahogy ezt nevezzük - mechanikus információkkal, műveletek kutatásával és ehhez hasonlókkal.

Megpróbál információkat összegyűjteni és aztán az információtól az elhatározásig lerövidített eljárást akar. Azt akarja közölni velünk, hogy ha ez és ez az információ, akkor csak ezt meg azt tehetjük: az összes többi út rossz.

Hogy valóban elhatározásra jussunk, ahhoz imaginációra van szükségünk, a saját magunk számára is. Nekünk kell megkapnunk az információt, ami azt jelenti, hogy egy képet alkotunk a valóságról amivel dolgozunk. Aztán ki kell fejlesztenünk a megfontoltságot vagy józan ítélőképességet, ami inspirációs erő. Aztán kell elhatározásra jutnunk, és ez részben már intuíció. Ebben a középső lépésben a józan ítélőképességben, a megfontolásban lehet az emberi lény kreatív.

A kreativitás azt jelenti, hogy mindent ami mint információ, mint adat, mint tény kerül hozzánk, újra kell értelmeznünk és az adott pillanatban kell elhatározásra jutnunk. Csak akkor lesz ítéletünk elég erős ahhoz, hogy ellenálljon Ahrimannak - ha inspirációból jön, a szellemből ered. A szellemből: ez azt jelenti számunkra, hogy az éteri Krisztus erejéből, aki lelkünk mélyén vigasztaló szavakat mond. Csak ekkor érheti el az intuíció a tett számára az akaratot. Ha elérte, akkor tudni fogjuk, hogy mit tegyünk a szociális területen, amelyben dolgozunk és élünk. A század utolsó részében be kell hatolnunk az akarat e misztériumába.

Az intuíciónak megfelelően kell élnünk, ha egy embercsoportként együtt élünk és dolgozunk és a világ számára egy feladatot akarunk teljesíteni. Ez lehet egy iskola, egy intézmény, egy mezőgazdasági farm. 1924-ben Torquay-ban, Angliában Steiner egyik előadásában beszélt a beavatott tudatáról.

Kétféle iniciációról beszélt: a régiről és az újról. Az újfajta beavatás új módja az intuíció, az az intuíció, amely megtalálható egy együtt dolgozó embercsoportban. Steiner azt mondja, hogy ennek egy karmikus csoportnak kell lennie. Karma - nemcsak a múltból, hanem az is előfordulhat, hogy a jövő számára. Emberekkel egy olyan karmikus csoportot építünk fel, akikkel azelőtt sohasem találkoztunk, és amikor összejövünk, akarunk valamit.

Ha egy ilyen intuíció kipattan egy embercsoportból akik antropozófiát művelnek a világban, akkor a csoportmunkában jó tulajdonságaikkal és pozitív lehetőségeikkel kell dolgozniuk, negatív oldalukat viszszaosztva. Ezt a negatív részt magukba kell zárniuk és saját életük magányosságában kell felvenniük a küzdelmet ellene. Áldozatot kell hozniuk azzal, hogy nem viszik bele a csoportmunkába negatív, személyes dolgaikat. Ez nagyon nehéz. Az a munkacsoport, amely képes erre, képes intuícióban élni, hacsak egy rövid időre is olyan akarati csíra-erőket ültet, amelyek a jövőben fognak hatni.

Meg kell ezt tennünk, mert Ahrimannal inkarnálódva fogunk találkozni 2000 körül. Steiner azt mondta élete utolsó évében, hogy a nagy arisztotelikusok, beleértve magát Steinert is, visszatérnek erre az időre. Képesek lesznek a tudománynak más irányt adni. Együtt fognak dolgozni a nagy platonikusokkal, akik a jó iránti hatalmas akaraterővel rendelkeznek a szociális életben. A platonisták nem gyenge akaraterővel rendelkező emberek, és ahol ez az akarat létezik, az a jót fogja akarni a szociális életben.

A századnak ebben az utolsó részében képeseknek kell lennünk arra, hogy tegyük a jót. Tudhatjuk az igazat és a helyeset. De tudni a helyeset és tenni a jót nem ugyanaz. Ami valaki számára ténylegesen igaz, nagyon rossz lehet egy adott pillanatban, mert a jó mindig relatív, kötve van egy bizonyos időhöz, környezethez.

1902-ben Steiner a "Magasabb világok megismerése"-ben azt mondja, hogy amit elsősorban tovább kell fejlesztenünk, az a szellemi tapintat. Ezzel a szellemi tapintattal kell dolgoznunk a következő években és tenni a jót az adott helyzetnek megfelelően.

Ez nem azt jelenti, hogy elszigetelten és egyedül, hanem a szociális életben a többiekkel.

Az örvény

A XX. század egy megosztott század. A Kali-Yuga 1899-ben ért véget. Új fény áradhatott a földre. Másrészt viszont ez a század a végletes sötétség százada. Ahol fény van, ott árnyék is van. Ha látjuk az árnyék sötétjét, akkor emlékezünk arra, hogy nagyon világos fényből származik.

A század utolsó része, amely 1966. Mihály napján kezdődött, drámai lesz. A harc a michaeli világos erők az Ahrimani sötét erők között a tetőfokra érnek. A bibliában, Szent János a Jelenések Könyvében azt mondja: "...az ördög dolgozott, dolgozott és dolgozott, tudván hogy csak rövid idő áll rendelkezésére."

Ha szembenézek azzal, ami ma a fizikai világ függönyén túl történik, eszembe jut Steinernek egy személyes levele.

Alkalmam volt ezt elolvasni és látni, hogy Steiner hogyan írta le a kor szellemi helyzetét. Egy képet festett az imaginációs szem számára, amikor ezeket mondta: Ahriman - egy földalatti barlangban ül. Jeleket ír, számol és kalkulál, és ezt a legnagyobb intenzitással teszi. Michael mögötte áll, karddal a kezében, míg a földalatti barlangban Ahriman számolgat és kalkulál, mindent megpróbál megszervezni a maga módján, hatalmas intellektuális erővel. Michael időt hagy neki, tudva, hogy az elszámolást ő fogja végezni.

Ez a kép segít bennünket abban, hogy felismerjük: bár a dolgok nagyon nehezek lesznek a század vége felé, de azért kapunk segítséget a világos oldalról.

Nos olvastuk Steiner műveiben, hogy a század utolsó harmadában az egész Michael-iskolából és a dominikánus mozgalomból mind lejönnek a földre és együtt fognak dolgozni. Ennek a kétféle áramlásnak igen hatalmas, erőteljes lelkei, akik még nem működtek együtt a földön, először fognak itt találkozni. A Chartresi iskola nagy személyiségei mivel platonikusok, nagy akaraterővel fognak résztvenni a művészetben, a szociális területen, a filozófiában és gondolkodásban. Olyan erőteljesen fognak működni, hogy új erőket adnak az Ahrimani iskola hatásainak kiegyensúlyozására.

Steiner azt mondja, hogy aki Michaelért fog harcolni az elkövetkezendő években az ahrimani, luciferi és michaeli erők örvénylésébe kerül. Az a kavargás olyan erős lesz, hogy nem lesz könnyű tudni egy adott pillanatban: "Hol is állok, miért is dolgozom?" Nagy belátásra van szükség a cselekvésben. Talán azt gondoljuk, "most valóban az antropozófiáért dolgozunk, a szellemi világnak", de ebben a pillanatban máris Lucifer karmai közt vagyunk. Talán azt gondoljuk, "Most túl mélyre merültem a tudományba", és talán ebben a pillanatban harcolunk helyesen Ahriman ellen. Nagyon óvatosnak kell lennünk, és azt hiszem, hogy nagyon sok mindent szívbeli bátorsággal kell megtennünk - bátran hozzá kell látnunk, hogy azt tegyük ami esedékes. Ha az emberek kérnek tőlünk valamit, akkor lehetőséget kapunk arra, hogy cselekedjünk. Csak utólag láthatjuk meg, hogy amit tettünk az helyes volt-e vagy sem.

Az egyik oldalon a fény működik a másikon Ahriman. Minden új dologra ami a fény világa felől jön, Ahriman ellentámadással válaszol. 1912-ben a koppenhágai Niels Bohr először mutatta be az atom modelljét. A húszas években fiatal diák voltam és olvastam az angol fizikus Sir Arthur Stanley Eddington könyvét, amelyben azt írta: "Amikor Niels Bohr megmutatta az atom modelljét, megkérdeztem magamtól, 'vajon megtalálta vagy most teremtette meg az atomot?'" Ez évekig rejtély maradt számomra. Mit akar Eddington ezzel a kérdéssel mondani? Mint jó fizikus diáknak, természetesen nekem is az volt a gondolat, hogy Niels Bohr megtalálta a valódi atomot. Hogy lehet egy olyan ember mint Eddington olyan ostoba, hogy megkérdezze: "megtalálta vagy megteremtette?". Ez olyan jelentős kérdés és láthatjuk, hogy az igazi fizikusok milyen szerények, mennyire ismerik a határokat.

A kiváló fizikusok megpróbálnak igazak és világosak lenni. Nem akarnak továbblépni egy gondolati sémán, ezt csak modellnek látják, nem a valóságnak. A második vonalban haladó ember ugyanerről mint valóságról fog beszélni. Ez Ahriman trükkje. A kiváló fizikus tudja, hogy hol állnak. Nem spekulál tovább azon amiért felelős lehetne. De az asszisztensei ugyanarról a dologról mint realitásról beszélnek és nem valami barátságos módon reagálnak, ha saját felfogó képességük határaitra emlékeztetik őket. Mérgesek lesznek. Ahriman a tudomány területén ezekkel a gondolati modellekkel szed rá bennünket. Ahriman útja az, hogy kiépítsen és birtokba vegyen embergyártotta gondolati modelleket. Az atom modellje egy gondolati modell, amit ember gyártott.

Az első nagy modellt a vegyészetben találták ki, amikor megpróbálták kideríteni, hogy az atomok hogyan helyezkednek el a molekulában. Friedrich August Kekule találta meg a benzolgyűrű modelljét. Sokat tanulhatunk abból a módból, ahogy Ahriman inspirálja az embereket. Kekule évekig kutatott, hogy ezt megértse. Egyszer Londonban járt egy kongresszuson, amikor egy meleg nyári napon a lóvontatta londoni busz emeletén elaludt. Azt álmodta, hogy egy nagy ünnepélyes feketébe öltözött urak és fehér ruhás hölgyek táncolnak középkori kosztümben. Hirtelen hat fekete úriember egy kört alkotott. A többiek körük álltak. Ebben a pillanatban Kekule felébredt és tudta, "Ez a gyűrű; most megtaláltam!" Ez a példa felfedi azt, miért mondja Steiner, hogy az ahrimani inspirációk mindig akkor jönnek, amikor a tudat lecsökken.

Egy másik példa azt mondja el, hogy valaki hogyan oldott meg egy nehéz elektronikai problémát, amikor influenzás volt. Miután három aszpirint bevett és limonádét ivott, jegyzetfüzetével és egy ceruzával

ágyba feküdt, kérve, hogy hagyják egyedül. Itt jutott el a végső megoldáshoz és visszafelé kidolgozta az elejéig. Három napig volt beteg, aztán jegyzeteivel a laborba ment, ahol a számításait ellenőrizték, hogy pontosak-e. Pontosak voltak. Egy másik tudós azt mondta: "a legjobb gondolataim akkor jönnek, ha a nap vége felé már fáradt vagyok. Leheveredem, semmire se gondolok, és egyszerre csak az egész találmány itt van." Ez az ahrimani iskola útja, ahogy a dolgok az emberhez jönnek. Sablonokban gondolkodnak. Így akarja Ahriman felépíteni az új világot, az emberek gyártotta sablonok világát. Ahriman saját gondolatait úgy akarja beépíteni az emberek fejébe, hogy ezekből a sémákból egy új, embergyártotta világot építsenek, ami nem a természet világa, nem a jövő világa, nem az igazi jövőbeli fejlődésre, hanem egy önállóan létező technikai világra épül. Három hónappal azelőtt, hogy Bohr először tette közzé atommodelljét, Steiner előadást tartott a vér éterizációjáról és beszélt Krisztus eljövételéről az éteri világban. Ugyanabban a pillanatban ahogy ez az atommodell megformálódott, Steiner beszélt az éteri Krisztusról, aki meg fog jelenni az emberiségnek. Azt mondta, hogy ez 1933. és 1935. között fog megkezdődni és ettől kezdve az elkövetkezendő ezredévekben folytatódik.

Ahriman első lépése az, hogy a természetet embergyártott modellekbe rendezze át. A pszichológiában is átrendeződtek az emberi modellek. Az Egyesült Államokban az "ingerreakció" pszichológiában a pszichológus az embert ahogy ők nevezik egy bemenet/kimenet modellként látja. A bemenet/kimenet modell azt jelenti, hogy a dolgok bemennek, megváltoznak és újra kijönnek. A kimenet az ami kijön, megváltozott - de a mennyisége ugyanaz, mint annak ami bement. A modell maga semmit sem ad hozzá, vagy vesz el belőle. Ezek a pszichológusok az emberiséget bemenet/kimenet modellnek tekintik, és azt mondják, hogy az ún. "ingerreakció" pszichológia megmutatja, hogy a dolgok hogyan kerülnek az emberbe szemén, fülén érzékein keresztül. Aztán a dolgok kijönnek. A ember reagál. Ez az akció - reakció szerintük az ember egyetlen tevékenysége.

Századunk második felében egy lépéssel továbbmentünk. Az atom gondolati modelljéből embergyártotta modellek készülnek, mint realitás. Az atomerő uralma azt jelenti, hogy nemcsak atombombáink, hanem atomerőműveink is vannak, erőművek, amelyek új energiát adnak az atomerőből. Ez azt jelenti, hogy ami a század elején gondolat volt, azt mára tökéletesen mesterek elsajátították és használható lett.

Az elektronika területén is új gondolkodási modellek keletkeztek. Az igazán új modellt a XX. század középső harmadában mutatták be: a visszacsatolás modelljét. Homeostatikus modellnek hívják. Ez egy erőcsoport, amely önmagában egyensúlyban van. Ha valami kívülről közelíti, nemcsak sajátmagában, hanem a környezettel is egyensúlyban marad. Ezt a homeostatikus modellt használják az elektronikában új áramkörökhöz, gépeket csinálnak belőle számításokhoz és elektronikus önműködő hibajavító és irányító berendezésekhez. A visszacsatolás gondolatát úgy fejlesztették ki, hogy amit a homeosztatikus modellből kihoztak a környezet számára, az a környezetben azt eredményezze, hogy valamit visszaad, így stabilizálva a modell működését.

1935-re messzire jutottunk a műszaki fejlődésben, de úgy alakítva a dolgokat, hogy főleg az izmok és a csontváz mozgását redukálják. Ezóta már lehetővé vált az idegrendszer működésének utánzása is. Ezáltal a gépek egy újfajta irányítása válik lehetővé. Az idegrendszer-sémának egy gépbe való beépítésével Ahriman megtehetette e következő lépést: gépek keletkeztek, amelyek önmagukat irányítják, üzembiztosak és automatikusak. Már nem függnék többé az emberi irányítástól. Ez a lépés új találmányok áradatát tette lehetővé. Történelmileg az elektronika területén az igazán új találmányok, mondjuk, 1904-ben 1912-ben 1920-ban keletkeztek. Minden hat, nyolc, vagy kilenc évben jött egy új találmány. De jelenleg új területek - olyanok, amelyek eddig nem léteztek - minden félévben megjelennek.

Beszéltünk bizonyos anyagok felezési idejéről. Bizonyos anyagok radioaktivitása a felezési idő alatt, mondjuk 300 év után megfeleződött. Így beszélhetünk a modern tudomány felezési idejéről is. A legutolsó adatok szerint az elektronika felezési ideje három-négy év, ami annyit jelent, hogy aki mint elektronikus mérnök végzett, számíthat arra, hogy három-négy év múlva tanulmányainak a fele elavul és újra tanulhat. A gépészetben ez az időköz kb. 10 év. Növekvő sebességgel jönnek az új dolgok. Van az intellektuális gondolkodásnak egy áramlata, amely bizonyos fiatal emberek világos agyába ömlik és ez vezényeli az elektronikát.

Egyre nagyobb fontosságot kap a biokémia területe. A biokémia az a terület, ahol a proteinmolekulákon keresztül próbálják a tudósok megtalálni, amit genetikai kódnak neveznek - a genetikai erőkről szóló információt. Hetenként írnak erről. Manapság mindenki hall róla, hogy a genetikai erők csakis a proteinmolekulák felépítésétől függnék, amelyben bizonyos molekulák bizonyos módon szóródtak szét. Azt mondják, hogy egy személy összes genetikai sajátossága egy fizikai kódban megtalálható. Ez egy gondolat, egy séma. És már arról beszélnek, hogy ezeket a genetikai erőket ellenőrzés alatt tartják.

1964-ben Londonban volt egy konferencia, ahol hat Nobel díjas tudós is részt vett. A hatból öt Nobel-díjas amerikai volt, a biokémia területéről. Azt mondták, hogy tíz-tizenöt éven belül képesek leszünk az ember genetikai képletét kémiai szerekekkel megváltoztatni. Akkor aztán, mondják eljön az emberiség legnagyobb pillanata. Meg tudjuk változtatni az emberiséget és megadni számára az összes kedvező és

szükséges feltételt. Egy újságíró meghívta a csoporthoz, aki azt kérdezte: "Mi az ön elképzelése, milyen né szeretné tenni az embereket?" Körülnéztek és azt mondták: "Nos hát, éppen olyanná, amilyenek mi vagyunk." Ez a víziójuk az emberiségről. Épp olyanok, amilyenek mi vagyunk, ez a víziója az emberiségről a nagy Nobel-díjasoknak. Olyanná szeretnék tenni az embereket, hogy mindegyik egy potenciális Nobel-díjas legyen. Ez egy igazi ahrimani imagináció a biokémia területének nagyon okos embereiben.

Egy másik koncepció nemrég keletkezett. Az emberek a homeosztatiszta rendszerről beszélnek. Egy sejt egy homeosztatiszta rendszer; az áramkör a szemből az agyig, az ujj mozgásaihoz: egy homeosztatiszta rendszer. Ezek a rendszerek önmagukban zártak és egyensúlyban vannak. Aztán vannak erők, amelyek a rendszeren kívülről hatnak és megzavarják azt. Ezeket paramétereknek hívják. A paraméterek kívülről jövő erők. Egyszer egy tanácskozás során, amely nyolc-kilenc hétig tartott és amelyen egy csoport fizikus, elektronikus szakember és a szociális tudományok néhány szakembere vett részt, mindegyiktől megkérdeztem: "Kérem mondjanak egy olyan példát a paraméterre, amit meg is értek." Egy fizikus így válaszolt: "Mondok önnek egyet. Az emberi lény egész inger-reakció elvében vagy egy faktor, amit motivációnak hívnak; a motiváció egy jellemző adata paramétere ennek a rendszernek. Megzavarja a rendszert. Egy másik világból jön." Itt valami csodálatos dolog van, amellyel sok mindent megérthetünk az antropozófiában. Ha egy tudóssal beszélünk, és azt kérdezi, "Mi az az éterikus erő?" mondjuk csak azt: "ez a fizikai erők területén lévő paraméter".

A pszichológiai erők az élő erők területén lévő paraméterek. Az én a pszichológia területén lévő paraméter. Ez azt jelenti, hogy egy másik világból, egy másik erő-tartományból, egy másik kvalitásból származik. Ez aggasztja Ahrimant. Nem szereti a paramétereket. Mivel nem szereti őket, mindig megpróbálja leolvasztani arra a területre, ahova a modellt szánták. Tegyük fel, hogy most gazdasági területen vagyunk. Találkozunk egy csoport fiatal gazdasági szakemberrel akik arról a kérdéssel foglalkoznak, hogy "mennyi pénzt kell befektetni Nigériában, hogy tizenöt éven belül ezer diákot orvosi tanulmányokra előkészítsünk. Mennyi pénzt kell befektetnünk elemi iskolákba, középiskolákba, orvosi egyetemekre, hogy ennyi meg ennyi orvos, ennyi mérnök stb. legyen?" Míg ezt mérlegelik, megpróbálnak minél több tényezőt találni, de mindezeket a tényezőket dollárra kell redukálni. Mennyibe fog kerülni? Mit kell beruházni az első, a második, a harmadik, negyedik és az ötödik évben? És ekkor mit tesznek? Megnézik a nevelésügyi beruházásokat Európában és Amerikában az elmúlt száz év folyamán. Látják, hogy miután ennyit meg ennyit beruháztak és kiszámítják a dollár-értéket, ekkora beruházás volt a bevétel, a kihozatal ennyi ember ezen a szinten, annyi ember azon a szinten és ennyi egy másik szinten. És átlagot vonnak az elmúlt száz évről. Aztán azt mondják, hogy megvan a mértékegység a nevelési célokra szolgáló pénzberuházás be- és kihozatali modelljére a fejletlen országokban.

Miután ez megtörtént ezek az emberek eljöttek hozzám és feltettek egy kérdést: "Van néhány mutató ezen a területen. Hallottuk - és talán ön többet tud erről -, hogy Európában és az Egyesült Államokban már megvalósultak ilyen beruházások amelyekkel lehet dolgozni. Így mi azt gondoltuk, hogy a kihozatal az elmúlt száz év átlagának 40%-a lesz az Egyesült Államokban. - Akkor azt gondoltuk, hogy közelebb kerülünk a valódi helyzethez." "De - tették hozzá - látjuk, hogy vannak esetek, amikor befektetjük a pénzt és nem jön ki semmi. Itt bizonyos paramétereknek kell lenniük". Azt válaszoltam, "Igen, és én tudok is egy ilyen mutatót. Ázsiában nőttem fel. Ott, abban a kultúrában amelyik nem vette át a nyugati gondolkodást, ha egy személy nevelést kap és elvégzi a főiskolát, értelmiséginek számít. Sötét szemüveget vesz fel, kezébe töltőtollat ragad. Értelmiségi lesz és nem dolgozik. Nem dolgozol, hanem értelmiségi letél." "Tudják, mondtam nekik, befektethetik a pénzt. De mi biztosítja önöket afelől, hogy ha ezek az emberek megkapták a doktori címüket, mint orvosok fognak dolgozni? Hogy orvosként dolgoznak nemcsak a gyönyörű szép kórházban a fővárosban, hanem orvosok lesznek a földeken, visszamennek a törzsükhöz és úgy próbálnak dolgozni, ahogy mi elvárjuk tőlük?". Azt válaszolták: "Igen, megértjük és tudomásul vettük. Láttunk példákat, de most azt mondja meg nekünk, mennyibe kerülne annak a megvalósítása, amit szeretnénk?" Azt válaszoltam, "Semmibe se kerül. De olyan embereket kellene küldeniük, akik valóban elvégzik a munkát."

Most egy újabb terület kezd kifejlődni, az információ megtalálásának és az információ kifejlődésének a folyamata a szociális és üzleti életben a rendszerelemzés, amely megpróbálja kipuhatolni a sablonját annak, ami egy együtt dolgozó csoportban végbemegy. Ez lehet az egyház, egy társaság, egy állami hivatal, iroda, posta avagy bármi. Tudjuk pontosan, hogy a rendszer hogyan működik?

Milyen áramlások mennek át rajta, és így tovább. És ez helyes is, összhangban a tudati lélek korával. A tudati lélek nem az érzés, hanem a dolgok igazi tudatos ismerete útján akar dolgozni.

A nehézség azonban az, hogy ezt a rendszert úgy alakították, hogy be lehessen táplálni egy gépbe. Ez még önmagában nem kellene, hogy okot adjon az aggodalomra, azonban ezek az emberek akik rendszerelemzést végeznek, megpróbálnak az információtól közvetlenül döntéshez eljutni. Kapnak információkat; behelyezik a modellbe; a modellből jön a válasz. És ez a válasz lesz a döntés.

De ez a válasz csak akkor lesz olyan válasz, a maival lehet kezdeni valamit, ha tudjuk, hogy korábban milyen ismérvet helyeztek modellbe. Akkor visszailleszhetünk és mondhatjuk: "Oh, ezzel meg ezzel

az ismérvvvel, ezt meg azt találtuk.” De saját magunknak tisztában kell lennünk azzal az ismérvvvel, amelyet ebben a pillanatban erre az esetre alkalmazunk. Ha ezt tesszük, akkor az egész kutatási üzlet nagy segítség lehet számunkra. De a legtöbb embernek nincs ideje és nincs kellő rálátása a dolgok meg egyre bonyolultabbak lesznek, úgyhogy már csak szakemberek kezelhetik. Azok akiknek döntéseket kell hozniuk nem képesek arra, hogy lássák a modellbe beépített ismérveket. Igen, manapság nagy döntéseket hoznak ezen a módon külpolitikában, háborúról vagy békéről és a gazdaságban.

Mióta az atomerő irányítható, gyakorlatilag már nincs hiány energiában, nincs hiány nyersanyagokban. Ha valami, például a gyapjú elfogy, azonnal csinálunk valamit ami ugyanolyan. A modern vegyészet olyan anyagokat ad számunkra, amelyeket régebben a természettől kértünk, amikor még függtünk a természettől. Ez a természettől való függetlenség az egyik új helyzet amiben ma élünk.

Ma olyan helyzetben vagyunk, hogy amit a század első harmadában mint modellt fedeztünk fel, a második harmadban ellenőrzésünk alá került. Megkérdezhetjük, hogy mi következik ezután? Ahriman arról álmodik, hogy nemcsak a földet, hanem a világmindenséget is meghódítja. Felépíti saját embergyártotta világát, amit elvesz magának, elvesz az emberiség és a kozmosz fejlődése elől. Meg fogja tenni? Meg akarja tenni?

Meg akarja tenni; megpróbálja megtenni; és már útban is van e felé, hogy ezt megtegye.

Gondolataink mögött ott marad a gyönyörű imagináció Michaelről, aki mögötte áll, és az összegzést végzi.

A tudósok hamarosan parancsuralmuk alá hajtják az ember genetikai erejét. Az emberek mindent el fognak követni azért, hogy az öröklést megjavítsák. Ha azokra az emberekre gondolunk, akik most erről beszélnek - és én ismerek valakit aki ezen a területen dolgozik - akkor az illető borzasztó okos embernek tűnik, de ha beszélünk vele, az az érzésünk, hogy egy 15 éves és nem idősebb fiúval állunk szemben. Fejlődésében olyan mint egy 15-16 éves fiú egy okos, nagyon okos gondolatokkal rendelkező fiú. Igazából 40, de élete fejlődésében az a mód ahogy emberileg áll a világban, olyan mint egy serdülő, mindazzal a lelkesedéssel és mindazokkal a negatívumokkal amik a serdülők sajátosságai, ahogy küzdenek az ellen, amit nem szeretnek. Nos meg kell vizsgálnunk, hogy tudunk-e tenni ez ellen valamit. Nagyon nehéz dolgozni valami ellen ha olyanoknak kell lennünk, mint az ellenfél.

Steiner megkérdezte: miért próbálkozunk logikus küzdelmet folytatni azzal, akinek más a logikája mint a miénk?

Az antropozófusoknak más a logikája, de át kell vennünk a mások logikáját és a saját logikájuk területén kell megküzdeni velük. A mi logikánk paramétere az övéknek, és ez azt jelenti, hogy nagyon nehéz utakat találni. Rendszerint csak a tisztán emberi kapcsolatokon keresztül sikerül ezekhez az emberekhez utat találni. Előfordul, hogy közelednek hozzád, talán egy késő esti órákban.

Emlékszem egy ilyen esetre. Akkor történt, amikor még 200 mérföld volt hátra az utunkból, egy elhagyatott úton, sehol másik autó és akkor egy ilyen ember a következőket mondta a kocsisötétjében: “Tudja, amikor 28 éves voltam, volt egy élményem - egy élmény amit nem tudtam megérteni. Mintegy 12 évvel később Ázsiában voltam és egy bennszülöttel találkoztam. Rám nézett és azt mondta: “Kb. 12 évvel ezelőtt önnek volt egy ilyen meg ilyen élménye.” Elmondta, hogy mi volt az és így folytatta: “megmagyarázom, hogy mi volt ez az élménye”.

Az ázsiai ember megmondta neki, hogy milyen élménye volt 12 évvel ezelőtt, amit látott az emberben. Ez volt ennek az embernek a második élménye és most megkérdezte tőlem: “Nos, hallottam, hogy az antropozófus. Magyarázza meg, hogy mi igaz ebből az egészből. Így éjszaka, a 80 mérfölddel haladó gépkocsiban megnyílt előttem és egy órát tudtam beszélni neki. A következő napon újra találkoztam vele a táborban. Ismét bezárkózott. De jöhet újra egy pillanat, amikor valaki beszélhet vele. Az embereknek sokkal több élményük van, mint ahogy képzeljük. Éppen a kiváló tudósoknak vannak olyan belső élményeik, amelyeket nem tudnak senkivel megosztani.

Egyike azoknak a dolgoknak, amivel az emberiség a legközelebbi években találkozni fog az lesz, hogy a szociális életet egyre is a rendszer elemzés fogja irányítani. Az ember magánélete teljes mértékben el fog tűnni. Ez Európában már megkezdődött. Itt az Államokban még nem tudok róla, de Hollandiában, az orvoslás területén a születéskor kapsz egy fejlapot és ezen a fejlapon, ami Hollandiában egy központi irodába megy, az összes betegség és minden feljegyzésre kerül.

A jövőben aztán, az orvos aki felkeresi a beteget, telefonon elektromos úton megkapja a választ az aktából. Mindent tudni akar róla. Ez fog bekövetkezni az elkövetkezendő években: a magánélet teljes elvesztése. Minden amit csinálsz, fel lesz fektetve; és megkérdezed miért, nos, mert ez hasznos lehet. Jelenleg Hollandiában az összes kórház és orvosi rendelő számára készítenek feljegyzéseket. Az egészségügyi hivatal központi irodájába mennek az adatok, ott felveszik, leírják és statisztikailag feldolgozzák őket. Aztán azt mondják, “Epehólyag műtét; 17 nap kórházi ápolás.”

Képzeljük el, hogy akad egy sebész, aki másképp kezeli a betegeit. Statisztikailag a betegek 23 napot maradnak, mert ő másképp pihenteti őket. Talán nem is az első, de a tizedik beteg után kap egy értesítést: “Dr. X.Y. az ön betegek epehólyag műtéttel túl sokáig vannak a kórházban; 5 nappal előbb ki kell tennie őket.” Ez egyre inkább bekövetkezik a szociális élet területén.

Mi fog bekövetkezni a közeli években? Bőség. Bőség az energiában, a nyersanyagban, az információban, az orvostudományban, az élelmiszerben, a ruházatban, mindenben. Mindezt Ahriman akarja adni nekünk. Csak egy dolog tilos: a személyes ítélet. Az én ítéletét ki kell irtani.

Ahriman kérdése az, hogy "az okosság vagy a butaság diadalmaskodik?". Erre utalt Rudolf Steiner.

Ahriman szerint minden, ami a szellemi világból jön, butaság, Steiner egy másik kommentárja a következő: "Ha valaha is vitába bocsátkozunk Ahrimannal logikai következtetésünk bizonyosan szilánkokra fog hullani azon a céltudatos biztonságon, amellyel az érveit manipulálja.

Ahriman mindent butaságnak nevez, ami nem tartalmaz bizonyos személyes intellektualitást. Minden ahrimani lény nagymértékben meg van áldva személyes intellektussal, ahogy az előbb leírtam: kritikus, minden illogikus dolgot visszautasít, gúnyolódó és lenéző. Bár Ahrimant így állítjuk magunk elé, érezzük a nagy különbséget Ahriman és Michael között. Michaelt egyáltalán nem érdekli az intellektus személyes jellege. Csak az emberek kísérlik meg - Ahriman sémái alapján - hogy az intelligenciát személyessé tegyék.

Ahrimannak nagyon lenéző ítélete van Michaelről. Azt hiszi, Michael bolondos és buta. Mert Michael csak akar, és évszázadokon át csak akart, sőt mi több eonokon át adminisztrálni akarta a kozmikus intelligenciát. Most újra lehetőség nyílik arra, hogy az emberiség eljusson a Michael által vezetett intelligenciához, ami az egész emberiséghez tartozik, mint közös és univerzális intelligencia és ez egyformán javára válik mindenkinek.

Ez a nagy különbség a michaeli intelligencia és az Ahriman-i intellektus között. A michaeli intelligencia minden embernek egyformán üdvére válik. Ez azt jelenti, hogy ez nem az én intellektusom, amit én birtokolok és amivel pénzt csinálhatok. Ilyen intellektussal sok pénzt lehet csinálni. De rabszolgává tesz abban a pillanatban. Michael pán-intelligenciát ad, úgyszólván, a kozmikus intelligenciát. Michaelnek ezt a kozmikus intelligenciáját és az antropozófiát mindenki megkaphatja - mindenkinek a javát szolgálja, egyenlő mértékben. Mindenkinek elmondható, odaadható és nem személyes. Legjobban akkor adható az embereknek, ha együtt vannak és megpróbálnak ebben segíteni egymásnak.

Hogyan tudunk a század utolsó részében segíteni Michaelnek, hogy behatoljon az Ahrimani erőkhöz. Az egyetlen út amellyel Ahrimant legyőzhetjük, a belső út. Belső annyiban, hogy látjuk, mit tesz. Ha megpróbálunk az antropozófia alapján dolgozni, nem állhatunk kívül. Bele kell mennünk mindenbe. Tudnunk kell, hogy hogyan manipulálják szociális életünket, mert csak akkor győzhetjük le Ahrimant, ha ezt tudjuk. Ez az oka annak, hogy miért nem állhatunk magunkban azzal az érzéssel, hogy mi boldog kevesek és a rossz külső világ.

Michaelnek két módon segíthetünk. Megvan a belső utunk, amit Steiner az antropozófiai mozgalom kezdetén „A magasabb világok megismerése”-ben ír le. Aztán van a másik út, ha tanulmányozzuk a szellemi világ megnyilatkozásait, és ennek alapján megtesszük első lépéseinket az imagináció útján.

Járunk a belső fejlődés útján és megpróbáljuk utánzással kifejleszteni az imaginációt, amíg igazi képeket nem kapunk a szellemi realitásról. Ez az imagináció a szellemi valóságnak ez a képe, ellenképe az ahrimani modellnek. Ahriman megpróbál imaginációkat adni, de sémák formájában. Meg kell találnunk az imagináció másik oldalát, hogy eljussunk az igazi imaginációkhoz. Meg kell erősítenünk az imagináció erőit és el kell jutnunk az inspiráció világába, ahol a kép egyre inkább és inkább valóságos lesz. Ebből a szellemi valóságból, amelyben állunk, eljutunk az intuíció világába - annak a képességnek a birodalmába, ahol a dolgokat szellemi erővel meg is tehetjük. Ez a módja annak, ahogyan a világot szemlélhetjük, befelé haladva imaginációból, inspirációból és intuícióból felépít egy belső világot.

A Karácsonyi Ülésszak után 1933-ban Steiner azt mondta: "Az emberiség számára most először megnyílt egy második út. Ez a természettudományos út." Az az út, amit Goethe elkezdett a növények tanulmányozásával. Úgy nézte a világot, hogy a világban működő erők áttetszőek lettek. Ez az áttekintés útja és a külső világ mögötti realitás meglátása.

De ez olyan út, amelyen az ember egyedül nem jut messzire. Az első lépéseket megteheti egyedül, de ha elindult - így mondja Steiner - akkor másvalakinek, másoknak a segítségére szorul és egy csoport tagjának kell lennie, akik együtt dolgoznak. Nem azért, hogy eredménye legyen a munkánknak, hogy a valósághoz eljussunk, hanem hogy úgy tudjuk azt leírni, hogy másokhoz is közel hozzuk. Ez teljesen más dolog. Vannak ismereteim, de közel tudom e hozni másokhoz?

Van egy út, amelyen egyedül haladhatunk, és ez az antropozófiai mozgalom kezdetén volt adott. Ezt az utat mindenkinek mindig a saját belső fejlődése szerint kell járnia, kezdve az imaginációval, eljutva az inspirációhoz, majd végül az intuícióhoz. De Steiner kihangsúlyozza, hogy most egy másik út is lehetséges: az intuícióval kezdve inspirációkhoz és végül imaginációhoz jutni.

Szellemi bizonyosságból cselekszünk. Ez helyes. Amikor cselekszünk, a szellemi erők realitásában élünk, és azután látjuk, hogy helyes volt-e vagy sem. A tudás később jön.

Sokszáz éven keresztül, először a régi misztériumok útján kellett haladni és ezt az utat kellett megtenni 1923-ig. Ekkor Steiner megújította a misztériumokat és megadta az új utat. Sőt azt is mondta, hogy azok

az emberek akik csak a másik utat ismerték, gyűlölték őt. Azt mondták, "Ez felelőtlenység. Először tudnod kell, aztán a realitás talaján kell állnod, aztán cselekedned."

Most új emberek jönnek és azt mondják, "együtt dolgozunk és azáltal, hogy a realitás talaján állva egy csoportot alkotunk, melynek célja a csoporton kívül van - úgy mint egy iskola, egy farm vagy új épületek alapítása - cselekednünk. Ha együtt ülnek, megpróbálnak bízni egymásban és együtt dolgoznak, eljön a pillanat, amikor cselekedniük kell. Akkor lehetővé válik, hogy szellemi bizonyosságból, intuícióból megvalósuljon az, ami helyes.

Steiner azt mondja, hogy ez különösen az orvosi szakma igen sok területén lehetséges. Ha egy orvos a beteg előtt áll, tud növényekről és ásványokról és arról, hogy mi a teendő. Ekkor tanulmányoznia kell az embert meg kell kérdeznie a beteget, hogy mi a baja. Ebből az intuícióból származik az, hogy: "Arnica D-12-t kell adnom neki."

Ez az intuíció aktusa két ember között. Később talán meg tudja tenni más módon is. Amikor elkezdtem orvosi munkámat, még nem volt más hely sehol a világon ahol ezekről a módokról megtudhattunk volna valamit, így Arlesheim-be mentem a klinikára és megkérdeztem az orvosokat, "Mit adnak ebben és abban az esetben?" Volt egy kis füzetem. Mindent leírtam, amit csak hallottam. Volt egy kis füzetem mint egy 30 betegséggel és 40 gyógyszerrel. Evvel kezdtem. Sohasem volt akkora sikerem, mint az első félévben.

Ami a kérdező és a másik ember között szövődik, aki figyel és a tudásából ad valamit, meghozza azt a pillanatot, amikor a helyes gyógyszert átadjuk. Add át, vedd el - ez a helyes. Aztán azt mondjuk magunknak, "Miért is adtam ebben az adagban?" Ha gondolkozunk találunk rá magyarázatot. Utána azt mondhatjuk, "Igen, ésszerű, hogy így tettem."

Ugyanez a helyzet a tanító és a gyermek között. Míg a tanító az osztályban van, a gyerek mondhat valamit ami nem elfogadható. Mit kell a tanítónak tennie? Ha azt mondja "Át kell nézнем Rudolf Steiner összes műveit", ehhez már túl késő van. Tennie kell. Este, amikor visszapillant a napján, látni fogja, hogy helyesen vagy helytelenül cselekedett-e, az intuíciója jó vagy rossz volt-e. Ez az intuíció a belső fejlődés új útjához vezethet. Cselekedni kell. Ha egy iskolának, mondjuk tíz osztálya van, tíz tanítóval, mind együtt dolgoznak az antropozófia alapján szellemileg. Megpróbálják a legjobbat tenni, Steiner művei segítségével és bízva egymásban és míg mindegyikük az adott pillanatban egyedül lesz, a csoport erejével dolgozhat. Ez a szellemi hatás a gyerekekre nemcsak tízszer akkora, mint a sajátjé egyedül, hanem a tízedhez képest tízszer tíz. A többiek minden ereje hordozza őt, és ő is hordozza a többieket. Ehhez olyan csoportra van szükség, ahol megbíznak egymásban.

A legnagyobb szomorúság az lesz a jövőben, ha bízta valakiben és ő visszaélt ezzel a bizalommal. Az elvesztett bizalom a legmélyebb bánat lesz azok számára, akik Michaellel harcolnak az elkövetkezendő időkben. Az intuíció lett becsapva. Az ember nem tud már együtt lenni másokkal, csak saját magára utalva. Ha valaki már dolgozott együtt egy ilyen csoporttal, akkor tudja, hogy milyen erő veszett el. Az ember látja, hogy milyen szerencsétlen teremtmény is ő és mennyire nem tud megállni a saját lábán.

De bátorságot meríthetünk, hogy nekimenjünk a következő éveknek. Az erők örvényleni fognak a tudományban, a szociális életben, a nevelésben és minden területen. Lucifer-i és Ahriman-i erők lesznek itt, de a jó szellemi lények erői is akik rajtuk keresztül működnek. Ha várunk a tudás biztonságára, hogy amit teszünk az jó, akkor egy ujjunkat se mozdítsuk. A helyzeteket az intuícióból kell megoldanunk. Hogy ellent tudjunk állni Ahrimannak és erőinek, egy egymásban bízó egymást segítő és egymásért helytálló emberi csoportban kell dolgoznunk. Akkor működni fognak a jó erők, de nem tudnak úgy működni, hogy ha valamelyikünk egyedül dolgozik.

Ezt szeretném elmondani azoknak a fiataloknak, akik a XXI. század felé haladnak. Ez a ti időtök. Ez a ti életetek. Ez nem az az idő, amikor mi öregek aktívak lehetünk. A mi generációnk a századközép generációja volt. Most átadjuk nektek, akik a következő években ezeknek az erőknek az őrzői lesztek.

Ahogy a külső erők egyre kaotikusabbak lesznek, még inkább mint a század középső harmadában, felajánlom nektek az eszmét: "Próbáljatok meg kisebb vagy nagyobb csoportot találni, amelyek nemcsak tanulás, hanem a vitában való felelősségvállalás céljából is együtt dolgoznak. Legyetek olyan kapcsolatban egymással, hogy azok akik a csoportban vannak tudják, hogy nincsenek egyedül, hogy bíznak benne, és ő is bízhat a többiekben."

A jó

Atlantisz kora már rég továtűnt a feljegyzések nélkül maradt múltba és a görög kor és még régebb idők óta a történelem számára nem több, mint egy mitikus kép. Az emberiségnek ezt a korát a víz, a jég és katasztrófák mosták el, eltemette a kavargás, vándorlás, átalakulás és fejlődés. Az írott történelem állította fel a továtűnő régi kor civilizációját, struktúráját és körvonalait.

A föld arculata megváltozott. Földtömegek helyeződtek át. Óceánok mozdultak meg. Az emberek vándorlása és szétszóródása különböző áramlatokban áthozta az Atlantisz utáni világba a régi bölcsesség elemeit és az új kultúrák impulzusait. Az Atlantiszt követő világot Atlantisz utáni korszaknak nevezzük és mi, akik a XX. században élünk, ma már az Atlantisz utáni korszakot éljük át.

Ez az Atlantisz utáni 5. kor Kr. u. 1500 körül kezdődött, ez az időpont kb. egybeesett a történelmi középkornak a virágzó reneszánszba való átmenetével. A korai Atlantisz utáni korszakok megismételték a földfejlődést az asszír-egyiptomi korig, amikor is az érző lélek lett a hordozója a szellemi fejlődésnek. Ez volt az Atlantisz utáni harmadik korszak és a történelem embere mögött álló előrevivó (fejlődő) erők fejlesztették ki az érzőleket.

Az érzőléleknek ebben a periódusában az emberiségnek lehetősége nyílt arra, hogy megtanulja a szépséget bensőségessé tenni. Az érzőléleknek lehetősége volt arra, hogy tükrözni tudja a szépséget. Ez az asztráltesten keresztül történt, amely szembekerülve a külső világgal működésbe tudott lépni, míg a külső világ hatni tudott az asztráltestre. Ez utóbbi képességével azonban olyan szerveként működött, amely válasszolt a külső világra. A külső világ közvetlenül hatott az asztráltestre és ugyanígy az asztráltest a világra. Az érzőlélek kifejlődésével ennek a folyamatnak nem kellett már ilyen közvetlennek lennie. Inkább úgy lehetett tapasztalni, mint valami tükröt. Az érzőlélek úgyszólván képes volt befogadni a hatást és a külső világ szépségét. Akkor a külső világot újra át lehetett élni, mint egyfajta belső agyban, az érzőlélekben. Ezután az érzőlélekben felsejlett a szépség érzése.

Ezt a korszakot a görög-latin kor követte, belenyúlva a középkorba. A bensőségessé tett érzés után a bensőségessé tett gondolat megtapasztalása következett.

A világban lévő gondolatnak ez az átvitele a világról való gondolkodássá egy új lelki képesség az értelmi lélek felébresztése által vált lehetővé. A külső világ tükröződhetett a róla alkotott gondolatokban. Ezeket a gondolatokat eddig úgy lehetett észlelni, mintha be lennének építve magába a világba, az emberen kívül; ettől kezdve úgy, mint a világ tükröződését az emberen belül. Ezáltal bizonyos szabadságot kapott az ember a világtól, és az eseményeket saját magában tapasztalhatta.

A legmagasabb ideál, amihez az ember ebben az újfajta gondolatot befogadó folyamatában felemelkedhetett, az igazság volt. Az értelmi lélek számára az igazság azt jelentette, amit az érzőlélek számára a szépség - fejlődésének csúcspontját, küzdelmeinek célját. Éppúgy ahogy a fejlődés célja a korábbi korokban az volt, hogy az érzőlélek számára megszüljön a szépséget, most, az értelmi lélek korában a fejlődés útja az, hogy eljussunk a belső igazsághoz.

Ez erősen tükröződik a görög-római filozófia fejlődésében, de sokkal élesebben a keresztény időkben és a középkorban, amikor az igazság keresése egyben a tévedés elleni küzdelemmé is vált. A tévedés elleni küzdelem az igazság felé törekvő ember rezonáló lapjává lett. Az igazság volt a malomkő, bizonyos értelemben dörzskő, amelynek révén az értelmi léleknek ki kellett fejlődnie. A tévedés nemcsak valamiféle rossznak, hanem tisztátalanságnak is tartották az értelmi lélek fejlődő szervében. Üldözés, száműzetés és halál volt a tévedés büntetése. Az akkori ember erősen tapasztalta ennek a harcnak a realitását, hogy jobbnak látta az embereket elégetni a tévedésért vagy elégettetni magát az igazságért, mintsem az ügyet elárulni. Ez tükröződik ennek a kornak a mártírokról és eretnekekről szóló feljegyzéseiben.

Ahogy az 1500-as év közeledik, és Európa tudatára ébred nyelvének és örökségének, először látja ma körül az antik világ törvényeit és rendjét és a dogma után kezd kérdezősködni. Új képesség és új korszak hajnalodik. A megfigyelés és a tárgyilagosság mint módszer helyettesíti a skolasztikus érveket. A tudomány az új kor szelleme értelmében már megvannak az első előfutárai. Már nem olyanok, mint a régi bölcsesség letéteményesei és felfedői, hanem a felfedezők új csapata. És a nagy humanisták ugyanebben az értelemben megfigyelői az ember és a történelem jeleneteinek. Mindezek a tudati lélek korának előfutárai.

Míg az értelmi léleknek az volt a feladata, hogy elkerülje a tévedést, a tudati léleknek nem az, hogy az igazságot alakítsa ki, hanem a jót, azáltal, hogy találkozik a gonosszal. Az értelmi lélek úgy fejlődött, hogy felvette magába az igazságot; a tudati lélek korszakában az embernek az a feladata, hogy egy más lelkület fejlesszen ki, amely a jóságot teszi bensőségessé.

A mai kaotikus, konfliktusokkal teli, egzisztenciális hálóban vergődő ember számára tudati lelke mélyéről felmerül a kérdés: "hogyan fejlesszem ki az új tudat képességét, annak érdekében, hogy megtaláljam a jót?"

Ez elsősorban annak a szükségességét vonja maga után, hogy a világban és a világgal éljünk, mert a Jó Könyve, ahogy régen volt, nem vihető be egy kis kamrába, valahol távol az emberektől és csak a tiszta értelemmel olvasva.

A modern embert a zűrzavar tartja hatalmában, mert a jó keresése során képesnek kell lennie arra, hogy felépítse az igazság tudományát, és ma, amikor az igazságot vadul konfliktusok útján keressük, sőt, magát az igazságot is tagadjuk, hol tudjuk biztosítani ezt a tudást? A zűrzavar mélyebbre megy, mert a modern ember, akit ma elkap a világ sodrása és aki a gonosszal egy új tudat szellemében találkozik, hogyan tudhatja meg, hogy azzal amit tesz, a jót teszi? Azt gondolhatja, hogy az igazat mondja, amit az intellektuális múltból szedett össze, de az igazat mondani ugyanazt jelent-e mint a jót cselekedni? A tudati lélek korszakában hamar rájövünk arra, hogy valami csak akkor léphet a jó területére, ha cselekvésben jelenik meg.

Goethe ezt már kifejezte a következőképpen, "a végén mindent mégiscsak meg kell tenni." Az igazságot lehet tudni, de a jót csak cselekedni lehet.

És mivel az új misztériumok a tudati lélek korában nem az igazság és a tévedés, hanem a jó misztériumai, ezért a tettek az akarat misztériumai.

A modern ember feladata: találkozni a gonosszal, hogy megteremthesse a jót. Ez az értelmi lélek eltávozó korának az átalakulása, amikor is a feladat a tévedéssel való találkozás volt, hogy megalkossa az igazságot.

Az antropozófia tanulmányozása annak érdekében, hogy eljussunk az igazság megragadásához és a dolgokat helyesen tudjuk, azt jelenteni, hogy az antropozófiát csak az értelmi lélekbe vesszük fel. Ha az antropozófiát a tudati lélek szférájába akarjuk emelni, akkor "mindent tenni kell". Nemcsak tanulni és tudni kell, meg is kell valósítani a világban.

Mielőtt arról beszélnénk, hogy hogyan találhatjuk meg a jó megvalósításának útját, először meg kell értenünk a gonosz gyökerét.

Az Atlantiszi kor előtt, Lemuria idejében, Lucifer lépett be az emberiség fejlődésének területére. Ez Lemuria ötödik korszakában történt, amikor a Vénusz erők vezették az emberiséget és a lemuriai kultúra délen, a mai Malájföld területén fejlődött ki. Lucifer megragadta a lehetőséget, hogy bekerüljön a lemuriai fejlődésbe és egy nagy változást hozzon létre a világban - a nemek megváltozását: az emberiség kettéosztását. A nemek létrejöttével Lucifer jobban kezében tudja tartani az embereket. Ezt úgy éri el, hogy vágyakat ültet az asztrálestbe. E fejlődés ajándéka a szabadság volt.

Ennek az eseménynek az ellenkező pólusa az atlantiszi időkben a turáni nép kultúrkorszakában következik be, amikor Ariman is megtudta ragadni a fejlődés gyepeljét. A turániak az angyalok kultúráját a skorpíóéra váltották fel; átvették a toltékok által kifejlesztett növényi kultúrát, de a szexuális erőket mágikus hatalommá alakították át, amellyel az éteri világban működtek. Ezért Ariman meg tudta vetni a lábát. Ezt úgy tudta megtenni, hogy az ember étertestébe tévedést ültetett. E fejlődés ajándéka az én-tudat volt. Az atlantiszi időköt követő korban, az asszúrák ragadták meg a lehetőséget, hogy behatoljanak a fejlődés területére. Ezek az asszúrák sötét Archai-lények. Az énbe való behatolást keresik. Az én a birodalmuk, ahogy Luciferé az asztrálest és Arimané az étertest volt. Behatolásuk tönkretelheti az ént azáltal, hogy úgyszólván részeket tép ki belőle, ezek az ellopott én-darabkák önálló életet kezdenek élni és mint démonok működnek. Ezzel a tettükkel az asszúrák a tudati lélek korában a fizikai test számára a gonosz elemét hozzák. A fejlődés ajándéka a szellemi kreativitás lesz.

Így képet kapunk arról, hogy az Atlantisz utáni időkben a különböző erők hogyan veszik fel a fejlődés fonálát és hogyan dolgoznak rajta. Az érzőlélek és az értelmi lélek Atlantisz utáni fejlődése bizonyos ismétlése a lemuriai és atlantiszi koroknak. Amikor Lucifer belépett a lemuriai korba az érző lélekben működött és vágyakat meg szenvedélyeket hozott. Ezeknek a vágyaknak és szenvedélyeknek a fejlődés folyamán a betegség és a halál a megfelelője. A jó hierarchiák e negatív erők ellen segítségként a gyógyítás erejét adták.

Az Atlantisz utáni időkben az értelmi lélek fejlődésébe Ariman lép be, ahogyan az atlantiszi időkben is megtette. Az értelmi lélekre hat és a tévedés lehetőségét hozza. Ariman ezzel az egész fejlődést megronthatta volna, ha a jó hierarchiák nem adták volna a karmát, mint a tévedés elleni segítséget. Az egyéni karma azt jelenti, hogy hogyan lehet a tévedést korrigálni a halál és az újraszületés között. Ezért van az, hogy az értelmi lélek korában a karma nem volt annyira ismert, inkább csak tapasztalták.

Kr. u. 1500-ban a tudati lélek korának hajnalán kezdődik meg az én fejlődése. És éppen ebben a korszakban lépnek színre az asszúrák.

Az asszúrák áthatják az ént. Megpróbálnak az énből kis darabokat birtokolni; ezeket a darabkákat leválasztják az énről, és ezekből az ellopott én-darabkákból démonok születhetnek. Ezek a démonok, akik az ember énjéből kiloptak darabkáknak köszönhetik életüket, szabadon használhatják fel az én tulajdonságait saját céljaikra. Egy része az emberi énnel így a démoni aktivitás anyagává válik.

Ha ez megtörténik, a következményeket nem lehet jóvátenni a földfejlődés jelenlegi periódusában. Az embertől ellopott én-részecskékkal az asszúrák képesek lesznek független tevékenységük folytatására.

Ezeket az emberi eredetű démonokat majd csak a következő Jupiter-fejlődés korában lehet a helyes földfejlődés áramába visszavezetni.

Az asszúrák az ember énjén dolgoznak és az elméleti materializmust hozzák az emberi tudati lélekbe épp akkor, amikor ez a tudati lélek evolúciós fejlődését tapasztalja meg. Ha megragadják ezt az elméleti materializmust mint világ-perspektívát, az emberek elvannak vágva a szellemi perspektívától és a szellemi erőktől. A tendencia az, hogy elfelejtsék az igazi szellemi lényeket. Az én születése a tudati lelken keresztül nem tud megvalósulni és az asszúrák áldozatai gyakran mély érzékiségbe süllyednek. Ebből groteszk érzéki poklot építenek. Ezek az érzéki poklok a földi paradicsom karikatúrái, ahol az anyagi haladás el van vágva szellemi háttérétől és be van zárva egy érzéki kielégülés birodalmába.

Ezt a fejlődést kíséri az a világfelfogás, amely szerint az emberi lény tisztán anyagi erők egyfajta kötege. Az embert, a fejlődést, az evolúciót és a kultúrát úgy tekintik, mint véletlen erők pusztaság kombinációját. Ez a felfogás személytelenné, szellem nélkülivé, fatalistává teszi az ember létéről és lényegéről alkotott képet. Steiner az asszúrákból kiáradó ilyenfajta gonoszt "kiáramló bomlás"-nak nevezi.

De van egy ellenszere az asszúráknak az anyagi világban. Éspedig az, hogy úgy nézzük a külső világot, mint működő, akarati erők óceánját. Ahol az asszúrák elkapják az ént az érzékekben, az ellenszere: az érzékeken keresztül nézni. Az élet érzéki hálója, amelyet az anyagi jólét növelése teremtett, nemcsak úgy tekinthető mint az érzékiség óceánja, amelybe bele lehet fulladni, hanem óriási mutatóvannak is, melyben az akarati erők forrongnak, hánykolódnak, hömpölyögnek. De ha valaki az érzékei segítségével meglátja ezt a tengert, amelyben az erőket nem pusztaság érzéknek látja, hanem hullámoknak és akarati áramlásoknak, akkor az kezdi megérteni, hogy ezek az akarati erők valamit kifejeznek, ami jóval a látvány mögött van - a világtéremtő bölcsességét.

A modern ember azonban aki ma a tudati lélek szülési fájdalmában él, olyan világgal találja magát szembe, amelyben az asszúrák nemcsak dolgoznak, hanem kiterjedt én-erőket birtokolnak. Ebben a helyzetben, hogy lehet erőket kifejleszteni ahhoz, hogy azt tegyünk, ami jó? Azt mondtuk, hogy az asszúrák a fejlődés-ellenes erőt képviselik. Ebben a helyzetben, hogy az énnak horgonyt vethessünk a fejlődési erők felé kell fordulnunk és meg kell ragadnunk magának a fejlődésnek a gondolatát, amely megfelel a tudati lélek korának. Az antropozófia vezethet el ennek megértéséhez. Ez bizonyos értelemben a kozmosz, a természet és az ember-fejlődés gondolatának megtestesülése.

1500-ban, a tudati lélek korának kezdetén a változás az ember felépítésében következett be. Ebben az időben, amit Steiner mint "kozmosz vihar"-t ír le, az első Hierarchia megváltoztatta a gondolkodás lehetőségét az emberben. Régebbi időkben minden tudás a szív tudása volt. Ez itatta át a gondolkodást és az akarati erőket az ember középső részéből. A középről a rekeszizomból hatott át melegséggel és lelkesedéssel minden belső fogalmat.

1500 körül a gondolatnak ezek az élő erői úgyszólván elszáradtak. Visszahúzódtak az ember sugárzó közepéből az agyba. A gondolkodás elszakadt a szív-erőktől. Ez lehetővé tette az ember számára, hogy agya révén gondolati élete hideg, objektív és intellektuális legyen.

Ezt az átmenetet jelzi a modern tudomány a többé-kevésbé egyidejű felemelkedése. A tudásnak ez a módja az ember új álláspontjában gyökerezik. Az embernek, mint nézőnek. Az ember többé már nem a résztvevő. A tudás gondolatokból ered az agy felé mozdul el, a kozmosz és a természet fejlődését kívülről, előnyös helyzetből szemléljük. Az ember többé már nem kötelezi el magát ugyanúgy a kozmosznak és a természetnek, minthogy most megfigyelő.

Ez volt a tudás felfelé ívelő, majd uralkodó formája több mint 400 évig. Ez a tudomány, amely az ember számára mérhetetlen értéket jelentett nagy veszélyt hordozott magában, azt, hogy az ember saját magát távolította el a föld evolúciójából. Ezt a jelenséget többféle módon lehet leírni: automata világ, vagy olyan világ amelyben az ember egyre jobban elidegenedik szellemi kapcsolataitól. A vallás egyre elkeseredettebb harcot vív, hogy megpróbálja megőrizni ezt a kapcsolatot.

Ez a kellemetlen, veszélyes helyzet indította Steinert 1923-ban a Karácsonyi Ülés megtartására, hogy megalapozza az új misztériumokat. Az Alapító-meditációban felszólítja az embert, hogy gyakorolja a szellemi emlékezést, a szellemi koncentrációt és a szellemi látást. Ez új kapcsolatot jelent a szellemhez, ami megfelel a tudati lélek korának, amikor is a lélek szellemi aktivitását teljes öntudattal a gyakorlat útján ki lehet építeni, úgy, hogy "amit szívünkben megalapítunk és fejünkkel tudatosan irányítani akarunk az jó legyen."

Steiner ezzel az aktív, belső fejlődési utat teszi közzé. Ez zavaros időkben azt jelenti, hogy lehetőség nyílik a jó megragadásra. De hogy ez meg is valósuljon el kell vezetnie a jó észlelésétől a jó cselekvéséig.

Minden dogma rettenetes dilemmája az örök időkre szóló rögzítés. A jelenben a morális értékek káosza és a rögzült elvek öröksége elleni támadások jelentik az átmenetet az értelmi lélek korából a tudati lélekhez. Az igazságra, mint abszolútumra való törekvés bizonyos szempontból megfelelő volt az értelmi lélek eléréséhez. Ha azonban az értelmi lélek az igazság kategóriájából megpróbálja a jóság rögzített elveit diktálni, akkor téved. Jelenleg az értelmi lélek összekeveri az igazat és a jót. Átnyúl saját magán és megpróbálja birtokolni, majd intellektuálissá alakítani a tudati lelkeket.

Míg az értelmi lélek helyesen fogja fel az örök igazat, mint mindörökké állandót a Ptolemaios-i kozmosz állócsillagaiban, addig a tudati lélek megpróbál behatolni abba, ami egy bizonyos szituációban jó. Ebben az értelemben a tudati lélek egzisztenciális, míg az értelmi lélek a lényeggel dolgozik. Míg az igazság ideálisan abszolút és mindenütt jelenlévő, a jó sohasem abszolút. Nincs olyan jó, amely mindig és mindenütt jó volna. A jó a helyzettől függ, mindig csak valami máshoz viszonyítva jó.

Összetéveszteni az igazat a jóval, összekeverni az értelmi és a tudati lélek birodalmát, végtelen sok zavart és küzdelmet visz az ember dolgaiba.

Ebben az értelemben az új misztériumok nem a bölcsesség misztériumhelyei. Sokkal inkább az akarati beavatás misztériumai, amelyek a jóra irányulnak, arra "aminek jönnie kell".

A jó keresésének útján - aminek jönnie kell - az embert jó lények segítik a szellemi világokból.

Michael Arkangyal 1500 körül a kozmikus égiháború után megélte kozmikus nap-bölcsességét és 1899. után mint imaginációt adta a világnak. Ez volt az az idő, amikor a sötét kali-yuga korszaka végetért és az emberiséget elérhette a szellemi fénysugár.

Gyerekek, fiatalok, férfiak és nők akik a XX. században élnek miután részt vettek a kozmikus iskolában lelkük nem tudatos részében (az akaratban), mélyenülő emléket hordoznak, így fel tudják mérni a szellemi bölcsességet bárhol is találkoznak vele a földön. A XX. században és azután a kozmikus bölcsesség többféle forrásból fog leáramlani a földre.

A Karácsonyi alapkövetétel lehet egy ilyen forrás a XX. században, de a legfontosabb mindenki számára és néha különösen az antropozófusok számára, hogy tudjuk: más források is jönnek majd az emberiséghez.

Az egyik szellemi kör Krisztus körül azoknak a köre, akiket az indiai bölcsesség Boddhisatva-nak nevez. Ők is segítenek az emberiség nevelésében - 12 segítőtje a jónak. Minden 5.000 évben egy Boddhisatvának kell lejönnie a földre és itt sok-sok emberi inkarnációt megélni. Mindabban amit munkájuk révén lehoznak az emberiségnek Krisztus 12 aspektusából egyvalami él.

A negyediket aki utolsó inkarnációjában Kr. e. 600 körül teljesítette feladatát Gautama Buddha-nak nevezték. amikor Gautama Buddha-ként élt minden erejét össze tudta vonni, hogy újra lehozza feladatát a földre. Ez a feladat az univerzális együttérzés megtanulása volt, előkészületként Krisztus földi eljövételére.

A következő Boddhisatvát, aki majd eljön, az indiaiak Maitreya Boddhisatva-nak nevezik. Neki a tudati lélek korának fejlődésében más feladata lesz. Ahogy Steiner leírta, "a jót fogja hozni kimondott szó útján".

A tudati lélek korában ő az emberiség legnagyobb vezetője, segítőtje a jónak és ezt a szájából fülbe mondott szó erejével hozza meg. Steiner így jellemezte: "Ő az, aki a Krisztus impulzus szolgálatában a jóról szóló szavait a föld éteri ruhájába burkolja. Olyan szavakat fog hallatni, amelyek mágikus morális erőket fejlesztenek ki az emberben. Morális akarati impulzusokat ruház át az emberre azáltal, hogy a jóról beszél."

1500 óta mindnyájan olyan gondolatokkal dolgoztunk, amelyek fejben élnek, de szívünk túl gyakran üres volt.

Az új feladat az, hogy megtöltsük szívünket a szellem iránti melegséggel. Át kell melegítenünk szívünket az igazi moralitás számára, hogy megtegyük a jót, úgy, hogy ez a melegség feláramoljon a fejbe.

Ezen keresztül arra kell törekednünk, hogy az igazi vigasz szavait mondjuk amelyet igazi szellemi fényt világíthatnak meg.

Ha antropozófiáról beszélünk szívből jövő szavakkal, amelyek aztán a fejen áthaladva megtisztulnak annak a segítő sugárkörében állhatunk, aki Krisztust szolgálja a kimondott szó erejével.

Három próba

A gyógyítás a tudati lélek korában tág horizontot nyit. A fizikai és az elmebajok gyógyítását most kell elvégezni és ez egy gyönyörű feladat, de a gyógyítás a tudati lélek korában sokkal többet jelent - gyógyítást a szociális életben, a tudományban, a nevelésben és a művészetben. Korunk a higiénikus impulzusok kora kell, hogy legyen. Ha szellemi alapokból kiindulva az élet bármely területén aktívak akarunk lenni, meg kell kérdeznünk: "Milyen szellemi lény áll a mai jó higiénikus impulzusok mögött?"

Absztrakt kifejezések helyett fel kell tennünk a kérdést, "Ki az a lény, az igazi lény, aki valamely vállalkozásban illetve mögött áll?" Hogy válaszolni tudjunk a kérdésre, milyen szellemi lény rejtőzik a gyógyítás mögött, egy történetet mondok el az Ótestamentumból. Szt. János evangélista, aki az Apokalipszist írta, betekintést nyújtott az emberiség jövőjébe; de az Ótestamentumban van egy kis Apokalipszis: Tóbiás története.

Rembrandtot mélyen megihlette Tóbiás története; többszáz rajzban és festményben, még rézkarcban is ábrázolta Tóbiás és a hal történetét. Babilonban történt az esemény a zsidó nép száműzetése idején, Nebukadnezár és fia uralma alatt. Annak ellenére, hogy az elbeszélés történelmi korban játszódik, nem annyira történelmi esemény, mint inkább előretételezés. Ha azt kérdeznénk, hogy milyen jövő számára írták, akkor azt mondanám, hogy a mai idők számára. Tóbiás története az emberiség története a mai idők problémái tükrében.

Babilonban élt az öreg Tóbiás, aki vak volt. Úgy hívták: az öreg Tóbiás, az Erényes. Mindig igaza volt. A szertartásokat helyesen végezte és a törvényt pontosan betartotta. Egyike volt azoknak a személyeknek, akik felelősek voltak a törvények betartásáért a zsidó nép száműzetése idején. Ez kockázatos volt. Például a zsidó törvények szerint elégette a halottakat annak ellenére, hogy ez tilos volt. Saját életét kockáztatta.

Egyszer, amikor az egyik barátját égette el a helyes módon (éjjel, mert nappal észrevették volna és bebörtönzik), leült kora hajnalban, fáradtan és felnézett az égre. Hálát adott. Egy fecske szállt el fölötte. Meleg ürüléke szemébe hullott. Megvakult. Az öreg Tóbiás, aki mindig a helyeset cselekedte, megvakult - de nem lázad.

Öreg Tóbiás feleségével Annával, egy kis kutyával, és fiával, a fiatal Tóbiással élt együtt. A család összehúzta magát, mert az öreg Tóbiás, aki egykor gazdag volt és annyi barátnak segített, most vak. Nem tud dolgozni. A pénzét elköltötte és szegény lett.

Egy napon így szólt fiához, a fiatal Tóbiáshoz: "El kell menned egyik barátomhoz, Gabelushoz, aki egy nagyon távoli országban, Medes-ben él." Ez azt jelentette, hogy a fiúnak a sivatagon és a Tigris folyón kellett átmennie. "El kell menned Gabelus országába és el kell kérned azt az egy ezüstöt, amit egykor kölcsönadtam neki, amikor bajban volt. Most szükségem van rá."

A történet tele van szimbólumokkal. Például az öreg Tóbiás egykor egy ezüstöt adott Gabelusnak és most visszakéri. Az ezüst mindig a Holddal kapcsolatos, régi bölcsességgel. Öreg Tóbiás egykor odaadta a bölcsességét, a régi bölcsességet. Most megvakult. Vissza akarta kapni a bölcsességet.

Az öreg Tóbiás azt mondta: "Ezen az úton nem mehetsz egyedül. Találnod kell egy barátot. Ez a barát lesz a társad. Menj. Keress egy barátot."

Fiatal Tóbiás elment a piacra és nézelődött. Itt találkozott egy igen előkelő fiatalemberrel, aki barátságos, ragyogó szemekkel pillantott rá. Hamarosan összebarátkoztak. Fiatal Tóbiás megkérdezte, hogy akar-e társa lenni az utazásban Medes földjére, ahol barátja Gabelus élt, és az új barát beleegyezett.

Fiatal Tóbiás elvitte társát apjához, aki azt mondta az idegennek: "Bár nem láthatlak, a hangod azonban bizalomgerjesztő. Ez az inspiráció jele. Öreg Tóbiás nem láthatja a külső világot, csak bizalmat érezhet inspiráció révén. Aztán ajándékokkal és a kis kutyával elindultak a nagy útra.

Utazást tenni azt jelenti, hogy egy belső fejlődési úton haladni. Fiatal Tóbiás "ment az úton" - a belső fejlődés útján jár, egy ilyen út volt, nem valami külső utazás a sivatagon és a folyón át.

A társa kezdettől fogva, annak ellenére, hogy fiatalemberként jelenik meg, tanítója lett. Útjuk során a sivatagban a fiatalember Tóbiás barátja egyúttal a tanítója is volt.

Elérték a Tigris folyót. Már sötét este volt. A fiatalember kísérője azt mondta hogy menjen a vízbe és fogjon egy nagy halat. Tóbiás bement a vízbe és egy igen nagy hal úszott feléje. Tóbiás nagyon megijedt. Társa a parton így szólt hozzá: "Ne félj, ragadd meg a halat mindkét kezeddal és húzd ki a partra."

Tóbiás a partra húzta a nagy halat, kivették epehólyagját, máját és szívét, majd az epehólyagot betették egy kosárba, a máját és szívét egy másikba. Aztán a társa így szólt: "Nos, kiálltad a próbát. Továbbmehetsz, meglesz az erőd ahhoz, hogy meggyógyítsd apádat és segíts unokatestvérednek Sarah-n."

Fiatal Tóbiás igen elcsodálkozott azon, hogy segítenie kell unokatestvérenek Sarah-nak, mivel ismerete különös történetét. Ez az unokatestvére, aki apja bátyjának a lánya volt, egy másik városban élt. Medes felé vezető útjukon áthaladtak ezen a városon, amikor odaértek, elmentek nagybátyjához, aki így szólt: "Bár még soha sem láttalak annyira hasonlítani Tóbiás bátyámra, hogy azonnal gondoltam, a fia vagy. Ki a barátod?"

“Társam az utazásban” válaszolta Tóbiás.

“Nos, gyertek be mind a ketten és legyetek a vendégeim” mondta a nagybátyja.

Erre az útitárs így felelt: “Mi nemcsak a vendégeid leszünk, hanem a fiatal Tóbiás Isten választása révén Sarah férje lesz.”

Erre a nagybátyja megremegett. Azt mondta: “Oh nem, ez nem lehetséges.”

Szép, de nagyon szerencsétlen lány volt. Szépsége miatt sok fiatalember akarta feleségül venni. Hét vőfély jött egymás után, valahányszor férjhez ment és a fiatalember meg akarta érinteni, holtan esett össze. Hét fiatalember lelte halálát. A nagybátyja így szólt: “Családom szegényét nem akarom tetézni. A fiatal Tóbiás lehet a nyolcadik.”

Tóbiás nem tágitott. Sarah-hoz kísérték, aki azt mondta, hogy kerülje el őt, mert egy gonosz démon szállta meg (a démont Asmodeusnak hívták).

De a házasság létrejött. Ezután bementek a hálószobába. Mielőtt Tóbiás megérintette volna őt, letérdelt és elővette a hal máját, szívét, ahogy barátja ajánlotta, a tűzre helyezte és elégett azt. A démon eltávozott Sarah-ból és a sivatag felé repült. Sarah szabad lett.

Közben társa elment Medes országába és elhozta az ezüstöt és a hazavezető utat megkezdhették.

Több mint egy év telt el, és öreg Tóbiás először életében lázadni kezdett. Azért lázadott, mert, amint mondta “mindig a helyes dolgot cselekedtem, mindig a megfelelő szertartásokat végeztem el. Isten megvakított, de nem lázadtam fel. De most elküldtem fiamat, Tóbiást és az nem tér vissza. Isten elvette tőlem a fiamat. Abban a pillanatban, amikor öreg Tóbiás lázadni kezd a kis kutya belép az ajtón. Az anya kiszalad és látja közeledni a többieket. Meglepődve lát egy fiatal nőt is köztük.

Amikor belépnek, fiatal Tóbiás az apjához megy. Most kell a második feladatát teljesítenie; az apját meggyógyítani. Kiveszi az epét a hólyagból és ráteszi az apja szemére. Az öreg Tóbiás ismét lát és dicséri az Istent.

Ebben a pillanatban az útitárs felfedi magát. Ott áll ragyogó fényben és azt mondja: “Én Raphael arkangyal vagyok, egyike a hét angyalnak, akik Isten trónja körül ülnek.” Raphael tehát mint gyógyító angyala fedte fel kilétét. Amint köszönetet akartak mondani, eltűnt. Térdre estek és hálát adtak Istennek.

Ki tehát Raphael? A középkorban Raphaelt a betegek segítőként tartották számon. Középkori hiedelmek szerint Raphaelnek a mélység erőivel az emberben lévő mélység-erőkkel van dolga. Ezeket az erőket vágynak nevezzük és a mélységből jönnek a tudatos létbe. Az emberben és a földben lévő sötétség erőit felhozni a mélységből Krisztus gyógyító fényébe - ez volt Raphael feladata.

Sokszor ábrázolják kezében merkurbottal. A Krisztus előtti időkből a merkurbot körül két kígyó tekergett - a gonosz és a szellemiség szimbólumaként. Raphaelt azonban nem a két kígyóval, hanem két feltörekvő lánggal ábrázolták. Egy bot két lánggal. A lángban a gonosz elég és újra belekerül a fejlődésbe a haladásba.

A középkori leírásokban “Raphael egyike Krisztus négy arcának”. Egyik volt a győzedelmes Krisztus - őt Michael arcában láthatjuk. Krisztus, a bíró: Uriel volt. Krisztus a kezdeményező, ez Gábiel volt. És Raphael volt Krisztus, a gyógyító.

Az emberek a középkorban tudták, hogy ha Krisztusról beszélnek, ezeken az arculatokon, ezeken a lehetőségeken keresztül lehetett elérni hozzá. Az egyik a gyógyító arculat Raphael volt. A XX. században a mai idők kultúrájában is Raphael gyógyító erejéhez folyamodunk, aki egyike a hét angyalnak, akik Isten trónja körül állnak.

Az apokalipszisből tudunk a szörnyről, amely a vizekből jön elő. Ez a mélység erőit jelenti, amelyek a felszínre törnek és most válnak láthatóvá körülöttünk. Az ember már átlépte a csupán látható világ küszöbét. Bár nem tud róla, farkasszemet néz azokkal az erőkkel, melyek a látható világ mögött vannak. Ezek az erők most a felszínre kerülnek és megmutatják, mi megy ma végbe. Az embernek fel kell készülnie arra, hogy szembetalálkozzék ezekkel az erőkkel és ne féljen. Nagy feladat most megtanulni, hogy szembenézzünk ezekkel a mélységből feltörő erőkkel és ne ijedjünk meg. Mert a ma feladata az, hogy megváltoztassuk őket. Az a feladat, hogy visszavigyük a fejlődésbe és helyes útra tereljük őket. Melyek ezek az erők?

Az első ezek közül az erők közül, amelyek emberi élet mélyéből törnek elő, a szexualitás erői. Mindenütt jelen vannak, főleg a nyugati világban.

1949. körül Berlinben tartózkodtam, röviddel a háború után. Ha a földalattin utazol és nincs berlini térkép, nem tudod, hogy a keleti vagy a nyugati szektorban szállsz-e ki. Az egyik állomás a nyugati szektorban van, a következő a keletiben és a következő talán megint a nyugatiban. A földalattit nem az akkori határok, hanem egy korábbi koncepció szerint építették ki Berlinben. Vigyázni kellett, hogy ne szállj ki kelet Berlinben, ha nem ott volt dolgod. Azonban nagyon egyszerű volt tudni, hogy nyugaton vagy keleten vagy. Ha kinéztél az ablakon és plakátokat láttál félmeztelen hölgyekkel, akkor a nyugati szektorban voltál. A keleti szektorban csak csúf embereket ábrázoló képeket találhattál.

Lemuria közepén osztotta ketté Lucifer a nemeket és teremtette a férfit és a nőt. Egy impulzus hajtotta őket, hogy keressék meg egymást és újra egyesüljenek. Ez az emberiség megmontását szolgálta

volna? Nem, Lucifer a fejlődés segítője volt, mert planétánk nagy feladata az, hogy a régi bölcsesség bolygóját átalakítsa a jövő szeretet-bolygójává. A föld célja a szeretet elérése. A szeretet iskolájában az embernek meg kellett tanulnia az első lépéseket. A szexuális szerelem, amely luciferi, az első lépés ebben az iskolában.

A következő lépés a családi szeretet, szeretet a szülők és a gyerekek között. Ezt Gábrriel tanította az emberiségnek. A harmadik lépés egy másik személyiség énjét szeretni - felismerni valakit, mint én-lényt. Nem számít, hogy férfi vagy nő az illető. Ezt a lépést Mihály tanítja. Az utolsó lépés az emberiséget szeretni. Ezt maga Krisztus tanítja.

A szerelem, mint első lépés, fejleszti ki a második lépést, a családszeretetet. Ezt a Krisztus előtti időkben tanultuk meg. Manapság meg kell tanulnunk a másik ember énjét szeretni. A jövőben meg kell tanulnunk az emberiséget szeretni. Könnyű azt mondani, hogy szeretjük az emberiséget, de nehéz megtenni. Még várunk kell, hogy megértsük mit jelent szeretni az emberiséget, Ha majd egyszer elértük ezt, akkor Lucifert felszabadítjuk feladata alól. Az emberiség fogja Lucifert megszabadítani.

Lucifer megosztotta az embert a férfi és a nő asztráltestébe helyezve a szerelem impulzusát. Lucifer ellenállást teremt; képességünk növekszik az ellenállástól. A jelen korban a szex brutálisan tör be a kultúrába. Apáinknál és nagyapáinknál ez az erő a függöny mögött rejtve. Most brutálisan tör elő onnan. Ki kell tartanunk vele szemben. Meg kell tanulnunk kezelni ezeket a dolgokat anélkül, hogy túlságosan belebonyolódnánk. Megtanuljuk szemlélni és aztán azt mondjuk, "igen ez létezik a világban". Az élet egyik ténye. És miért is ne lenne az?

De az ént nem szabad ezzel megzavarni. Amikor ezekkel az erőkkel találkozunk, tudjuk, hogy az asztráltestbe lettek beültetve. Jó oka van, hogy ott vannak a szeretet első lépéseként. A következő lépésként megtanuljuk a családszeretetet, ez már valamivel komolyabb. Az élet folyamán még azt is meg kell próbálnunk, hogy igazán szeressük egy másik ember énjét. Ez egy nagy lépés. És ez minden amit ma tehetünk. Az embernek csak halvány sejtése lehet arról, hogy milyen is lesz az emberiség eljövendő életében a szeretet negyedik foka. Ha a szexualitás erőit átalakítjuk az emberiség-szeretet erőivé, akkor Raphael arannyal kísér utunkon.

A mélységekben azonban egy másfajta erő is létezik, és ez most jön a felszínre. Lemuriában szétválasztották a férfit és a nőt. Az atlantiszi idők kezdetén az ember és a világ lett egymástól elválasztva. Ennek a képe a Paradicsomból való kiűzetés. A paradicsomi állapotban az ember egy volt a világgal, és a világ benne volt. Az atlantiszi időkben megtörtént az ember és a világ szétválasztása, és ezzel Ariman számára annak a lehetősége, hogy az embert megtévessze.

Az atlantiszi és Atlantisz-utáni időkben nagyszámú ember kapott különleges feladatot, azt, hogy inkarnálódjanak és a föld arcukat dolgozzanak. Káin fiainak nevezték magukat. Káin fiai a föld felszínével dolgoztak, saját kezükkel művelték a földet és ember-készítette tájat alkottak. Ha sokat utaznak a világban, láthatják a különbséget az ember-alkotta és a vad táj között. Európában pl. egész régiókat formált és alakított át az ember. A skandináv országokban hatalmas területek maradtak érintetlenek az emberi kéztől, ezek vadak, üresek és félig-meddig démonikusak.

Káin fiai elsőként építettek házakat, kialakították az építészetet, megművelték a földet, emberivé tették a természetet, úgy tették jobbá a földet, hogy ember-alkotta lehetett a szó jó értelmében.

Ez az impulzus az arimani tévedések hatása alá került. Ariman azt mondta: "Igen, tökéletesítened kell a földet. Ne elégedj meg azzal, amit a föld adott neked. Egy technikailag ember-alkotta világot kell építened."

Most vagyunk ezen az úton, hogy technikailag ember-alkotta világot építsünk. Ha New-Yorkba megyünk nem látunk emberies tájat, csupán teljes mértékben ember-alkotta világot. Semmi természetes nem maradt.

Milyen tévedést oltott az emberbe Arimán? A föld feletti hatalomvágyat - a birtoklás utáni vágyat. Hatalom és birtoklás a második erő, ami az emberi lények mélységéből feltör. Ariman megpróbálja ezt a hatalmi és birtoklási vágyat úgy létrehozni, hogy az ember felépíthet egy technikai világot, de nem olyant, amelyet a hierarchiák kívánnak az emberiség fejlődése érdekében. Az a vágy, hogy mindent birtokoljon démonivá teszi az embert. Az utolsó háború után Európában amikor Hollandiában már egy éve éheztek, láthatóvá vált, hogy ez hogy működik: első dolgunk a háború után az volt, hogy "Enni akarunk. Ennivalót akarunk." A házak tele voltak ennivalóval. A végén az emberek elégedettek voltak. Aztán jött a következő lépés. Ruhát akartak. Nagy ruhavásárlási hullám tört ki. Csak vásároltak, vásároltak, még akkor is, ha már két, három vagy öt volt ugyanabból a darabból. Többet vásároltak, mert birtokolni akartak. De nem birtokolhatunk többet, mint amennyi elfér a lakásunkban, ezért a következő lépés a lakás volt - igazi birtokokat vásároltak. Igen birtokolni egy darab földet és rajta egy házat. Aztán jöttek az autók. Az európai utcákon annyi a kocsis, hogy gyalog hamarabb célhoz ér az ember, mint a saját kocsijával. Ezek a mohó erők a mélységekből törnek elő. Arimant addig nem szabadíthatjuk fel abból, hogy hatalmi és birtoklási vágyat hozzon az embernek, amíg viszonyunk a világgal szemben nem válik önzetlenné.

Ahogy a luciferi szexuális erőket fokozatosan a másik ember szellemi énje iránti szeretetté kell átalakítani, ennek megfelelően kell önzetlen kapcsolatot találni a világgal szemben is. A középkor rózsakeresztesei ezt jól tudták és jelmondatuk a következő volt "a szemnek nem kívánni, a szemnek szeretnie kell."

Gondolják csak el, milyen piacbefolyásolás folyik ma. Az értékesítés megpróbál a szemén keresztül a csomagolás révén vágyat kelteni. Egy modern autó az óhajtott tárgyon kívül, csak másodsorban szállítóeszköz. Kultúránkban az erők brutálisan próbálnak vágyat kelteni a reklámokkal: a TV-ben, rádióban, magazinokban, újságokban, hirdetőtáblákon és oszlopokon. Mindegyik megpróbál megfertőzni a vásárlás bacilusával, a birtoklási vágygal. Nagyon nehéz nem megkívánni egy szép tárgyat és csak magáért a szépségéért szeretni.

A mélységből feltörő harmadik erő a rombolás. Élő testünk felépít dolgokat, de ugyanakkor állandóan szét is rombol. Szétrombol régi sejteket és újakat épít fel. Vérünk csupán három vagy négy hétig él. Azután teljesen felújul. Ez azt jelenti, hogy az élet állandóan rombol, hogy helyette új jöjjön létre. Ezek a romboló az anyagcsere-rendszerünkben lévő erők. Felvesszük a táplálékot teljesen szétromboljuk. Nem csak a fehérjemolekulákat hasítjuk szét, hanem legkisebb részecskéire redukáljuk. Steiner elmondja, hogy a széthasító erő sokkal tovább megy, egészen addig, amíg a szubsztanciát ismét káoszba nem sodorja.

Anyagcsere-rendszerünkben az anyag eltűnik. Ahogy eltűnik anyagcserénkben, éteri erők áradnak be az érzékszerveinkre a szemén és fülön keresztül. Beáradnak a testbe és új anyaggá épülnek. Ez a nagy titka anyagcsere-rendszerünknek. Testünk nem abból a táplálékból épül fel, amit megeszünk. Inkább azért eszünk ételt, hogy szét tudjuk rombolni. Amikor a szubsztanciát szétromboltuk, vákuum keletkezik. Érzékeinkre keresztül ebbe a vákuumba hozunk be új étererőket. Az emberi test anyaga új fiatal szubsztancia, amely azelőtt volt a világon. Ilymódon, mondja Steiner, az emberi lények megújítják az anyagot - de ennek nem vagyunk a tudatában.

Itt lépnek be az asszúrák. Az asszúrák megtanítanak arra, hogy hogyan romboljuk szét az atomokat. Az atom szétrombolásának tudásával, megtanítják szétrombolni a világot is. Tudatosan megtanultunk rombolni, de nem tanultuk meg tudatosan új fiatal élő szubsztanciákat felépíteni, amelyek befogadhatják magukba az élő szellemet. Igaz, technikailag sikerül az atomokat és molekulákat átrendezni, hogy új molekulákat gyártsunk; a jövőben talán sikerül élő anyag látszatát keltő molekulákat készíteni. De laboratóriumban, gyárban vagy műhelyben nem tudunk olyan új, fiatal élő szubsztanciát felépíteni, amely a teremtő szellemet be tudja fogadni.

Ezt a jövőben meg kell tanulnunk. Közben az asszúrák a félelem erőivel dolgoznak, hogy féljünk a teljes megsemmisüléstől, a feketeségtől, az üres semmitől. Amikor az atombomba jött, félelem tört ki az egész világon. Most, hogy kicsit megismerkedtünk az atomerőkkel, azt mondjuk magunknak, hogy a nagy robbanás nem fog bekövetkezni. Az atomerőt gondosan elraktározták, azt mondjuk, hasznunkra vannak, nem azért, hogy szétrombolja a világot. De mégis, a lelkek mélyén ott lakik a félelem. Ha sok fiatallal beszélünk most Európában érzéseik mélyén egyrészt a félelem hangulata másrészt a reménytelenség lett úrrá. "Mit tegyek? Minek fejlesszem magam? Egy atombomba és puff!"

Ezt az asszúrák akarják, - hogy féljünk. Az asszúrák fejlődésellenes szellemek. Raphael ezzel szemben a belső fejlődés útjának szelleme. Az úton menni - ebben segít Raphael. Lucifer a régít akarja folytatni. Lucifer igazi konzervatív. Ariman a régít saját önző céljaira akarja felhasználni. Az asszúrák a régít meg akarják semmisíteni.

Az asszúrák ellen csak úgy tudunk harcolni és csak úgy tudjuk felszabadítani őket, ha a fejlődés iránt képesek vagyunk szeretetet kifejleszteni. Ez az igazi Raphael-lény, a fejlődés szeretete. Az emberiség szeretete, a külső világ szeretete, a föld szeretete, magasabb lényünk, a kultúra szeretete - annak szeretete ami a jövőben lehetséges. És mindezekben a fejlődésnek mint olyannak a szeretete.

A szeretet iskolájának itt is vannak fokozatai. Vannak módok, hogy megtanuljuk, hogyan kell a jövőben a fejlődést szeretni. Ha egy kisgyereket nézünk, megtanulhatjuk, hogy többet érezzünk, mint csak rokoni szeretetet minden fiatal és drága lény iránt. Ha egy ilyen-kisgyereket nézünk, mondhatjuk: "Ebből a gyerekből még sok minden kifejlődhet. Nem tudom, hogy mi lehet belőle, de szeretem úgy amilyen most, azt ami még nem fejlődött ki, de kifejlődhet a jövőben."

Nagy ajándéka az isteneknek, ha megengedik, hogy nagyapa lehess. A saját gyereknél családszeretettel van dolgunk, és kicsit vakok vagyunk. Az unokáktól nagyobb a távolság. Jobban látjuk őket. Megpróbálhatjuk megtanulni, hogy a fejlődésüket szeressük.

Az ilyen értelmű fejlődésben van az iskolák igazi megújítása, a nevelés megújítása. A Waldorf iskolai nevelés szellemének a szeretetnek kell lennie, ami a jövőben ki fog fejlődni. Ez azt jelenti, hogy segítsük a fiatal lényeket abban, hogy erőiket saját maguk fejlesszék ki - nem úgy, ahogy mi képzeljük a legjobbnak. Feladatunk nem az, hogy saját nézetünket rákényszerítsük más emberek fejlődésére. Háttérbe kell szorítani magunkat és csak szeretnünk kell azt, ami a jövő irányában fejlődik. Ez az első lépés a fejlődés szeretete felé vezető úton. Ugyanez vonatkozik azokra is akik valóban a növényekkel élnek a mezőgazdaságban. Figyeljük meg az igazi mezőgazdászokat, aki a földeket körbejárva figyel és látja a rügyeket

kifakadni. Van egy érzése - talán szeretet - az iránt, ami ki fog fejlődni. Így lehet ez a művészetben vagy tudományban is - megtanulhatjuk szeretni azt is ami lesz, nemcsak azt ami van.

Ha megpróbáljuk a modern ember képét felrajzolni, azt mondhatjuk: "Itt áll. Felette van Michael a nagy napszellem, aki szellemi gondolkodást hoz, erőt ad az embernek, hogy szellemi gondolkodásból cselekedjék. Alatta és kicsit mögötte van Raphael, Merkúr szelleme, aki a szexuális szerelmet szeretetté, a hatalom és birtoklás szükségletét a világ iránti szeretetté, a rombolás akaratát pedig a fejlődés szeretetévé alakítja át."

Az egyik oldalról nézve ez a mai ember három próbája.

A másik oldalról nézve ez a három próba Raphael három gyógyító impulzusát szólítja.

Ha az ember a szellemi gondolkozást és cselekvőerőt hozó Michael és a fejlődés iránti szeretetet hozó Raphael között áll, akkor az emberiség a jövőbe vezető úton találkozhat Krisztussal.

Az új erkölcs

A Golgotán Krisztus fizikai keresztrefeszítése tény volt; e keresztrefeszítés megújította a haldokló földet. A természet újra kapott tartalék életerőket. Az emberiség is kapott új erőket fizikai felépítésébe. A Golgotai esemény óta a kereszténység az emberiség első kísérletének a története, hogy Krisztus dicsőségét érzékeljük. Ez csak az első kísérlet.

Steiner elmondja, hogy Krisztust mint szellemi lényt a XIX. század materializmusa újra keresztrefeszítette. Ez a XIX. századi keresztrefeszítés nem a fizikai síkon történt, hanem az emberi gondolkodás éteri világában. Ebből az éteri keresztrefeszítésből éteri feltámadás született. 1933. óta a XX. század első harmadának vége óta, Krisztus újra az éteri világba lépett az emberiség számára, abba az éteri világba, amelyben az ember gondolkodásában, imaginációban és képekben él. Ha az emberiség ma Krisztust keresi, és igazi találkozást szeretne a szellemi lényvel, akkor Krisztust az éteri világban kell keresnie.

150 évvel ezelőtt Friedrich Schiller "Az ember esztétikai neveléséről" szóló levelében azt mondja, hogy az ember a forma és anyag erői között él. A forma-erők és az anyag-erők közötti birodalmat "ösztönök játékának" nevezi. Az "impulzus" szó jobb. Az igazi művész az, aki a legmagasabb értelemben képes játszani úgy, ahogy egy kisgyermek játszik. Az anyagot magasabb lényvé alakítja, azáltal, hogy játszik vele. Az igazi művész, aki ebből az impulzusból dolgozik, forma és anyag között él. A formában a szellemi világ törvényeit fejezi ki az anyagban azt juttatja kifejezésre, hogy az anyag hogyan akar megnyilvánulni. A márványból csinálhat valamit, ami több mint a márvány - egy eszme fejeződik ki a márványban. Az anyagban láthatóvá váló eszmék, amikor az a művész kezén megy át, a játék világából jönnek - a valósággal való játék világából.

Schiller azt mondja, hogy a legnagyobb művész a nevelő és a szociális művész: ő az, aki a legértékesebb anyaggal: az emberrel dolgozik. A nevelés művészetével, a szociális élet művészetével a "középső erők" világában élünk. Ez a ritmikus munka világa, amely az egyik oldalon az anyaggal, a másik oldalon a szellemi törvényekkel és formákkal foglalkozik. Ha ennek a középső régióknak a valóságában élünk, ugyanabban a világban vagyunk ahol az éteri Krisztus feltámadása valóság.

Steiner az 1911-1912-es előadásában azt mondta, hogy 1933 után Krisztus újfajta működésének újra-megjelenése következik be e "középső régió" éteri világában. Egyik előadásában három feltételt szab, amit az embernek teljesítenie kell, hogy beléphessen abba a világba ahol az élő éteri Krisztus működik.

Az első feltétel, mondja Steiner, az, hogy érezzük a külső emberi lét értéktelenségét. Ez nagyon egyszerű. Mindnyájan azt mondják természetesen, hogy érezzük. De érezzük-e valóban? Érezzük-e mélyesen a külső emberi lét semmitmondó voltát, vagy nagyon erősen ragaszkodunk ehhez a külső emberi léthez; sokkal inkább mint ahogy talán gondoljuk?

A második feltétel az, hogy elégedetlenek legyünk a mai kultúránkban adott materialista magyarázatokkal - szavakkal, amelyek "kenyér helyett kövek". Talán egy kicsit kielégítetlenek vagyunk. Ha naponta elolvassuk az újságot újra meg újra, abban a világban élünk, ahol az emberek nagyon is elégedettek a materialista világ által adott magyarázatokkal.

A harmadik feltétel a belső kettősség a belső hasadás érzése, aközött amit meg tudok tenni és amit meg kell tennem. Ez annak az érzése, hogy itt a földön törpe vagyok, míg szellemi lényem - a kozmikus lényem - mérhetetlenül nagy. Ezzel az érzéssel eljutunk a belső kérdéshez - és ezt a kérdést fel kell tennünk magunknak, de nemcsak ebéd és vacsora között, hanem évek hosszú során át - a hiányosságainkról és a kettősségünkről. Hasadás van abban is amilyenek itt a földön vagyunk és amit a magasabb énünk kíván tőlünk, hogy megtegyük. A kielégületlenségnek ebből a mély tapasztalásából - mondja Steiner - fog megszületni korunk új morálja.

Az új morál az univerzális részvét morálja - együttérzés mindazzal, ami szenved. Senki sem alhat éjjel nyugodtan addig, amíg szenvedés van a földön - mondja - akinek tudomása van erről a szellemi realitásról. Remélhetőleg alszunk egy kicsit minden éjjel, de szabad-e? Ha valóban keressük az éteri Krisztussal való találkozást, akkor nekünk is át kell élnünk azt a szenvedést, amit ő átélt, azt hogy a XIX. századtól kezdődően a materialista gondolkodás keresztrefeszítette.

Ha megpróbáljuk az éteri Krisztussal való találkozást előkészíteni, Ha a karmánk annyira fejlett, hogy képesek vagyunk a találkozást létrehozni, akkor keresztül kell mennünk ezeken a próbákon. Ezek egzisztenciális próbák. A modern létből fakadóan kerülnek lényünkbe. Nem lehet elkerülni őket. Steiner azt mondja, hogy ha az emberek átmennek ezeken a próbákon Krisztus maga fog szólni hozzájuk a szellem szürke mélységeiből. Az emberi szellem szürkés mélységeiből vigasztaló szavakat fog mondani. De ezeket a vigasztaló szavakat csak azoknak fogja mondani, akik egzisztenciális fájdalmat és bánatot éltek át a világ szenvedése miatt.

Mi a kényelmünket akarjuk. A biztonságot akarjuk. De annak, aki a világ realitásával akar találkozni - és a világ realitása Krisztus feltámadása az éteri világban - annak bizonytalanságban és kényelmetlenségben kell élnie. Ez a sorsunk a szociális életben. Steiner azt mondja, hogy Krisztussal csak a túr-

hetőség határán, a megtört életben lehet találkozni. Akkor Ő vigaszt fog nyújtani azáltal, hogy bepillantást enged a fejlődés törvényeibe. A nagy vigasztalás, amit Krisztustól kapunk, az, hogy beletekinthetünk a fejlődés törvényeibe.

Ez lehet háttere a szociális munkának. Ha szociális munkában, nevelésben visszamaradt, nehezen alkalmazkodó és bűnöző személyekkel orvosi vagy ipari rehabilitációban akarunk dolgozni, ez a krisztusi belátás lehet háttere a munkánknak. Szociális munkát csak úgy lehet végezni, ha mindenféle arroganciát vagy misszionáriusi fennhéjázást elhagyunk. El kell hagynunk legfőképpen azt, hogy az embereket lekezeljük. Ha az ember a szíve mélyére néz, látni fogja, hogy mennyiszor bánik lekezelően az emberekkel. Tudjuk a helyes válaszokat. De ezek nem a mi válaszaink; Rudolf Steinertől kaptuk őket. Ezekkel a válaszokkal gyakran nagyképpűen bánunk. Az antropozófusok, beleértve magamat is, bizonyos szerénységgel kell, hogy a szociális kezdeményezésekről beszéljenek. Képesek vagyunk egy jó példát felhozni? Tudjuk a helyes utat, de szektásnak hatunk, ha mindezeket csak ismeretként hozzuk fel.

Dr. Zeylmans egyszer előadást tartott Hollandiában. Antropozófiáról beszélt és azt mondta, hogy annak nem szabad szektává válnia. Egy hölgy megkérdezte: "Dr. Zeylmans, mondja, mi az a közösség?" Azt válaszolta: "Szektás az, aki fel nem tett kérdésekre válaszol".

A szociális munka tele van buktatókkal. Mindig kísértésbe esel, hogy előre gyártott válaszokat adj. Ne hozd elő ezeket a válaszokat. Nem kielégítőek. Ha belemegyünk egy szociális helyzetbe és emberekkel dolgozunk együtt, akkor jobb ezzel az érzéssel közeledni hozzájuk:

Nem leszek igazán képes a feltett kérdésekre válaszolni. Másrészt az embernek késznek kell lennie arra, - a többiekkel együtt - hogy válasz szülessen. Ez azt jelenti, hogy be kell lépünk a másik énjébe és megosztani vele a válasz keresésének a gondját. Az igazi szociális segítség az, hogy segítünk a másinak saját fejlődésében, a következő lépés megtételében.

Ha valaki megkérdezi: mi a tudati lélek, lehetek jó antropozófiai tanítvány és megadhatom a helyes antropozófiai választ. De a tudati lélekben élni azt jelenti, hogy bátran szembenézünk a kétséggel, a gyűlölettel, a félelemmel. Azt jelenti, hogy készek vagyunk kétségbe vonni amit tudunk, amik vagyunk és amit teszünk. Azt is jelenti, hogy készek vagyunk kapcsolatba lépni a világban létező szellem iránti gyűlölettel. Mint orvos találkozik az ember hivatalos személyekkel, akiknek egy új gyógyszert kell jóváhagynia. A gyűlölet hullámszik a szobában amíg a problémát tárgyaljuk. Foglalkoznunk kellene vele. Ez realitás a tudati lélek korában. Kockázatot kell vállalni, mert a szellemből cselekedni valamit igen kockázatos dolog. Az ember sohasem tudhatja, hogy merre megy. A végén ez azt jelenti, hogy találkozik a gonosszal.

Tanulhatunk a modern tudósoktól. A modern tudománynak a feladott skálán pozitív kétségei vannak a fogalmak és hipotéziseik realitásáról - legalább is egy kiváló tudósnek lesznek kétségei. Újra meg újra megvizsgálja hipotéziseit, tudva, hogy csak hipotézisek, amennyiben a dolgok megfigyelése idáig eljut. Bár ezek a hipotézisek materialista jellegűek, a tudós belső fejlődése következtében kételkedik. Ezt megtanulhatjuk a modern tudománytól, hogy tudjunk bizonytalanságban és kétségben élni.

A modern professzionális élet is megtanít arra, hogy együtt dolgozzunk. Ha bárhol vagyunk állásban, mindenféle emberrel együtt kell dolgoznunk. Ez is a belső fejlődés egyik útja, amire a modern élet tanít meg. Fiatal embereknek, akik az antropozófiához jönnek, néhány évig a modern professzionális életben kellene működniük, hogy megtanulnak együtt dolgozni különböző emberekkel.

Gondoljunk csak a mai ipari vezetőkre. Kockázatot kell vállalniuk. Bátorságot kell kifejleszteniük. Meg kell tanulniuk bizonytalanságban élni. Óriási felelősségük van. Ha megnézzük a nagy cégek negyven körüli igazgatóit, megkérdezhetjük, hogy hol találják meg a belső bátorságot, a belső biztonságot, hogy együtt tudjanak élni a vállalt kockázattal. Milyen erőkből merítenek? Ez nagy kérdés, de talán feltételezhetjük, hogy ezeket az erőket korábbi kultúrákban szerzett beavatásból merítik. Hol vannak a régi beavatottak? Az iparban. Beavatásuk az akarataikba ivódott. Akarataik bölcsességéből és erejéből képesek elviselni a modern professzionális élet bizonytalanságát és nagy kockázatát. Az azonban, hogy az akarataikban élnek, nem jut el a tudatukig.

Segíteni nekik annyit jelent, hogy ami már az akarataikban megvan, felvihessék a fejükbe, úgy, hogy tudatos legyen. Semmi újat nem kell tanítanunk nekik. Ők ezt már tudják. De az akarataikban tudják. Csak tudatra kell ébreszteniük az akarataikat. Itt tudunk segíteni.

A szociális életben módot találhatunk arra, hogy megpróbáljuk kifejleszteni a tudati lélekhez tartozó fogalmakat, de nem sztereotip antropozófiai válaszokkal.

Csak az igazi szituációból eredő válasz számít igazán. Ez azt jelenti, hogy kapcsolatba lépünk a másik ember életével. Nem az a feladat, hogy Steinert vagy másvalakit idézzünk; akit a másik nem ismer. Ez részben elveszi a másik szabadságát. Az igazi feladat az, hogy az aktuális helyzetnek megfelelően hozunk elő józan, ésszerű, szociális fogalmakat, ne a sejtéseink szerinti részre hajlás alapján.

Az 1920-as évek elején Steiner barátok egy csoportjával ült együtt, akik felelősek voltak a "három tagozódású társadalom"-ért. A következő szavakat mondta, amelyeket le is írtak: "Ugye nem gondolják barátaim, hogy ha a három tagozódású társadalmat elfogadnánk Württembergben (1921. körül szó volt

arról, hogy esetleg elfogadják Württembergben a hármas tagozódású társadalmat), ott minden polgármester és államminiszter antropozófus lesz”. De ők mind azt gondolták.

Az a feladatunk, hogy józan, ésszerű, szociális fogalmakkal jöjjünk elő és ezek majd megtalálják a maguk útját, a maguk fejlődését. Ez azt jelenti, hogy élünk a mások szabadságával. Annak, aki az antropozófia szerint él a szociális életbe, ilyen feszültségben kell élnie.

Az antropozófiai tanulmányok révén megkapjuk az eszmék világát. A szociális realitás világával is rendelkezünk. A nagy probléma az, hogy ez a kettő hogyan találkozzék. Épp úgy ahogy, Kelet az Kelet és Nyugat az Nyugat és a kettő sohasem találkozhat, így az eszmék is eszmék és a szociális realitások is szociális realitások és ezek sohasem találkozhatnak. De a kettő közötti középső terület az amit ésszerű szociális fogalomnak nevezek.

A szociális valóság világában élő emberek a valóság és a remélt ésszerű szociális fogalmak közötti feszültségben élnek. Mi antropozófusok kettős feszültségben élünk, egyrészt a magasrendű és örökérvényű eszmék között, másrészt a között, hogy ezeket az eszméket, amelyek önmagukban örökkévalók, hogyan tudjuk olyan ésszerű, szociális fogalmakba átültetni, amelyeket átadhatunk a világnak.

Ésszerű, szociális fogalmakat csak akkor fejleszthetünk ki, ha ismerjük a szociális valóságot. Ez olyan mint a középső terület az anyag és a forma között, amiről Schiller beszél.

Körülbelül négyszer egy évben vezetek menedzser tanfolyamokat vezető állású tisztviselőknek. Ez azt jelenti, hogy 10-15 nagy cég igazgatója - csak a legmagasabb beosztásúak - összejönnek egy hétre. Ez nem könnyű hét a számomra. Reszkető térdekkel jövök össze velük és azt kérdezem magamtól: ki vagyok én, hogy beszéljek ezekhez a nagy főnökökhöz, mindegyiknek hatalmas felelőssége, hatalmas tőkéje van és hatalmas embertömeg a háta mögött? Tudom, hogy ha elhibázom és csak szép eszmékről beszélek, akkor kudarcot vallok, mert ezek az emberek nem tudják a szép eszméket kapcsolatba hozni a szociális valósággal, amelyben állnak. Beszélhetek nekik a Szaturnuszról, a Napról, a Hold-fejlődésről és beszélhetek a jövőről, a hármas tagozódású társadalomról és egy olyan világról, amelynek lennie kellene. De ez nem segítene rajtuk.

Teremtenünk kell egy közbülső világot. Úgy kell lefelé haladni az eszméktől, hogy azokat feljuttassanak a szociális realitáshoz. Akkor azt mondhatjuk: “Olyan valakivel beszélünk aki egyrészt ismeri a szociális realitást másrészt szociális fogalmakat tud adni, ami segíthet bennünket problémáink megoldásában.”

Melyek ezek az ésszerű, józan, szociális eszmék? Ne felejtsek el, hogy ezeknek az embereknek csak úgy tudunk segíteni, ha a “középső erők” irányából beszélünk hozzájuk. Ez a ritmus világa, a fejlődés világa. Az első dolog tisztázni a különbséget a növekedés és a fejlődés között. Ezek az emberek a növekedési problémákkal küszködnek. Cégük terjeszkedik. Megmutatják a táblázatokat, melyek mögöttük a falon függnek. A nagy főnöknek mindig van ilyesmi az íróasztal mögött. “Ez a vállalatom növekedési görbéje az utóbbi tíz évben” - mondja.

Nos mi ez a növekedés? Valóság ez vagy sem? Igen ez egyfajta realitás. A világ mennyiségi aspektusának a valósága. A főnök azt mondja: “Ez a tőkebefektetés növekedése, ez a cégnél dolgozók létszámnövekedése; ez az általunk gyártott termékek növekedése.” Úgy tűnik, mintha a növekedés valami folyamatos dolog volna.

A valóság másik oldala a fejlődés realitása. A fejlődés nem folyamatos valami. A fejlődés olyan valami, ami nem folyamatos. Volt egy jellegzetes úttörő cég, az alapítója állt az élén és az egész szervezet tőle indult ki. Aztán eljött egy pillanat, amikor már olyan nagy lett a cége, hogy nem tudott mindent egyedül csinálni. Nem tudott mindent a kezében tartani és a munkát differenciálni kellett. Nem maradhatott az egyedüli vezető. Két másik személyt kellett alkalmaznia, egyiket a pénzügyi és piacszervezési, a másikat termelési feladatok elvégzésére. Ő maga a kutatási feladatokat tartotta meg. Eljött az idő a munka felosztására. A differenciálás az egész belső munkastílusban változást hoz. Gyakran krízissel jár, ha egy úttörő cég átmegy szervezésnek ezen a második fázisán. Ha ezt helyesen végzik el, a növekedés újra megindulhat. Ha nem, akkor a cég csődbe jut és néhány év múlva felvásárolják.

Lehet, hogy egy cég nagyon jövedelmező lesz. Itt megint keletkezik a lehetőségeknek egy bizonyos határa. A cég már többezer alkalmazottra duzzadt. Az igazgatók központi testülete irányítja őket. Mind külön osztályon dolgozik, különleges feladatokkal. Vannak tanácsadó testületek, és külön üzletágak stb., de kommunikálni egyre nehezebb lesz. Addig amíg valami nem történik és egy új szervezet nem alakul ki, a dolgok nem mennek. Ez a baj a legtöbb nagyobb céggel. Rendelkeznek úgynevezett differenciált tudományos vezetőséggel. De azután tovább kell haladniuk az emberi lehetőségek és emberi szándékok integrálásával, úgy hogy az emberek fejlődjenek a munkájukban, de a cég célkitűzéseit is elérjék. Ez a mai világ új feladata: a műszaki és az emberi tényező integrálása.

Ez az ügyvitel, az együttműködés, a vezetés egészen újfajta fogalmát követeli meg. Felmerül a kérdés: mekkora lehet egy csoport, amely hathatósan tud együtt dolgozni? Gyakran egy 5.000 fős céget osztályokba kell sorolni, mindegyiket saját igazgatósággal és tevékenységgel, saját feladatokkal és célkitűzésekkel. Az egyéni feladatokat a kisebb egységek számára határozzák meg.

Most azt mondjuk: ez a diagram a növekedés útját mutatja: eljött az idő, hogy más szemmel nézzük. Az úttörő korszakban megvoltak a munkamódszerek. Most egy új szakasz következik, talán tíz, tizenöt évre, amikor a tudományos vezetést kell megvalósítani. Ez a fejlődés teljesen más dolog, mint a növekedés. A növekedés folyamatos dolog, de csak mennyiségi. Ha fejlődésről beszélünk, minőségi problémák merülnek fel. A minőségre kell törekednünk, a szervezés, a vezetés, a termelés, a személyzet és a többi minőségére.

E bevezetés után a vállalatvezetőknek hosszas beszélgetéseket kell folytatniuk egymás között. A fejlődés az ésszerű, szociális fogalmainak fényében integrálniuk kell a saját szociális realitásukat. Meg kell kérdeznünk magunktól: hol állunk? Az úttörő korszak végén vagyunk? Ez indítja meg a tisztázást. De mi is történik?

A fejlődés, a ritmikus élet, a "közép" törvényei behatolnak a szociális élet valóságába. Az emberi lét biográfiájának törvényei is beleszólnak a vitába. Az emberi életről készíthetünk egy grafikonot. Vezetjük az első huszonegy évet és megmutathatjuk az életerők túláradását. Aztán következik másik huszonegy év, amelynek folyamán a fizikai erők felépítése és leépülése egyensúlyban van. A negyvenes évek elején mindnyájan leépülünk, akár tetszik akár nem. Már szemüveget kell hordanunk az olvasáshoz. A fizikai test kezd megmerevedni. Ez fizikai valóság. Folytassuk a kérdést: ugyanilyen a pszichológiai fejlődés is? Nézzék csak: a grafikonon felfelé ívelő görbénk van, aztán jön egy pillanat ahol van egy pillanatnyi szabadságunk a lefelé vezető utat kiválasztani: fizikai képességeinkkel haladunk vagy megtaláljuk a szellemi, pszichológiai működés egészen új szintjét.

Ha a fizikai dolgokat fizikai képességekkel az önbizalom érzésével azonosítjuk magunkat, akkor termelékenységünk a fizikai hanyatlásunkkal együtt hanyatlik. Ha azt a fizikai képességünket, hogy mindent magunk csináljunk el tudjuk különíteni az önbizalom érzésétől, akkor szabadok leszünk és tudni fogjuk hogyan jussunk negyvenes éveink végén és ötvenes évek elején a szellemi aktivitás új szintjére, amely teljesen eltér attól, amivel a huszonegy- és negyvenkettes évek között rendelkezünk.

Beszélnünk kell még speciális területekről, mint pl. a piackutatásról és azt kell mondanunk, hogy a piacszervezésben is több szinten van meg a lehetőség. Az úttörő korszakban van egy bizonyos szint, amikor a vevőket még személyesen ismerjük. Az embernek személyes kapcsolatai vannak, ismeri a vevőt, akinek az árut eladja.

A második fázisban a kontaktus már elveszett. Már túl sok lenne. A nagyobb piacokon az emberek ismeretlenek, ami a piackutatás kényszeréhez vezet. Ez nehézkessé teszi a dolgot, de mi mást lehetne tenni?

Aztán jön a piaczgazdaság új fogalma, amely együttműködést jelent a termék és a felhasználó között. A felhasználó igazi szükségleteinek ismeretéhez tárgyalni kell vele. Ez már nem az árak, hanem a szolgáltatások versenye. A szolgáltatási verseny azt jelenti, hogy a vevő igényeit kell kutatni és segíteni kell neki, hogy az ő problémáját oldjuk meg, ne a magunkét. Hogy tudok én, mint gyártó segíteni a vevő problémájának megoldásában? Ez ugyanaz, mintha azt mondanám: a másik félhez kell mennem és az ő kérdéseire kell választ adnom, nem az enyémeke.

Ilyen és ehhez hasonló kérdésekkel foglalkozunk konferenciáinkon Hollandiában a Menedzserek Szövetségében. Utána a résztvevők azt mondják, "Azt gondoltuk, hogy ha eljövünk tanulunk egy pár jó fogást és technikát. Egészen mást kaptunk. Nem tanultunk új technikát, nem tanultunk új fogásokat, de új látóhatár nyílt meg előttünk és mostantól fogva egészen másképp gondolkozunk saját munkánkról."

Az ilyen válasz azt jelenti, hogy segítettük az embereket fejlődésükben. Nem segítség ha azt mondjuk: "Steiner azt mondja, hogy a pénz harminc év múlva eltűnik." Ez ugyan igaz, de mit segít ezt ilyen módon megmondani?

Sok résztvevő örömmel megy haza ezekről a konferenciákról, mert új szociális fogalmakat kapott, ésszerű, új szociális eszméket, amelyekkel hosszú időre megvilágíthatja a fejlődés problémáját, amelyben benne él. Vannak mások is - kevesen - akik utána odajönnek és azt mondják: "Nos e mögött sokkal többnek kell lennie, mint amit nekünk elmondott."

Erre azt válaszolom: "Igen, számomra létezik az eszmék világa, amelyből a problémákat az ésszerű szociális fogalmakat nyelvére lefordítom. Ha majd érdekelni fogja ezeknek az eszméknek a világa, beszélhetünk róla kettesben. Természetesen szabadságában áll, hogy alkalmazza-e az ésszerű szociális eszméket és ezek majd megteszik a magukét"

Az utóbbi hét nyolc évben mintegy 4.500 csúcsvezető vett részt ilyen tanfolyamokon. Ez azt jelenti, hogy Hollandiában majd minden gyárban van erről tudomásuk. Nem mondhatom, hogy mindenütt használják, de tudnak róla és ez olyan atmoszférát teremt, amelyben a következő lépéseket meg lehet tenni az elkövetkezendő harminc évben.

A világ tele van kérdéssel. Az egyetlen kérdés számunkra az: képesek vagyunk-e hatékony válaszokat adni? Képesek vagyunk-e lefordítani az örök eszmék világát az ésszerű szociális fogalmak világára, ahogy Steiner tanította és megmutatta, hogy hogyan találjuk meg őket? Képesek vagyunk-e a többieket

szabadon hagyni, hogy azt tegyék a szociális fogalmakkal, amit a lehetőségeikhez mértén megkívánnak tenni? És ha semmit sem akarnak tenni, akkor hagyjuk őket szabadon, hogy ne tegyenek semmit?

Mintegy nyolc évvel ezelőtt az egyik nagy holland repülőgépgyár egyik igazgatója részt vett egy ilyen konferencián. Kaptam egy telefonhívást a kollégájától: "Igazgató-társam a jövő héten lemond" - mondta ez az ember - így ott folytathatom a munkát, ahol nyolc évvel ezelőtt elkezdtem. Várnom kellett, mert nem tudta ezt megérteni és velem kellett dolgoznom. Most visszavonult és én kész vagyok megtenni az első lépést. Kérem jöjjön el és beszéljen velünk, hogy mi legyen a következő lépés. A következő lépés az lett, hogy az egész konszern csúcsvezetősége néhány napra együtt volt egy hotelban és megbeszélték, hogy mik a teendők. De én nem vagyok képes megmondani nekik, hogy mit kell tenniük. Nincs ismeretem ennek a cégnek a szociális realitásáról. Nekik van. De ha összejövünk, ők hozzák a szociális realitást és én, talán segíthetek nekik néhány ésszerű szociális fogalommal.

A szociális élet egyik problémája a fizetés. Steiner egyszer ezt a meglepő dolgot mondta: "A karma és a reinkarnáció fogalma nem lesz képes addig behatolni a szociális életbe, amíg az embereket úgy fizetik, ahogy ma." Ezt át kell gondolnunk. Választ kell találnunk a fizetési módra. Ha mindez - amint tudjuk - véget ér és a világban érvényesülni fog a hármas tagozódású társadalmi rend - egymással kooperáló gazdasági élet, egyenlő politikai elbírálás és szabad szellemi élet - akkor ez már nem lesz többé kérdés. De ez az eszmény talán csak 3.000-4.000 év múlva következik be.

Jelenleg segíteni kell az embereknek, hogy a következő és nem a hatvan-valahányadik lépést érték meg. Azt amit most kell megtennünk. A következő lépést a fizetési kérdésben kell megtalálnunk. Ez ma probléma - a tisztességes bér vagy méltányos fizetés. Mi a méltányos fizetés? Mi a tisztességes bér? Ez egy fontos szellemi kérdés.

Manapság az embert a megtett munka mennyisége vagy minősége szerint fizetik. Ez áll az igazgatóra is. A szerelőt a műhelyben a mennyiségért, a megtett munkáért, míg a magasabban kvalifikált embereket a munka minőségéért fizetik. De mindkét esetben a teljesített munkáért. A műhelyben a darabbér létezik. A világ meg akar szabadulni ettől. Nem tudom mi a helyzet pillanatnyilag az Egyesült Államokban, de Európában mind a vállalatvezetés mind a szakszervezet meg akar szabadulni a darabbér fizetésétől és azt akarja, hogy az embereknek fix fizetésük legyen. A hatvanas években a holland fém és gépipar gyakorlatilag átváltott a havi fix fizetésre valamennyi dolgozónál. A termelés egyáltalán nem csökkent. Voltak akik azt mondták: "ha ezt teszik, a termelés csökkenni fog", de nem csökkent - sőt ellenkezőleg.

Nos, ez már a megoldás? Nem. Talán egy picinyke lépés azon az úton, amelyen haladni szeretnénk. De hogyan tudjuk megérteni azt, hogy a karma és a reinkarnáció eszméi nem léphetnek a világba, amíg az embereket így fizetik?

Amíg az embereket a megtett munkáért fizetik, mindig a saját képességeik rabszolgái maradnak. A képességeidért fizetnek, de a képességed régi karmád. Magától értetődőnek kellene lennie, hogy a régi karmámat, munka formájában a világnak adom. Természetesnek kellene lennie, hogy lehetőségeimet, képességeimet mint munkát, mint ajándékot adom a világnak.

De az embereknek olyan fizetést kell kapniuk, hogy lehetőségük legyen új képességeket és új fogalmakat kifejleszteni a jövő számára.

Ezt a fizetést nem azért kapnám amit meg tudok tenni, hanem amit tennem kellene, hogy új képességeket és fogalmakat fejlesszek ki. Ez időbe telik.

Egy új fogalom az ésszerű szociális fogalmak területén egy átlag ember számára körülbelül két, három, négy vagy öt évi munkát jelent. Ha három vagy négy éven belül van egy jó eszméd, akkor nagyon boldog lehetsz. De az embereknek ugyanakkor meg is kell élniük.

Visszaadjuk régi karmánkat a világnak; ez magától értetődő.

Azért kell élnünk, hogy képesek legyünk új eszmékre és új fogalmakat alakítsunk ki. A kérdés az: hogyan tudunk kifejleszteni és megvalósítani ésszerű szociális fogalmakat amíg még a mindennapok szociális valóságának kötelezettségeivel találjuk szemben magunkat; világos, hogy van egy feszültség a kettő között.

Melyek a következő lépések? Megtanítani az embereket a problémák megoldására? A fejlődésről eszméket alkotni? Vagy az emberekkel együtt gondolkozni a problémáik megoldásáról - és együtt szenvedni velük, ha meg nem oldható problémákba ütközünk? A szociális munka egyik nagy csalódása az, hogy naponta találkozunk olyan problémákkal, amelyek ma nem oldhatók meg. Átsuhanhatsz fölöttük és mondhatod: "Ó ez nem az én ügyem". De megpróbálhatsz szenvedni azokkal, akik benne vannak a bajban és ma nem tudják megoldani. És ezzel újra eljutottunk a kezdethez.

A szociális élet - a szociális életben való munka - egy út a használható, értékes képességek kifejlesztésére, amelyek az éteri Krisztus birodalmába tartoznak. Az üresség, az adott magyarázatokkal való elégetlenség, a belső kettősség érzése - ezek mind a belső meghasonlás jelei a között, amit képesek vagyunk megtenni és amit meg kellene tennünk. Amit tehetünk nagyon kevés. Dolgozunk, dolgozunk és dolgozunk kell a következő kis lépésért. Ott állsz a befejezésről alkotott gyönyörű szép eszméiddel a totális befe-

jezésről, ami nincs is olyan messze. Az embereket rövidzárlattal akarjuk ehhez a szép véghez elvezetni. De a fejlődésben nem érdemes rövidzárlatok után nézni. Ki kell fejlesztenünk a bátorságot, hogy szenvedjünk ettől a kettősségtől és el tudjuk viselni.

Mindent összevéve: ki kell fejlesztenünk az új morált, - az univerzális részvétet és együttérzést az összes élőlény iránt, akik a materializmus miatt szenvednek.

A csoport élete

Amikor együtt dolgozunk egy bizonyos dolgot tudunk tanulmányozni. A tanulmányozás tárgya az, ami után leginkább törekszünk. Ez lehet egy csoport tevékenysége. Ha valaki érdeklődik egy bizonyos dolog iránt, természetesen egyedül is tanulmányozhatja. De lehet, hogy el akarja mélyíteni a tudását. Mélyebbről szeretné megközelíteni, ezért keres olyan embereket, akik szintén érdeklődnek a téma iránt, és akkor együtt tanulnak. Így tovább jutnak mintha mindegyikük egyedül tanulna. Az ilyen csoport természetesen fogalmi szinten dolgozik, az intellektuális tartalmak szintjén.

Másodszor vannak szociális csoportjaink - egymásra kölcsönösen ható csoportok. Az emberek azért jönnek össze, hogy találkozzanak, nem a tanulás miatt. A csoport azért találkozik, hogy megismerkedjenek egymással, jól eltöltsék az időt vagy segítsenek egymásnak. A szociális csoportban nem a tanulmányozás tárgya számít, nem az amit mondanak, hanem ahogy egymásra kölcsönösen hatnak.

A harmadik lehetőség a tevékeny csoport. A tevékeny csoport a csoporton kívül tűz ki célokat. Ez munkacsoport. Lehetnek tanítók, akik szeretnének egy Waldorf-iskolát működtetni. Lehetnek egy gazdaságban dolgozók, vagy kertészek. Tenni akarnak valamit ami nem a csoporton belül, hanem azon kívül, a világban hat. Egy tíz személyből álló csoportban például tegyük fel, hogy hárman dolgozni akarnak, hárman tanulni és négy találkozni akar. Az ilyen csoport nem fog jól haladni, mert a csoportmunkánál az embereknek meg kell egyezniük a csoport karakterében. Mi a cél? Minden személy célja ugyanaz, mint a csoporté?

A tanuló csoportnak, a szociális csoportnak és a tevékeny csoportnak van jelentősége és létjogosultsága.

Először is, a csoportban a különböző emberek elvárásának egy szinten kell összejönnie. Jobb erről az első félórán beszélni, mint a különböző elvárások és törekvések szintjén elkezdni. Nem tud igazán jó és egészséges csoportélet kifejlődni, ha a tagoknak ellentétes csoport-céljaik vannak. Másodszor, milyen törvények működnek a kiválasztott csoport munkájában? Különböző törvények tartoznak a csoportok életéhez, attól függően, hogy tanuló, szociális vagy tevékeny csoportról van-e szó. Az emberek ezzel rendszert nem törődnek. Csak mennek tovább. Összejönnek és azt mondják, "Tanuljunk együtt" vagy "legyünk szociálisak", vagy "legyünk tevékenyek". Ha azonban az emberek összejönnek és azt mondják, "csináljunk valamit", akkor a csoport tevékenység törvényét ismerni kell. Ezek különböznek a tanulócsoporthoz tartozó törvényektől.

Harmadszor - ez nagyon kellemetlen dolog - ha egy csoport céljai megváltoznak, vajon mindenki észleli a változást? Mindenki hajlandó belemenni az új csoport-helyzetbe? Gyakran a csoport mint tisztán tanulócsoporthoz indul aztán megváltozik. A tagok mintegy 40%-a szociális csoportot alakít ki, míg 20% tevékenykedni akar és a többi 40% továbbra is azt gondolja, hogy tanuló csoportot alkotnak. Sok feszültség, elégedetlenség és veszekedés származik abból a tényből, hogy a csoport egy szinten kezdett és aztán ez eltolódott. Egyikük sem vette észre. Mit tanulhatunk és érhetünk el a különböző csoportokban?

A csoportélet és a csoportmunka vezet a karma gyakorlati megértéséhez. Minden emberi találkozás praktikus karmagyakorlat. Ki vagyok én? Ki a másik ember?

Steiner a Karácsonyi Alapkötetét ünnepe után azt mondta: "az antropozófiának kell elvezetnie a praktikus karmagyakorlatokhoz." Nem azt értette ez alatt, hogy az emberek menjenek haza, zárkózzanak be kicsiny szobájukba és meditálják a korábbi életüket - ilyen módon bizonyosan illúziókba ringatják a lelküket. A praktikus karmagyakorlat azt jelenti, hogy másokkal találkozom, mert mások mondják meg, hogy ki vagyok én. Steiner azt tanította, hogy még a beavatott sem tekinthet bele inkarnációiba. Másoknak kell, hogy azt számára feltárják. A másokkal való találkozásban a személy saját útja, saját áramlata egyre világosabbá válik.

Nézzük először a tanuló csoportot. Steiner azt mondja, hogy a tanulás az első lépés "a megismerési úton". A tanulás az első lépés a belső fejlődésben. Ha megpróbálkozunk ezzel az első lépéssel, akkor - ha találunk egyet - bölcs dolog csoportban megtenni.

Hasznos dolog egy másik személyt találni, aki hasonló téma iránt érdeklődik mint én. Mondjuk, hogy én például a Chartres-i katedrális iránt érdeklődöm. Mondjuk, hogy talállok másokat is, akik ez iránt érdeklődnek. Akkor azt mondjuk: "jöjünk össze és tanuljunk együtt". Együtt tanulni mindenkit kielégít és ad valamit "amit hazavihet magával", amit nem találhat meg, ha egyedül tanul. Ez egy nagy ajándék. De veszélyt is rejt magában. Ha a tanulás a cél, akkor minden tag többé-kevésbé a maga énje felé irányul. Minden tag szeretne valamit profitálni az összeövetelből. Minden tag valamilyen új bölcsességgel szeretne hazatérni. Minden tag jobban akarja megérteni a dolgokat, mint eddig.

Mindenesetre, a tanulás előkészület. Ez az első lépés. Mielőtt a szellemi életben szociálisak lennénk, mielőtt képesek lennénk adni, valamit össze kell gyűjtenünk. Az ember nem adhatja azt, amije nincs. Össze kell gyűjtenie bölcsességet és valódi szellemi tudást. Tanulnia kell. A tanulás után az ember megteheti a következő lépést; adhat valamit másoknak.

A tanulócsoporthoz másik veszélye az "intellektuális önteltség". Ez jelentheti egyre több előadás habzsolását, amelyekből sosem kap eleget. Többet és többet - ez az intellektualitás és a kielégítetlenség veszélye. "Már tudok valamit, de mindent a világon tudni akarok." Ez vonatkozhat mindazokra, akik egy tanulócsoporthoz dolgoznak és az embernek óvakodnia kell ettől az intellektuális önteltségtől.

Az előadó csoport olyan felépítésű, hogy valaki beszél és a többi figyel. Ez is egy formája a tanulásnak. Az előadást nem lehet elkerülni, de lehet változtatossá tenni. Ez hasznos lehet, mert ha valaki éveken dolgozott egy témán, akkor tud róla beszélni egy csoport érdeklődőnek. De ha az előadás tudálékos vagy nagyképű, akkor nehézségek támadnak az előadó hiúsága miatt.

Amelyik csoportban az előadás válik szokássá, az történik, hogy a hallgatóság, a közönség vagy a tagok akik hallgatják, bizonyos módon passzívok lesznek. Úgy mondhatjuk, hogy fogyasztói ligává nem munkacsoporttá válnak. Az antropozófiai életben például vannak régi csoportok, ahol már harminc éve minden kedd este összejönnek.

Előadásokat hallgattak amit valaki aztán megmagyarázott.

Ha megkérték őket, hogy legyenek aktívok, vagy vitassák meg a kérdéseket, akkor sok feszültség és nehézség támadt köztük.

Az előadás pozitív aspektusa az, hogy sűrítetten adja valakinek a munkáját, aki éveken át kutatta a témát. A hallgatóság azt kapja, ami a másik lelkében él és amit az kidolgozott.

A holland antropozófiai társaság fiatalabb tagjai az mondják: "Ha a csoportba jövünk, senki sem üdvözl minket. Megpróbálunk egy széket találni, leülünk és nagyon magányosnak érezzük magunkat. Az előadások érdekesek, aztán hazamegyünk. Szociálisan jeges hidegséget érzünk, annak ellenére, hogy intellektuálisan vagy szellemileg ösztönzést kapunk. De üresek vagyunk a szív táján. Ilyen esetben valamit tenni kell.

Hollandiában a tagok egy csoportja figyelt arra, hogy jönnek új személyek és aztán megpróbálták beszélni velük, kérdéseket feltenni, bemutatni őket. Steiner nagyon fontosnak tartotta, hogy az embereket fogadják - fogadja őket valaki, aki eléjük megy és beszél hozzájuk. A Waldorf-iskolában a szülők estjén, mindig kinevezett valakit, akit "mosoly bizottságnak" nevezett. Azt mondta, "ön meg ön meg ön, önök lesznek ma este a mosolybizottság. Ez azt jelentette, hogy egy tag állt ott, köszöntötte a szülőket, mondott egy pár kedves szót, a helyükre kísérte őket és a szívélyes fogadtatás érzését keltette fel bennük. Ez nem üres formáság; ez az igazi élethez tartozik.

A csoport életében az a pozitívum, hogy megtudhatjuk, mennyire más módon tanulnak az emberek. Másoknak más az érdeklődési körük, más az értékrendjük, más utakat keresnek, az ember kitágíthatja a látókörét, hogyha csoportban van. Ha látjuk, hogy ugyanazt a tartalmat vagy előadást milyen teljesen eltérő módon tanulják, nem érdemes a "helyes" módszerekért harcolni. A "helyes" módszerekért harcolni az amit az öreg Tóbiás tett. Az öreg Tóbiásnak mindig igaza volt. Mindig a "helyes" módszert követte és megvakult. Vak lett arra, ami körülötte történt. Ha valaki azt mondja, "az én módszerem az egyetlen helyes módszer és az összes többi nem "helyes", akkor az nem akarja észrevenni a körülötte zajló eseményeket.

Mi a belső útja a tanulócsoporthoz? A tanulócsoporthoz belső útja a nyolctagú ösvény, amely a tizenhatlevelű lótuszvirágon dolgozik. Ez Buddha útja. Az a nyolc dolog, amit a nyolctagú ösvényen ki kell fejleszteni: helyes vélemény; helyes ítélet; helyes beszéd; helyes tett; helyes álláspont; helyes szemlélet; helyes szokás; helyes emlékezés.

A nyolctagú ösvény mindenre kiterjedő távlatában azt jelenti, hogy megtaláljuk a helyes egyensúlyt a lélek és a világ között.

Steiner fiatal emberekkel dolgozott. Néhány fiatalokból álló csoport Németországban, 1923-ban Steinerhez ment és azt mondta: "Dr. Steiner alakítottunk egy csoportot fiatal diákokból, hogyan dolgozunk együtt?" Steiner azt válaszolta: "Az isten szerelmére, ne felolvasásokat!" "De mit tegyünk, ha nincsenek felolvasások?" "Beszéljenek az okult tapasztalataikról." "Igen", mondták, "de mi fiatalok vagyunk. Hogyan tudnánk okult élményeinkről beszélni? Még nincsenek."

Steiner erre azt mondta: "de igen, naponta vannak. Csak éppen elszűnnek mellettük".

Találkozni valakivel és észlelni, hogy emberi lény, ez az első lépés az imaginációhoz. Imagináció nélkül az ember nem láthatja, hogy az a valami egy szobor, vagy egy élő személy. Talán mozog. De ha nem mozog, akkor a szemébe nézünk és látjuk, hogy én-lény. Egy személy. Vagy ha azt mondjuk "ez a személy szomorú", vagy "ez a személy vidám" - ezt az imagináció erejéből tehetjük.

Az embernek csak akkor lehet mélyebb imaginációja a szellemi világnak a fizikai világban való működéséről úgy, hogy az képként jelenjék meg, ha megtalálta a helyes egyensúlyt. Ha ez a helyes egyensúly nincs meg, az imagináció csak illúzióvá válik. Valaki azt hiszi, hogy lát valamit, de csupán a lélek és a világ egyensúlya bomlott fel.

A nyolctagú ösvényen járni azt jelenti, hogy gyakoroljuk a nyolctagú ösvény útjait - gyakoroljuk a tanulócsoporthoz lévő emberekkel. Az ilyen csoport vitákat folytat a tanulás alatt, úgy hogy valaki azt mondhatja, "Igen éppen most olvastam egy mondatot Steinernél, és én így értem ezt." Megpróbálja leírni,

hogyan érti. A másik azt mondja: "Én egészen másképp értem." Ne mondjuk: "Nincs igaza". Csak azt mondjuk, hogy "én egészen másképp értem. Fogadjuk el ezeket az álláspontokat."

Az igazi imaginációt csak úgy építhetjük fel, ha körbejártuk a tanulmányozás tárgyát és legalább tizenkét szempontot találtunk, amely szerint azt szemlélhetjük. legalább tizenkettőt, mondja Steiner. Ha a csoport tizenkét főből áll, akkor megvan a lehetősége annak, hogy mind a tizenkét álláspont jelen van. Ha a csoport nagyobb, akkor több a lehetőség. A kihívás az, hogy azt gondolom „megértettem” és aztán mástól azt hallok, hogy egészen másképp értette. Ez a gyümölcse a tanuló csoportnak.

A második fajta csoport a szociális csoport. Személyes kölcsönhatásból áll. A munka nem a tárgyra, hanem magára a csoportra irányul. Hogyan lehetséges ez?

Elmondom, hogy hogyan tanultam meg ezt harminc évvel ezelőtt egy fiatalokból álló csoporttól. Nem voltam valami csoportcentrikus. Szerettem tudni a dolgokat Szerettem tanulni. Tudományos érdeklődésem volt, de nem nagyon érdekelték az emberek. Egész lazán igen, de nem igazán.

Azt gondoltam, hogy nagyon jól haladok az antropozófiában és aztán találkozom egy csoport fiatal emberrel akik együtt dolgoznak számomra szokatlan módon. A csoport sokféle emberből állt. Találhattunk köztük diákokat különböző fakultásokról és munkásokat. Az egyik a postán volt hivatalnok. Volt egy lány, aki nem éppen gyengeelméjű volt de határeset, ahogy mondani szokták. Mind együtt dolgoztak. Goethe növénymetamorfózisát tanulták együtt.

Minden hónap első vasárnapján egész napra összejöttek. Korán reggel együtt euritmiaztak. Aztán a növényen dolgoztak, majd levegőztek egyet, növényeket kerestek és megnézték, hogy melyek a fény, a kémiai éter, az életéter erői. Délután aztán valami mást tanulmányoztak.

Ha a csoport egy tagja nem értett valamit, megálltak. Azt mondták, "nem haladhatunk tovább, ha ez az egy nem értette meg."

A lassú lány volt, gyakran az egyetlen, aki nem értett meg valamit. Sok csoport bizonyára nagyon szeretett volna megszabadulni tőle. Nagymértékben hátráltatta a csoportot. De a csoport nem ezt tette, azt mondták: "ha egy tagot is elveszítünk, a csoportnak vége. A konvoj nem mehet gyorsabban, mint a leglassabb hajó. A leglassabb hajó miatt kell megállnunk és együtt maradnunk."

Időnként megkértek, hogy menjek hozzájuk és beszéljek különböző dolgokról, növényekről - és nekem tanulmányoznom kellett ezt a területet. Először inkább bosszantott ez a munkamódszer. Nem akartam újra elmenni. De azután, egyre inkább láttam, hogy valami történik.

Láttam a moralitás szféráját növekedni a csoportban, és láttam ahogy a lány kivirágzott és levetette féltékenységét. Folytatta a munkát és tanult. Letette a vizsgáit mint óvónő és ma nagyon sikeres. Huszonöt éve egyike a legsikeresebb óvónőnek országunkban. Az emberek jönnek hozzá és nézik, hogy hogyan csinálja. Miért?

Az ilyen csoportban egy bizonyos moralitás keletkezik. A csoport tagjai jó viszonyban vannak egymással. Először nem a tanulást részesítették előnyben. A tanulás csak közvetítő volt. Csoportot akartak kialakítani. Segíteni akartak egymásnak. Előbbre akartak jutni a szociális élet problémáiban.

Ha szociális csoportot alakítanak ki, akkor a tagok függő viszonyba kerülhetnek egymással. Sokan nem szeretik ezt. De a tagok tudomást szereztek egymásról.

Ha észreveszünk valakit, mit látunk? Mivel találkozik az ember először? Az első amit látunk, hogy milyen nevelést kapott, mi az élete története, melyek az érzései, küzdelmei. Ha közelebbi kapcsolatba kerülünk valakivel, akkor beleütközünk régi karmájába.

Ami a burkokban jelen van - valakinek a fizikai, éter- és asztrálestében - az az élet, a saját életének és a korábbi életeinek története. Mit jelent valakinek a "hasonmásába" ütközni? Szociális összefüggésben az első amit észreveszünk a régi Ádám és a régi Éva. Mindaz ami a személy korábbi életéből, és élete történetéből ered. A "hasonmás" ennek a régi karmának az összefoglalása.

De az embernek meg kell tanulnia a "hasonmás" mögé nézni és megkérdezni "miért küzd az én e mögött a "hasonmás" mögött?" A hasonmás kicsit furcsának tűnik. Van aki azt mondja, "Oh, én nem akarok ismeretséget kötni egy ilyen személlyel." Aztán megtanuljuk igazán megismerni. Ilyen csoportban lehet a keresztülnézést vagy a hasonmás mögé nézést gyakorolni. Meg lehet találni a küszködő ént - az ént amely arra törekszik, hogy kifejllessze a jövőt, a magasabb rendű helyzetet, a magasabb rendű életet.

Ha az emberek hosszú ideje élnek ilyen zárt helyzetben és mindennap együtt vannak, akkor a "hasonmások ütközése" egyfajta pszichózissá válhat. Az emberek pszichotikusok lesznek egymástól. A pszichiátriában "tengeralattjáró pszichózis"-nak nevezzük ezt a jelenséget. Ha az embereknek együtt kell élniük, húsz vagy harminc embernek, kis, szűk szállásokon, egy csekélység ahogy a másik tesz valamit már ingerli az embert, úgy hogy azt mondja, "ha nem hagyod abba, megöllek".

Ha valaki ilyesmit talál az életben ez azt jelenti, hogy beleütközik a másik ember "hasonmásába". Ami ingerlően hat az nem küzdő én, hanem régi Ádám, "a hasonmás", valami ami "lerögzült". Mindig ugyanazt csinálja, ugyanazt mondja és ugyanúgy cselekszik. A csoportban a következőt lehet gyakorolni mint feladatot: "Most meg szeretném ismerni azt a tíz embert akivel dolgozom". Ez nem azt jelenti, hogy

belenyúlunk a privát életükbe és intim kérdéseket teszünk fel. Ha valaki intim kérdéseket tesz fel, akkor megint a "hasonmáshoz" jut el.

Meg kell próbálni azt a pontot megtalálni, ahol a személy énje szólal meg. Mi az amit valóban el akar érni az életben? Hol rejtőznek a legmélyebb álmai? Ha ezt tudja az ember, akkor valamit tud a másokról - a másik ember énjéről mint küzdő emberről. Megpróbálni azt, hogy a másik ember énjével érintkezésbe lépünk a szociális csoport-élet legszebb gyümölcseit teremti meg.

Természetesen fennáll a nagy veszély klikkek alakítására, szentimentalizmusra, sértődöttségre, elnyomásra, gyűlöletre és bizonyos emberektől való visszahúzódnásra. Az Egyesült Államokban az emberek nem szeretnek ilyen nehézségekbe ütközni. Szeretik a dolgokat szépen és melegen tartani és nem mennek bele kellemetlenségekbe, hanem úgy élnek, hogy a többiek ne ingereljék őket.

Milyen speciális képességeket lehet a szociális csoportban megtanulni? A szociális csoportban ráléphetünk - ahogy Steiner nevezte - a hattagú ösvényre, amely a tizenkétlevelű lótuszt fejleszti ki. Ez a szívben van. Steiner azt mondja, hogy a hattagú ösvény a modern idők krisztusi útja. Mi az a hattagú ösvény? Összefoglalva: a gondolkodás ellenőrzése; a tett ellenőrzése; túrés és kiegyensúlyozottság (pozitivitás és pártatlanság) és közömbösség vagy érdektelenség.

És a hatodik elem a lélek kiegyensúlyozására: nyugodt megértés. Ez a hattagú ösvény célja és gyümölcse.

Nyugodt megértés. Ez azt jelenti, hogy ahhoz, hogy megértsük a másikat - a szívben nyugalomnak kell lennie. Az ember lelkének nyugodtnak kell lennie, hogy észlelni tudja mi megy végbe a másik lelkében. A modern emberiség fejlődésének nagy útja - mondja Steiner - a hattagú ösvény amit ma kell követni. A nyolctagú ösvény Buddha útja volt; a hattagú ösvény a modern emberé.

Ezeknek a tulajdonságoknak a kifejlesztésével a szociális készséget fejlesztjük. Ez az útja a morális fantázia (morális imagináció) és inspiráció kifejlesztésének. Ha észleljük a hasonmás mögött a másik ember énjét, már egy lépést tettünk az inspirációhoz vezető úton. Ha az ember egy kis gyereket néz, és szereti a gyereket, szeretheti a szép haját, kedves hangját, finom bőrét. De megtanulhatjuk a gyerek énjét is szeretni, ami mögötte van és igyekszik kibontakozni. Ez már egy lépés az inspirációhoz vivő úton. Egyetlen tanító sem jó tanító, ha nem fejlesztett ki egy bizonyos fokú inspirációt. Ez a nagy ajándéka azoknak az embereknek, akik gyerekekkel foglalkoznak.

A harmadik fajta csoport a tevékeny csoport, vagy iniciatív csoport. Ez a csoport azért jön össze, hogy valamit kezdeményezzen vagy tevékenykedjen. Mikor lehet egy csoport tevékeny? Nem csupán akkor, ha tíz vagy húsz ember működésbe lép. A tevékeny csoport olyan emberekből áll akik már alkottak egy csoportot. A tevékeny csoportnak először csoportnak kell lennie. Ez azt jelenti, hogy valamilyen módot találjanak arra - tanulás, gyakorlás, vagy a szociális készség kifejlesztésével - hogy csoport jöjjön létre és ez a csoport aztán képes legyen valamilyen célt kitűzni a világban. Ha a csoport hajlandó a világban egy ilyen cél útjára bocsátani, ez eszköz lehet a szociális építkezésben. A hierarchiák be tudnak lépni. A szellemi világ részévé válhat. A tevékeny csoport - ha igazán az - a szellemi világ organizmusa lehet.

Ha egy csoport, amely potenciálisan a szellemi világ organizmusa, legyőzte a régi karmikus erőket, akkor arra törekszik, hogy a csoport tagjaiban egymás szellemi énjét lássa. Arra törekszik, hogy kifejlessze azt, amit a másik szellemi énjével, nem pedig különböző burkaival akar. Ez az igazi tevékeny csoport, amely intuícióból cselekszik. A hierarchiák így működhetnek a csoporton keresztül; a csoport a hierarchiák eszközévé válik.

Az én benne áll, de a csoport az intuícióból működik. Új karma épül. Ez az új karma Nap-karma. A régi karma Hold-karma. A Hold kapuján keresztül került a földi életbe. A régi karmikus erők úgy működnek, hogy a megszülető emberrel lépnek a földi létbe. Ez az ő régi karmája, a Hold-karma. De az élet folyamán, az én működése következtében új Nap-karmát épít fel. Ez kisugárzik a jövőbe; ez az a karma, ami azután az életek folyamán kifejlődik. Ez a tízlevelű lótusz: az öttagú ösvény kifejlesztésének az útja.

A magasabb világok megismerésében Steiner beszél erről a tízlevelű lótuszvirágról, és az öttagú ösvényről, amely a jövőbe vezet. A hattagú ösvény a szociális életbe vezet. Az életben most és itt meglévő személyek közötti kapcsolattal függ össze. Az öttagú ösvény a jövőbe vezet.

Mit jelent az öttagú ösvény? Az első lépés parancsolni az érzéki észleletnek. A második ellenőrizni a "képzeltéseket" - ellenőrizni őket és megkérdezni, "honnan is jönnek?" Harmadszor: egész életünkben tapasztalunk egy sor nem tudatos észleletet, amelyek a fülünkön, szemünkön de a föld mágneses erején keresztül is belénk áradnak. A lelkünket fel kell vértelnünk a nem tudatos észleletek ellen. Negyedszer: kerüljük el, hogy elfogadjunk valamit gondolkodás nélkül. Az ember sok mindent hall és pihenésül újságot olvas. Számptalan dolgot fogadunk el gondolkodás nélkül. Meg kell tanulnunk úgy élni, hogy azok a dolgok amelyeket magunkba veszünk világosak legyenek és hogy gondolkodni kelljen rajtuk. Aztán összerakva a fenti négyet, Steiner hozzátette: szigorú önfegyelem.

Ez azt jelenti, hogy azok az emberek, akik a tevékeny csoportban vannak, megtanuljanak "engedni". El kell fogadniuk a másikat olyannak, amilyen és lehetőséget kell adnia számára, hogy pozitív tevékenységet fejtsen ki.

Minden tagnak magának kell megtartania a negatív erőket és kis szobájában kell ezeken dolgoznia.

Ha mindezt összerakjuk, akkor: van a régi karma - mindaz, amit tudunk és képesek vagyunk megtenni. Amit képesek vagyunk megtenni és amit tudunk, a képességeink és a tudásunk - ez mind a régi karmából származik. Összejövünk, találkozunk más emberekkel és bevesszük a másikat az életünkbe. Nem ismerhetjük a másik személyt, ha nem vettük be saját életünkbe és nem tettük annak egy részévé. Ekkor az új karma keresztüláramlik az akaratunkon. Ez a karma a jövőbe mutat.

Ily módon a következőképpen beszélhetünk a csoportokról:

A tanulócsoporthoz a régi karma tárul fel.

A szociális csoportban a régi karma átrendeződik.

A tevékeny csoportban új karma formálódik.

Gyakorlatilag: ha csoportban dolgozunk, kérdezzük meg magunktól: "Mi a célja a csoportnak? Mit csinálunk? Tisztában van a csoport azzal, amit tesz? Mindenki ugyanazt várja el a csoporttól?"

Rendszerek, szintek és hármas tagozódás

A mai szociális valóságban hogyan kell eljárunk, hogy reálisan megközelítsük Rudolf Steinernek a hármas tagozódású társadalomról alkotott gondolatait.

Két irány van, amely szerint dolgozhatunk, ha belemerülünk a tanulmányozásba. Az első ezek közül az, hogy tanulmányozzunk a jelenlegi szociális és világproblémákat. Az ilyen tanulmányozás során a probléma három szintjét kell figyelembe vennünk: az örök szellemi ideák szintjét, az ésszerű szociális fogalmak szintjét és a gyakorlati helyzet szociális valóságának szintjét.

De van egy másik megközelítési mód is. Ennek a szükségessége akkor merül fel, ha úgy gondoljuk, hogy megpróbálunk ténylegesen új módon élni a csoportban. Ha ezt meg tesszük azzal a céllal, hogy megpróbáljuk megvalósítani a hármas tagozódású társadalom princípiumainak egyik vagy másik szempontját, akkor a princípiumokat magukat kell tanulmányoznunk - ismét emlékezve a probléma három szintjére.

Mindkét irányt követni kell. Az elsónél a világot és annak problémáit a hármas tagozódású társadalmi rend elvei szerint az eszünkkel tekintjük át. A másodiknál tanulmányozzuk a hármas tagozódású társadalom elveit, hogy ezen a vonalon tudjunk egy közösséget felépíteni.

A harmadik irány, amely bizonyos értelemben kiegészíti a fenti két utat, illetve szintézise a kettőnek, az amely hármas cselekvést hoz - ezek a hármas elvből jön létre és így hat a világra.

Ez megvalósítható a jelenlegi világ szociális problémáinak tanulmányozásával vagy megoldható olyan közösségi munkával, amely a hármas elv szempontjainak megvalósítására irányul.

A hármas tagozódású társadalom tanulmányozásához először Steiner előadásaihoz és könyveihez kell fordulnunk. Ezekben az előadásokban, amelyeket 1919. és 1922. között tartott, a szellemi eszmék szintjét tárgyalja. Ezek az örökkévaló szellemi eszmék megtalálhatók a könyvekben, az előadásokban és az antropozófia teljességében is. A hármas tagozódású társadalom mögött teljes szélességében az antropozófia áll a hármas tagozódású ember, a hármas tagozódású szociális élet, a hármas tagozódású hierarchikus rend és legfőképpen a Szentháromság gondolatával. A Szentháromság áll a legmagasabb helyen.

A hármas tagozódású hierarchikus életben, az ember hármas felépítésében és a szociális élet hármas tagozódásában örökkévaló szociális eszmékkal találkozunk.

A hármas tagozódású társadalomról szóló könyvekben és előadásokban, amelyeket 1919. és 1920-ban hangzottak el, olyan irodalommal találkozunk, amely csak részben tartalmaz örök eszméket. Itt Steiner már áttér a második területre, az ésszerű szociális fogalmakra. Az 1920-ban kialakult helyzetből adódóan beszél ezekről. Ezek az ésszerű szociális gondolatok egyrészt a szociális eszmék másrészt a pillanat szociális realitása között helyezkednek el. A szociális realitás ezen felül még egy bizonyos időszakban kialakult helyzethez is kötődik. Mindig változik és fejlődik.

Ezért, hogy eljussunk az ésszerű szociális fogalmakhoz, először meg kell vizsgálnunk az örökkévaló szellemi eszméket és dolgoznunk kell velük. Ismernünk kell ezenkívül a jelenlegi szociális realitásokat. Aztán meg kell kérdeznünk: "Nos melyek a megmunkálható, józan szociális gondolatok most?" Újra meg kell alkotnunk őket.

Steiner 1919-20-as munkáiból azonban egy dolgot megtanulhatunk.

Történelmileg szemlélhetjük az 1920-as évek szociális realitását és helyzetét és módszertani példáját találjuk annak, hogy hogyan kell az örök szellemi eszméket az ésszerű szociális fogalmakra alkalmazni, ahogy akkor történt.

Ha ezen így végigmegyünk, akkor módszeres gondolkozást fejleszthetünk ki a hármas tagozódású szociális élet területén.

Azután, ha megkérdezzük, hogy melyek a józan szociális fogalmak ma, akkor át kell tekintenünk a szociális realitás fejlődését 1920. óta. Nemcsak, hogy még ma is megvannak azok a problémák, amelyek 1920-ban számítottak, hanem új helyzetek egész tartománya keletkezett, amelyek a húszas években még nem léteztek. Össze kell hoznunk ezt az ismeretet az örökkévaló szellemi eszmékkal.

A legújabb fejlődés egyik szempontja a XIX. és XX. századi materializmus vizsgálatából származik. A XIX. századi materializmus a gondolkodás materializmusa volt; a XX. századi materializmus a gyakorlatban mutatkozik meg. A XIX. századi materialista gondolkozást azok a lelkes tudósok építették ki, akik 1850-től a század végéig és a század elejétől az I. világháború végéig dolgoztak a világ materialista fogalmain. Ez a materialista gondolkodás már egyfajta új keresztrefeszítést okozott Krisztusnak.

A gyakorlati materializmus a szellemi világ számára még nagyobb keresztet jelent.

Ez a materializmus az akaratba hatolt. Hogyan fejlődött 1920. óta? Az akarat materializmus a világ gyakorlati újraépítését jelenti. A technikai területen felépülő új világ lehetőségét a fizikai törvények ismerete adja meg. A szociális életben ez a szociális modellek jövőre irányuló programozásával lehetséges. Ez a materializmus gyakorlati vonalon fejlődött és 1945. óta különös gyorsasággal. Az utolsó világháború Ariman munkáját mind a gondolkodásban, mind a gyakorlatban felgyorsította.

Az utolsó világháború óta új dolog a rendszer-analízis. 1945. óta képesek vagyunk önfenntartó erők rendszerét kiépíteni. Ezeket zárt rendszereknek nevezzük. A zárt rendszer abból származik, ha az erők úgynevezett visszacsatolással működnek, amely ezeket az erőket a területen belül tartja, ahonnan nem tudnak kijutni.

A zárt rendszer egyik legegyszerűbb példája a házában lévő fűtési rendszer. A rendszer egy beállított minimum-maximum között mozog. A hőmérséklet mintegy foknyi pontossággal áll be a tű helyzetéhez képest. A tű, amelyet 72 fok Fahrenheit-re állítottak be, 70 ° és 73 ° fokon tartja a hőmérséklet-állandót. A hőmérséklet emelkedik, de amint elérte a 73 ° fokot, a fűtési rendszer visszacsatolása - ebben az esetben a magasabb szobahőmérséklet - kioldja a hőmérséklet szabályozót amely a kazánt e pillanatban kikapcsolja. A hőmérséklet csökken. A kazán újra bekapcsol, ha a hőmérséklet 70 ° fokra süllyed.

Ez egy nagyon egyszerű zárt rendszer. Ezt a rendszert a fűtő elemeken kívüli információk visszacsatolása zárja, vagyis a szobahőmérséklet, amit a termosztát olvas le.

Az ember ma képes ennél sokkal összetettebb zárt rendszert is alkotni. Bizonyos értelemben ezek másolatai az élő szervezet arimani utánezatainak. Az Arimani világban az élet titka az ilyen zárt rendszer. Az egyszerű sejtről mintázták, amely a saját sóját együtt tudja tartani, akár sósvízbe, akár sótlan vízbe teszük.

Az egyszerű sejthez hasonló rendszert állandó rendszernek nevezzük. A zárt rendszer állandóságának mértéke felépítésétől függ. Több vagy kevesebb túréssel lehet felépíteni. A rendszerbe épített faktorokat változóknak nevezik. A fűtési példában a hőmérséklet a változó, nem a nedvesség. A rendszerbe beépítendő változó kiválasztása után egy vezérlést is beépítenek, hogy a változót a rendszerrel zárják.

A rendszereket készíthetik egy vagy két változóval, de vannak rendszerek tíz vagy húsz változóval is. Ekkor ezek nagyon összetettek lesznek és csak magasabb matematikával kezelhetők. Csak szakemberek tudják ezeket a rendszereket kezelni.

A rendszereket lehet különleges "viselkedésre" is gyártani és építeni. Ekkor - ha ismerjük a szaknyelvet - megrendelhetjük a zárt rendszert ezzel vagy azzal a "viselkedéssel". Ezeket nevezik bemenet/kimenet rendszereknek.

Nézzük pl. az iskolákat. Ezeket is be lehet rendezni, mint bemenet/kimenet rendszereket. Az iskola olyan mint a fűtési rendszer. A gyerekek a fűtendő szobák. A tananyag tekinthető bemenetnek. És így tovább.

Ez a legnagyobb dolgok egyike amit Ariman hozott az emberiségnek az elmúlt húsz évben - a bemenet/kimenet rendszer fogalma.

Mit kezdenek ezzel a mezőgazdaságban? A mezőgazdaságban a földben lévő veteményt tekintik a bemenet/kimenet rendszernek. A magot beültetik, a növényeket kiveszik. Milyen ásványokat vesz ki a növény a talajból? A talajnak van kimenete, így bemenetének is kell lennie. A talajnak is kell lennie bemenet/kimenet rendszerének. Ennyi meg ennyi vegyszert kell bevinni, hogy ellensúlyozza a kijövő elemeket. És így tovább.

A pszichológiában e század kezdete óta volt egy ún. inger-akció modell. Ez a pszichológiai iskola azt állítja, hogy az emberi lény az erők zárt rendszere. Kezdetben ez tartalom nélküli erők rendszere, mint a gyermek születéskor. Emlékszem, hogy az egyik legjobb pszichológiai könyv az Egyesült Államokban a következő mondattal kezdődik: "A nevelés problémája az a probléma, hogy a protoplazmák hogyan találkoznak a társadalommal." A protoplazma egy zárt rendszer. Az élő sejt egy zárt rendszer. Az emberi lényt egészében úgy tekintik, mint az ezeken a vonalakon lévő bemenet/kimenet rendszert. Ez azt jelenti, hogy valaminek be kell lépnie ahhoz, hogy később kijöhessen. Ez a nézet lesz aztán az egész modern nevelési építmény pszichológiai háttere, amely szerint, "a gyermek mint biológiai lény születik meg, mint az erők zárt rendszere; ahhoz, hogy kimenet legyen előbb bemenet kell." Ahogy John Locke mondta a XVII. században, "az emberbe minden az érzékszerveken keresztül árad be."

Semmi sincs ami ne ezeken az érzékszerveken keresztül jöjjön. A modern pszichológia és nevelés egésze ebben a Locke-i hagyományban él.

A Locke-i gondolkodást már szabványosították, mint bemenet/kimenet rendszert.

Mindenütt megtalálható ez a bemenet/kimenet gondolkodás. Megtalálhatjuk saját magunkban és gondolkodásunkban is. Fertőző betegség. Mindnyájan ilyen vagy olyan módon bemenet/kimenet modellben gondolkozunk, akkor is, ha megpróbálunk az antropozófiában dolgozni. Véges végig harcolni kell ellene. Amikor azt gondoljuk, hogy már legyőztük, magasabb szinten visszajön. A hierarchiák működéséről a Szaturnustól a Vulkanig mint bemenet/kimenet modelltől gondolkozunk. Azt kérdezzük magunktól, "mi volt a bemenet a Szaturnusz kezdetén, és mi lesz a kimenet a végén?" Ki az közülünk, aki nem kérdezte meg, hogy mi lesz az emberiséggel a Vulkan végén? Ilyen kérdéseket nem lehet feltenni. Ezen a területen szabadság van. Még a legnagyobb beavatott sem tudhatja, hogy mi lesz a világban húsz éven belül.

Az utóbbi húsz évben a bemenet/kimenet modell-gondolkodás azt mondta: "Igen mindig vannak erők és változók a modellen kívül: "A nedvesség egy ilyen változó a fűtési rendszer modelljén kívül. Egy ilyen a modellen kívüli erőt neveznek paraméternek.

A pszichológiai bemenet/kimenet emberi sablonja szerint az emberi lényt kezdetben teljesen üresnek a végén bölcsességgel telinek ábrázolják. De ebben a bemenet/kimenet sablonban az ego, a szellemi én egy paraméter. Az inger-reakció bemenet/kimenet modelljében a zárt rendszer a következőképpen működik: "Éhes vagyok, ennem kell. Jóllaktam. Újra éhes vagyok. Újra eszem. Jóllaktam." Az éhség az evés és jóllakás zárt rendszerében az ember énje egy szellemi paraméter. Erő az inger-reakció területén kívülről.

A paramétereket gyakran akadálnak tekintik, mert elrontják a szép modellt. Az ember van mindenek felett ebben a szép modellben, aki éhes lesz, eszik, majd újra éhes lesz. Egy emberről van szó, aki azt mondja "Éhes vagyok. Ennem kell. De először meg kell írnom ezt a levelet." És nem eszik. Szembenéz az éhséggel és a körön kívül megy, mert kívülről jött egy erő, amely más minőségű, mint a rendszerben lévő erő. Ezek a paraméterek a modern rendszer- és modell-építőknél nagy nehézségeket okoznak.

Ez volt a kiindulási pontja a második fejezetben adott példának, a gazdasági szakemberről, aki tanácsot kért az iskolai nevelésről Nigériában. Azt akarták tudni, hogy mennyi pénzt kell befektetni a nevelésbe ahhoz, hogy éveken át ennyi meg ennyi ember legyen elemi iskolai, felsőbb tagozatos és egyetemi nevelési szinten. Nem kérdezték, hogy milyen nevelési módszert alkalmazzanak. Csak azt akarták tudni, hogy mennyi pénzt kell befektetni. Ennek tanulmányozása után, miután a mai módszerrel mindent rávittek a számítógépre, megvolt a modell a fiatalabb kvalifikált emberek beruházási és kifizetési viszonyáról.

Vannak azonban paraméterek ezen a területen és ezeket néha kulturális akadálnak nevezik. Egyik ilyen akadály némely kultúrában az, hogy az értelmiségi nem dolgozik. Ez óriási akadály a beruházási modellek számára.

A Keleten nyert tapasztalataim alapján egy másik dolgot mondtam nekik. "Ha nevelésbe pénzt ruháznak be lesz egy sereg fiatal egyetemet végzett emberük abból az országból, amelyben ezt kidolgozták.

Ez lesz a magja az új forradalomnak. Ezek az emberek indítják el az új forradalmakat, mert egyetemi nevelésük van. Olyan kultúrában kell dolgozniuk, amely nincs azon a szinten, hogy ezeket az embereket a helyes módon foglalkoztassa. Mivel azt látják, hogy a dolgok nem mennek, ők lesznek a következő generáció forradalmárai. Ez is akadály a modern befektetésnek. "Mondja meg" - kérték - "mennyi pénzt kell beletenni, hogy legyőzzük ezeket az akadályokat?"

Azt feleltem: "pénzzel ezt nem lehet megoldani. Csak azt tehetik, hogy olyan embereket küldenek, akiknek a szíve valóban kultúrájuk szükségleteivel együtt dobog. Az egész kultúrát kell nevelni. A változás egy egész generációt illet. A kultúrát kell megváltoztatni úgy, hogy a nevelés a kultúrán belül és ne a kultúrán kívül kapjon helyet". "Igen, értjük, de mennyibe fog ez kerülni?"

Megkérdeztem: "Miért gondolkodnak mindig pénzben? Miért nem gondolkodnak azon, hogy milyen nevelési módszerre van szükség, ahhoz, hogy a nigériai népet a tudati lélek szintjére emeljék?" De egy más szót használtam.

"Nem, ez lehetetlen", mondták "Ez a modellen kívül van. Erre nincs hely a modellünkben. A modellünk egy pénzügyi modell, ahogy a fűtési rendszerünk hőmérsékleti modell. Mindent egy kalap alá akarunk hozni: és ez a pénz."

Itt egy kicsit egyszerűsítettem, de az egész nagyon kiélezett megbeszélés volt. Nagyon dühösek lettek rám, mert mindig azt mondtam, hogy a rendszernek vannak változói, paraméterei. Nem ragadhatnak meg egyedül a pénznél. Ez a bemenet/kimenet gondolkodás megpróbál minden a világban létező problémát egy tényezőre, egy változóra redukálni. Ezek nem valamiféle érzéketlen emberek, akik csak pénzben gondolkodnak. Ezek egyetemi asszisztensek, matematikusok és szakképzett személyek, akik nagyon kereset keresnek a mindennapi munkájukkal. Dolgozhatnak az iparban és sokkal többet kereshetnének. De ők azt mondják, "Nem, mi igazi szociális munkát akarunk és ehhez a szociális munkához egy modellt akarunk felépíteni."

Egyik kollégám világhírű ember. Meghívták az Egyesült Államokba professzornak. Azt mondja: "már ott tartunk, hogy az ember gazdasági életét öt faktorra, öt változóra lehet redukálni. Ezzel az öt változóval az egész világ gazdasági életét működtethetjük." Azt mondtam neki: "Boldog világ. Örülhetünk, hogy a világ megkérte önt, hogy ezt megtegye, mert a világ most e modell szerint működhet. De tapasztalni fogja, hogy ezenkívül rengeteg paraméter van, amelyekkel nem számolt."

Rudolf Steiner idejében 1920-ban nem volt még elképzelés a szociális modellek ilyen irányú problémáiról. Nem volt még elképzelés arról, hogy ez valódi szociális kezdet. Most elsőrendű szociális ügy lett. És ha most készítünk egy szociális modellt, akkor választanunk kell, hogy milyen tényezőket, milyen változókat akarunk befogadni. Csak úgy tudjuk legyőzni a materializmust ezen a területen, ha súlyt fektetünk a paraméterekre.

Vitkozhatunk ezekkel az emberekkel mondván, "a modellek rosszak". De a válogatott változók területén a modellek helyesek lehetnek. Nem kell ellenük küzdeni. Csak ha rámutatunk a paraméterekre, azokra az erőkre, amelyek egy más szintről jönnek, akkor járulhatunk hozzá az ügyhöz.

Ha a pszichológusokkal a Locke-i hagyomány módján beszélünk megpróbálom szóba hozni az én-paramétert és a személyes szabadság paraméterét. Ez számunkra egy rémes paraméter, mert a szabadságból, az énből jön a szabad választás ereje. A szabad választás mindig elrontja a modellt. Az én a nagy

forradalmár a szociális életben. Asztráltestünk valójában éteri-asztrális konstitúció, olyan modell, amelybe sokféle szinte automatikusan működő erő van beépítve. Ez a konstitúció egy zárt modell. Aztán belekerül egy paraméter, az emberi én. Az én másra használja ezt a modellt mint amire készült. Az én szabaddá teszi a modellt, kilazítva a minta rendszerét magából a modelltől.

Megpróbálhatjuk legyőzni a materializmust a mezőgazdaságban a biodinamikus kertészeti módszerrel, megmutatva, hogy a vegyszerek bemenet/kimenet módszerével az erők a modellen kívül maradnak. A vegyszerek a bemenet, a növények a kimenet - de mi van a modellen kívül lévő erővel?

Gondoljunk csak a gyógyszerekre, amelyeket bizonyos ritmus szerint alkalmaznak. A homeopátát nem lehet a bemenet/kimenet szempontjából megérteni, mert az ellenfél azt mondja, "Be kell vinned, ami kijön. De sosem teszel bele valami újat. Egy szubsztancia szemernyi mennyiségét egy a tízhez hígítod és aztán tovább hígítod. Az egész anyag eltűnik és semmi sem marad vissza. Csak víz."

Ezzel az érveléssel ellentétben ki kell hangsúlyozni a ritmus paraméterét. A ritmusok hatnak az orvosságra. A ritmus a bemenet/kiement rendszeren kívül van. Anélkül, hogy ne dolgoznánk sokat a ritmus hatásán és a ritmus igazi lényegén, nem tudjuk kielégíteni a gyógyszerekről vallott materialista felfogást.

A szociális élet gyógyítására, a gyógyítást közelíteni kell ezekhez a rendszer-építőkhöz.

Az emberi én belekerül egy pszichológiai modellbe. Az ember fizikai, éteri és asztrális szemléletmódját megköthetik a törvények, amelyek egy zárt rendszert alkotnak, de aztán az én belép saját karmájával, saját céljaival és lehetőségeivel. Ez az én egy másik világból származik, amely túl van azon a rendszeren, amelyben az emberi lényt csak mint asztráltestet nézzük. A szabadság fejlődése és a választás szabadsága az inger-reakció területén és a világ bemenet/kimenet modelljén kívül van. A modellek világában, az ember énjével szabadon választhat, hogy azokba kívülről új változásokat, új tényezőket helyezzen el.

Nagy veszélyt rejt magában még akkor is ha megpróbáljuk megérteni Rudolf Steinert - és jómagam nap mint nap küzdöm ezzel a problémával - ha a hármas tagozódású társadalmi rendszert zárt modellnek tekintjük. Minden gyönyörűen működik ebben a modellben. Ha az emberek elfogadnák ennek a hármas tagozódású társadalomnak a gyönyörű modelljét, minden úgy menne mint a karikacsapás - mondjuk. Ha így gondolkozunk, még mindig Ariman módján gondolkozunk, a modellek világában. A szociális életben vagy egy nagy paraméter, az egész téren kívüli erő: és ez Krisztus. Krisztus lép itt be, hogy a szabadság lehetőségét hozza az embernek. A szociális életben ez a szeretet ereje. A szeretet ereje akadály lehet a szociális rendszer-építők számára. Mert a szeretet ereje a gazdasági és szociális rendszeren kívül van, ami a lehetetlent lehetővé teszi.

A szeretettel egy olyan tényező lép be, amellyel nem lehet számolni. Az arimani gondolkodás azt mondja, "Ennyibe meg ennyibe kerül ennyi embert bérelni akikben szeretet van."

De a szeretet nem bérelhető. Az ember élhet szabadságon kívül, vagy hozhat szeretetet, és ekkor az egész rendszer megváltozik.

Az egyetlen lehetőség a fejlődésre, hogy ebbe az automatikus növekedést hozó világba az új külső erőt, a szeretetet belevigyük. A szeretet lehetővé teszi, hogy a szociális életben dolgozzunk. Az első lépés, hogy tanulmányozzuk a dolgot és azután megpróbáljunk élni a hármas tagozódású szociális életben, csak akkor tudunk élni és igazán humánusak lenni egy ilyen szociális életben, ha nemcsak ismerjük a szociális élet törvényeit, hanem ha ezekhez a törvényekhez hozzáadjuk a szeretet paraméterét is.

Szembekerülünk azzal problémával is, hogy valóban cselekedjünk a szociális életben. Ekkor a saját én erőkből kell működünk. Az én-erők azok az erők, amelyeket karmánkkal hoztunk magunkkal különleges, személyes lehetőségeinknek megfelelően.

Az első lépés az, hogy a hármas tagozódású társadalmat felvesszük gondolatainkba mint imaginációt: az örökkévaló szellemi eszmék imaginációját. Az imagináció világában élünk, ha felépítjük a hármas tagozódású szociális életképet, amit - mint örök szellemi eszmét Steiner hozott el nekünk - a Szentháromság misztériumából.

De ha bekapcsolódunk a szociális életbe, hogy megvalósítsunk bizonyos lehetőségeket - az igazi hármas szociális élet nagyon sok lehetősége közül egyet - akkor ezt csakis az inspiráció erejével tehetjük meg. Az inspiráció azt jelenti, hogy inspirálnak bennünket, hogy kívülről beárad valami abba amit csinálunk. Ez az emberi én. Az emberi ében Krisztus ereje működik ami a szeretet erejét adja meg. Ez az egész modellt megváltoztathatja.

Egy másik szinten ki kell dolgozni, hogy a hármas tagozódás-probléma kezelésével belépünk a világba. Ez cselekvést jelent. Ezt csak az intuíció erejéből tehetjük. Az intuíció azt jelenti, hogy valami az énembe lép és a jövő felé halad tovább.

Sokféle veszéllyel kell most megküzdenünk és meg kell próbálnunk úgy élni és elgondolni a hármas tagozódású társadalmi rendet, ahogy Steiner tanította. Az egyik veszély Lucifer ereje aki azokat befolyásolja akik a központi szabályokat gyártják. Lucifer úgy próbál belépni a szociális életbe, hogy egy centrális pontból csinál szabályokból álló zárt rendszert. Ez ellen küzdött Steiner a húszas években, mert ekkor ju-

tott el az emberiséghez egy újfajta gondolkodás, amely magába foglalta a szociális élet központi szabályozott modelljét, úgy hogy az egy jó gépként működik.

De másrészt egy másfajta erő ellen is harcolnunk kell, ami a húszas években még nem volt jelen. Így egyik oldalon még mindig küzdenünk kell a szabálygyártók ellen, a másik oldalon viszont sokkal hevesebb a küzdelem, sokkal nehezebb harcban kell a modern világ modellgyártói ellen küzdenünk. Ez a modellgondolkodás a legnagyobb ellensége a hármass felépítésű gondolkodásnak. Ha megnézzük, hogy ezek a modellgyártók mit tudnak elérni ma, ahhoz képest a központi szabályzatgyártók munkája gyerekjáték. Alig tudjuk elképzelni, hogy mit hoznak be ezek a modellgyártók ma és a közeljövőben szociális életünkbe, arra kényszerítve az embereket, hogy modellrendszerek szerint működjenek a gyárakban, a közigazgatásban, az iskolai életben és az oktatásban. Minden cselekvésünkre megadják a modellt és mindig lecsökkennek egy vagy két tényezőre. Az egyik tényező mindig a pénz lesz. A másik tényező a hatalom. Pénz és hatalom ez az a két faktor, amelyet szem előtt tartanak.

Nekünk tehát egy egészen új területtel kell szembenéznünk, nemcsak azzal amivel Steiner már szembetalálkozott.

Steiner egy sor ésszerű szociális fogalmat adott. Ezek az előadásaiban és könyveiben megtalálhatók. A szocializmus kezdetén voltak feszültségek és irányzatok a szociális szabályozásra - manapság azonban egészen más erő ellen kell harcolnunk, amely mélyebben hatol be saját, titkos életünkbe és amely azt kívánja tőlünk, hogy mindent egy modell szerint tegyünk meg. Egy modell szerint együnk, hozunk világra gyereket, építsünk iskolát, neveljünk, fizessünk adót mindent egy modell szerint.

Csak úgy tudunk felülkerekedni ezeken a tendenciákon, ha ismerjük őket - ezeket a modellgyártókat a tudományban, a pszichológiában, a szociális életben, a gazdaságban, a politikában és így tovább. Ha tisztában vagyunk ezzel, akkor tudjuk, hogy a saját területükön nem tudunk ellenük harcolni. Ariman sokkal okosabb annál.

Az egyetlen amit megtehetünk az, hogy a végén, amikor már a kész modell előttünk van akkor megmutatjuk a gyáron kívülről működő erőket például azokat, amelyeket a modellenél kiválasztottak. Mutassunk rá a paraméterekre. Aztán, mint emberi lények mutassunk rá az énrre. A biodinamikus vagy az orvosi munkában - mint realitást - hangsúlyozzunk valami olyasmit, mint a ritmus.

Minden dolognál, amelyet szabályoznak és modelleznek, minden rendszernél, amely az eljövendő években szigorú szociális sémákba próbálja kényszeríteni az életet, hangsúlyozzuk ki a szeretetet mint paramétert.

A huszonegyedik század közepén

Krisztus élete a földbe egy új ritmust vésett bele - a $33 \frac{1}{3}$ éves ritmust. Ez a betlehemi születés és golgotai húsvét között eltelt idő. Krisztus földi életének ez a ritmusa a modern ember szociális munkájának a ritmusa is. A Krisztus utáni fejlődés egyre inkább kereszténnyé vált akarati impulzusokat mutat, amelyek az ember szociális életében ilyen $33 \frac{1}{3}$ éves ritmusban működnek. A mai akaratba később olyasmis árad majd, mint a feltámadás.

Steiner mindig beszél a századnak erről a harmadolt ritmusáról; a külső világ már tud erről.

Krisztus előtt a régi misztériumok a bölcsesség és szépség misztériumai voltak; az új misztériumok a szeretet és a fejlődés misztériumai. A fejlődés és a szeretet az akarat misztériumai ezek a szív misztériumai. Nézzük csak mi történt a világban a század első harmadában. A Nap-misztériumok óriási beavatottja, Rudolf Steiner itt volt a Földön. A művészet és a fejlődés megújulásának impulzusát hozta. Csak egy kis embercsoport vette át az új korszak első kezdeményezéseit. Tanultak. Alapítványokat tettek, kezdeményeztek és megpróbálták tenni valamit ezekkel az impulzusokkal.

A század második harmada, a középső harmad, 1933. Húsvétkor kezdődött. Mi volt akkor a feladat? Az antropozófiai mozgalom most már vezetője nélkül hordozója kellett volna hogy legyen az új Nap-misztériumoknak, és képesnek kellett volna lennie arra, hogy az emberiség szükségleteibe beledolgozza az éteri Krisztus erejét.

Ez volt a XX. század legnagyobb eseménye. Mi ott voltunk. A feladatunk az volt, hogy ezt az eseményt mint realitást vegyük fel a szívünkbe és dolgozzunk vele a század második harmada folyamán.

1924-ben, a Karácsonyi Alapkövetétel ünnepe után Steiner két előadás sorozatot tartott orvostanhallgatóknak és fiatal orvosoknak. Feladatot adott nekik: "Írjanak egy esszét. Ne legyen több öt oldalnál. Egy rövid esszét arról, hogy hogyan képzelik el a világot 1935-ben."

Választottak, ahogy tudtak. Steiner nagyon szomorú volt a válaszok miatt. Azt mondta, hogy gyönyörűen szóltak a fejlődésről, a pozitív erőkről, de teljesen vakok voltak az ellenerők működése iránt. Nem vették figyelembe az ellenerőket, amelyek ellene dolgoznak az olyan eseménynek, mint az éteri Krisztus megjelenése. Elfelejtették, hogy a sötétség erői nem maradnak csendben, nem maradnak nyugton. Ha olyan esemény történik, mint Krisztus feltámadása az étervilágban, akkor a sötétség erői mind összegyűlnek és tervet dolgoznak ki, hogy hogyan akadályozzák meg az emberiséget abban, hogy ezt észleljék. 1924-ben a fiatal emberek lelkesedtek az aktuális dolgokért. A pozitív dolgokat gyönyörűen kifejtették. De elfeledtek valamiről: a sötétség erőiről. És ez nagy kudarc volt az antropozófiai munkának a század második harmadában.

Nem lehet helyesen nekiindulni a század utolsó harmadának anélkül, hogy ne néznénk szembe bátran és objektívan a világgal. Mi történt a század második felében? A sötétség erői tudtak a nagy eseményről, Krisztus megjelenéséről az éteri világban. Annyit lármáztak, annyi nyomást gyakoroltak és annyi stresszt hoztak az emberiségre, hogy az emberek nem hallották, hogy mi is történik valójában. 1933. januárjában Hitler került hatalomra Németországban. Akkora lármát csapott, hogy mindenki kővé dermedt mint a kis madarak amelyeket a kígyó úgy elbűvöl, hogy mozdulni sem tudnak.

Az Antropozófiai Társaságban Steiner halála után hiányzott az egység. A Társaság széthasadt. Az Antropozófiai Társaságban megbénult a munka. Kisebb csoportokban úgy ahogy továbbdolgoztak és megpróbálták ebből a legjobbat kihozni. Akadtak még a szellemi valóságért dobogó szívek. De egészében úgy kell visszatekintnünk erre a korszakra és olyannak kell látnunk, amilyen volt.

Mit mondanak ezek a dolgok? Miért nem vagyunk elégedettek és miért nem beszélünk erről? Mert új erők működnek. Új lehetőségek vannak a század utolsó harmadában. Az antropozófia világában élnek olyan impulzusok, hogy összejöjjenek az emberek. Ez egy pozitív szempont.

A kultúrában, a külső világban más erők is működnek. A századunknak ezt az utolsó részét kétféle módon szemlélhetjük. Tekinthejtük annak a korszaknak, amelyben a nagy harc Ariman és Michael között a tetőfokára hág. Hogy egy pozitív képet vetítsek Önök elé, elismétlem azt, amit a második fejezet elején hoztam. Steiner az 1920-as évek után leveleket írt egy bizonyos hölgynek a Társaság egy özvegyének, akinek a férje a Társaság tagja volt és az Első Világháború végén halt meg. Tanácsot adott a hölgynek, hogy hogyan kell a halottakkal együtt élni. Elmondta neki, hogy mi megy végbe meghalt férje tudatában. Ezek a levelek ma is megvannak. Nagy szerencsémre találkozhattam ennek az özvegynek a lányával. Részleteket olvasott fel ezekből a levelekből.

Steiner elmondta, hogy aki a halál kapuján áthalad, felébred, lenéz a földre és a következő imaginációhoz jut. Ariman egy barlangban ül a föld alatt. Dolgozik. Mindent feljegyez, számol és számol, kalkulál és kalkulál. Megpróbál egy új matematikából egy teljes világot felépíteni. Michael ott áll mellette és vár. Tudja, hogy a végén az elszámolást ő fogja elvégezni.

Ez a kép segíthet bennünket most a század utolsó harmadában. Ariman számol és számol, a világ legszebb matematikai modelljét készíti el. A végén Michael a kardjával fogja elvégezni az elszámolást. Ez a

pillanat még nem jött el. Michael vár, ott áll mellette és vár. Ezt akkor teheti meg, ha a földi emberek vele együtt haladnak és küzdenek.

Ariman a maga gondolatait egy bizonyos szférában adja át a világnak a reklámon keresztül. Figyeljék meg ezt a hirdetést a New York Times 1965. aug. 5.-i számából. Egy 30 éve fennálló vállalat hirdetése. Egy nagy reklámot adtak közre az évfordulójukra, amelynek ezt a címet adták: Gondolatok a változás évében. Így szólt: A következő évben a világ belép a XX. század utolsó harmadába. Csak egy dolog biztos. Elképzелhetetlenül más lesz mint minden eddigi korszak. A középső rész alig több mint egy generáció, befejezéséhez közeledik. Alapvetőbb és messzebbre nyúló változások történtek a világban, e harminc évben mint az ezt megelőző háromszázban. A változás kora kiemelkedő jegye az emberi történelemnek. Nemcsak azt jelzi, hogy sok változás következett be, hanem maga a változás aránya is jobban felgyorsult, úgy ahogy azt az ember a legmerészebb álmaiban sem képzelhette volna el. Mi mindnyájan ismerjük az elmúlt három dekád komoly eseményeit: a nagy gazdasági válság, a Második Világháború, új nemzetek feltűnése, a hatalomért való harc, a gazdagság elterjedése és végül a technikai forradalom, amely az események sodrásában gyártja, felépíti és elosztja a javakat.

Ennél még drasztikusabb és talán meghatározóbb változások történnek ma. Minden 24 emberből, akik valaha is éltek él ma egy. A húszadik század második harmadában a népesség növekedési aránya megduplázódott - megduplázódott egy generáció alatt. Tíz gyógyszerből hetet még nem ismertek harminc évvel ezelőtt. Abban az időben az Egyesült Államok tíz farmjából csak egyben volt elektromos ellátás és mi még nagymértékben falusias nemzet voltunk. Ma a városi területek népesség szempontjából túlszárnyalták a falusi területeket. Lakóainknak mintegy csak tíz százaléka lát el bennünket mezőgazdasági termékekkel. Az USA népességének a közepe állandóan nyugat felé tolódik el. Már csak néhány mérföldre van Centralia állam Illinois városától. A nemzeti jólét és hatalom követte a népességet nyugatra. A történelem legnagyobb tudásbeli robbanásai következtek be. Négyyszer annyit tudunk, mit 1935-ben és a következő tizenöt évben a tudósok annyit fognak tudni, mint a történelem során eddig összesen. Csupán 1950. óta annyi tudományos iratot adtak közre, mint a korábbi századokban összesen. Az USA-ban tavaly mintegy 60.000 új áru jelent meg és az 1930-as évek elején néhány száz. Az élet milliók számára hihetetlenül könnyebb lett. Az élet pusztán fizikai erőfeszítései annyira lecsökkentek, hogy az agyak és a testek felszabadultak; sokkal több kulturális és üdülési tevékenység vált lehetővé, mint amit az átlagember még egy generációval előbb remélhetett volna. A bruttó nemzeti termelésünk több mint kétszerese lett harminc év alatt. Van egy egyre növekvő középosztályunk, amelyben az emberek jobb módúak, mint eddig valaha is voltak, úrkutatásunk drámai és izgalmas. Technológiánk megengedi, hogy békében éljünk a Földön ha meg tudjuk fékezni a régi ellenségeskedéseket, irigykedéseket és félelmeket. Manapság az élelmiszergyártásnak, az energiának, a számítógépnek és automatizálásnak új formái a századunk utolsó harmadában hozzá fognak járulni az emberi szellem felvirágoztatásához. Még soha nem létezett kihívásnak nézünk elébe. Nagy ígéreteknek és mély fenyegetettségnek. A jövőbe való eljutásunk lehet kreatív és termékeny, de a profit és a betegség, az előítélet és a tudatlanság, ezek a természetünkben lévő sötét elemek, az embert ember ellen, a nemzetet nemzet ellen fordíthatják.

Senki sem tudhatja, hogy hova vezet bennünket a század utolsó harmada, azt viszont tudjuk, hogy ma megvan a tudás, az eszköztár, a tudományos és ipari potenciál, hogy a világ jobb helyé váljék, mint amilyen valaha is volt vagy esetleg a legrosszabb hely legyen. Alfréd Whitehead a XX. század egyik kiváló filozófusa, röviddel halála előtt a következőket mondta: "A fejlődés művészete az, hogy megóvjuk a rendet a változásban és megóvjuk a változást a rend közepette." Imádkozunk, hogy az ismeretlen változás eljövendő korszaka renddel, szeretettel és hűvös józansággal következzen be, mert ezekre a világnak kétségbeesetten szüksége lesz az elkövetkezendő években.

Nos, ez a reklám. Ezen a módon dolgozik Ariman. A szellemi igazságot a saját módján reklámozza. És amit mondott, az mind igaz. Ez az egyik módja, ahogyan a század utolsó harmadát szemlélhetjük, a következő harminc évben a tudás, az új lehetőségek robbanásával, miközben a föld népessége megduplázódik.

Vehetünk egy másik képet is. Mit mond Steiner a századvégről?

Leírta nekünk a Michael iskolát, amely 1500 óta előkészíti azokat, akik a Nap-misztériumba állnak. Az egész Michael-Iskola lejön a földre a század végén. A nagy Chartres-i tanítók, azok akik Platón iskolájába jártak és a nagy dominikánusok, akik Aristoteles iskoláját látogatták. Új erőket, paramétereiket hoznak a kultúránkba, új erőket, amelyek kívül vannak az Ariman által gyártott modellen.

Ariman azokkal az erővel építi a modelleket, amelyeket be akar zárni a modellbe. A michaeli erők más minőségűek. Ezek sablonon kívül vannak. Ezek olyan dolgok, amelyek megzavarják a gyönyörű sémát. Ariman reklámjával közli velünk, hogy a század utolsó része a váratlan pozitív földi lehetőségeké lesz: egy földi paradicsommá válik.

Tudjuk, hogy Arimannak ebben a gyönyörű sémájában paraméterek vannak. Más minőségű erők is vannak, amelyek a modellen kívülről hatnak. Ezek a michaeli iskolát megjárta emberek, akik leszállnak a földre a századnak ebben az utolsó harmadában.

Olyan erőket hoznak amelyekkel Ariman nem számolt, amelyek kívül vannak az általa kigondolt lehetőségeken.

A szeretete ereje egy paraméter az arimani világban. Zavarja az arimani világ modell-építését. Ilyen a fény ereje is. A Merkúr erők igazi misztériuma megpróbálta a sötétséget felemelni a világosságba.

Azok, akik a század utolsó harmadában a michaeli iskolában állnak az erők örvényébe kerülnek. Steiner ezt hírül adja és azt mondja, hogy azok, akik a michaeli iskolában vannak, nemcsak a fény világában és a tiszta gondolkodásban fognak élni, hanem le kell merülniük az erők örvényébe: az arimani erőkbe, a luciferi erőkbe és a Krisztus-i fény-erőkbe. Meg kell találniuk az utat az örvényen keresztül. Hol van a segítség?

Segítünk Michaelnek az Ariman elleni harcban azáltal, hogy szellemtudományt tanulunk, úgy, hogy Michael elkészíthesse Ariman matematikai számításaira a végelszámolást. Ez az első lépés: tanulmányozni a világot, érdeklődéssel fordulni a világ felé. Michael szellemi szemléletet kíván, amely minden embernek egyformán a javára válik. Az olyan szellemi szemlélet, amely csak egy kis embercsoportot érint, nem kívánatos. Így tehát ki kell mennünk a világba, hogy azt megismerjük. Csoportokat kell felépítenünk, amelyeknek konkrét feladatuk van a csoporton kívül. Olyan tetteket kell végrehajtanunk, amelyek szükségszerűen nem a régi karmánkból erednek, hanem olyanokat, amelyeket nem kell cselekednünk: szabad tetteket.

Sok tettet a régi karmánkból eredően kell végrehajtanunk az életben. Sok mindent kell szükségszerűségből cselekedni. De ebbe a világba olyan dolgokat is bele kell vinnünk, amelyek nem szükségszerűek, nem a régi karmánk. Ezek szabad tettek a jövő számára.

Bátornak kell lennünk és szellemi intuícióból kell cselekednünk. Iskolákat kell alapítanunk. Folytatnunk kell dolgokat, amelyek már elkezdődtek.

Az Ariman által rögzített modellen belül, amelyet naponta reklámoz, nem találjuk meg azokat az erőket, amelyekkel ellenállhatnánk a nehézségeknek és felépíthetnénk társaságunkban a Nap világát. De éppen ez az, amit meg kell tennünk. Társaságunkban a Nap világának apró tájait kell megépítenünk.

A világnak azon a modelljén kívül, amit Ariman reklámoz, létezik a fény világa, amely megvilágítja Ariman sötét barlangját. Fény áramlik Ariman sötét barlangjába és Arimant elvakítja. Bizonytalanná válik. És a föld erőivel lesz összekötve, amelyhez tartozik.

Gondolkodásunkban a fény-erőket kell keresnünk. Érzésünkkel bele kell hogy éljük magunkat a világ szenvedésébe és együtt kell éreznünk minden szenvedővel. Az éteri Krisztus csíra-erőket teremt, amelyekkel a századvég ijesztő helyzeteibe belemehetünk, ezekbe a rémítő helyzetekbe, amelyeket Ariman teremtett. De ezek a helyzetek csak azok számára lesznek fény nélküliek, akiket Ariman megbabonázott:

Azokat, akiknek szíve Michaelért dobog semmi sem rémíti meg a világban, nincs apokalipszis remény nélkül.

CSAK DOLGOZNI KELL; A FÉNYT MEGTALÁLJUK.

Tartalomjegyzék

A szerzőről.....	2
A kiadó megjegyzése.....	3
A mi századunk.....	4
Az örvény.....	10
A jó.....	18
Három próba.....	23
Az új erkölcs.....	29
A csoport élete.....	36
Rendszerek szintek és hármas tagozódás.....	42
A huszonegyedik század küszöbén.....	48